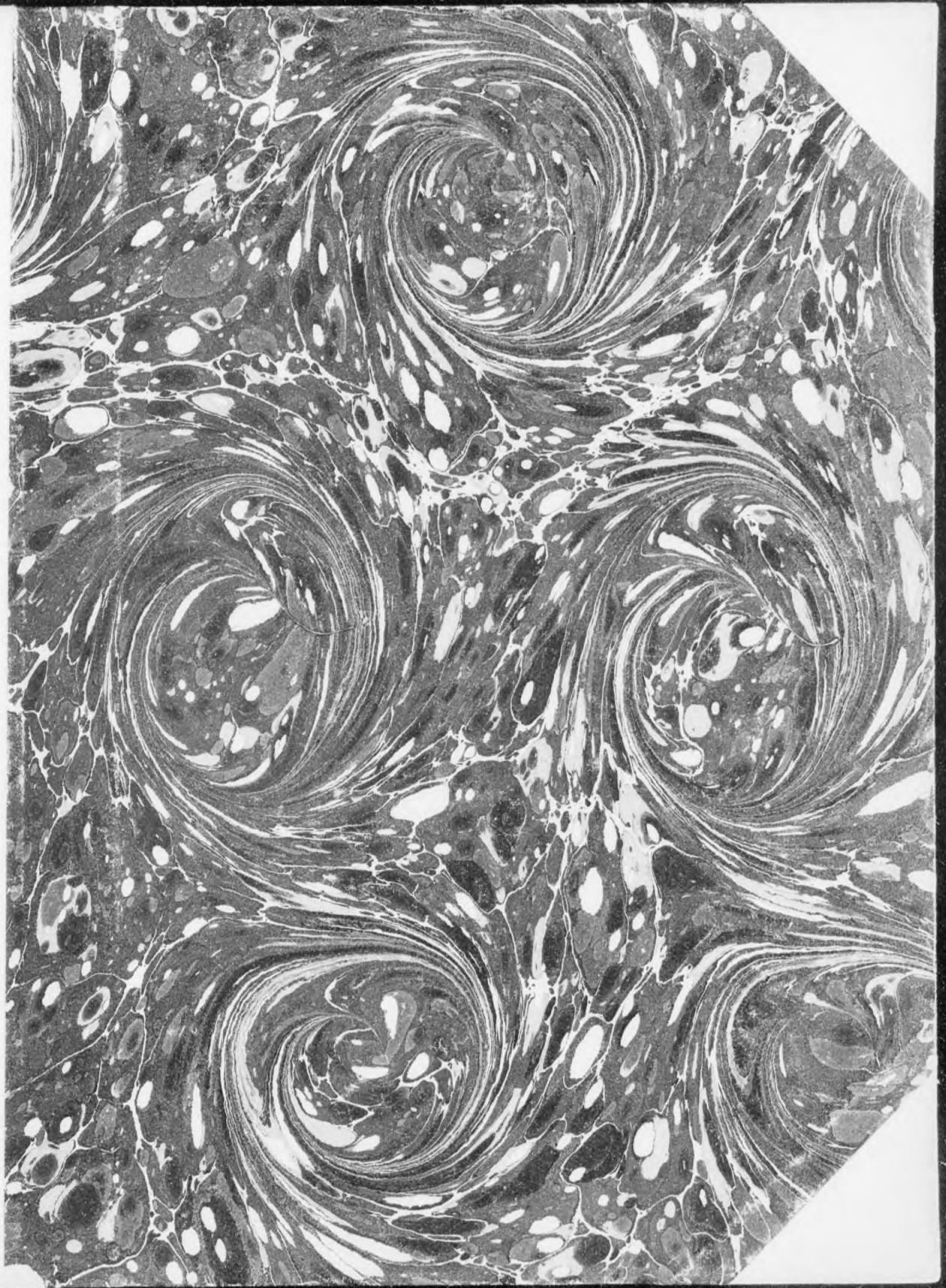

UBL: BKN00G 205

Roekenwogen
205.

DE HISTORIE

18205

VAN DEN

KONINGLYKEN PROPHEET

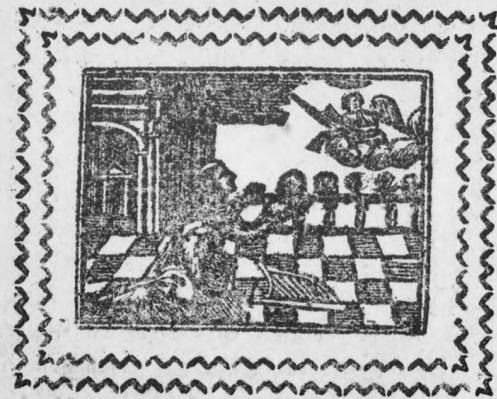
DAVID,

Van zyn Leven, Victorien en wondere Werken.

Genomen uit den eersten en tweeden Boek der Koningen.

Neerstelyk overzien en geconfereerd door Hr. FRANCISCUS VAN
THIENEN, Licentiaet in de Godsgeleerdheyd, Kanonik van
Onze Lieve Vrouwe Kerke tot Antwerpen.

Den alle Menschen zeer hoordeelig ende bermackelyk om te lezen.

TOT GEND,
By J. BEGYN, op d'Appel-Brugge in den Engel.

DE HISTORIE VAN DEN KONINGLYKEN PROPHEET DAVID.

Het I. Kapittel genomen uyt het xvj. Kapittel van den eersten
Boek der Koningen.

Als wanneer den Propheet Sa-
muel in Jsrael over de Joden
rechter was ten tijde van Saul, eers-
ten Koning van Jsrael, zoo woonde
te Bethlesem eenen deugdelijken, bes-
dagten, en sterfbaeren man, en vers-
standig in alle zyne zaken, uyt den stam
van Juda, genaemt Isai. Sezen Isai
had acht zonen, waer af de dry oudste
zonen, te weten Eliab den eerst-gebor-
ren, Abinadab den tweeden, en Sama-
na den derden, lagen met den Koning
Saul in het veld tegen de Philistynen,
den welken grootelyk tegen zynen
Heer en Godt gezondigt had, en zeer
beschrept en beweent wierd van Samuel
den Propheet, tot den welken der Heer
gebraecht heeft: hoe lang hy over
Saul nog bedroefd zoude zyn, die hy
verworpen had om geenen Koning meer
over Jsrael te wezen. Ende heeft tot
Samuel gezept: Wilt uwen hooren
met olie, en komt, op dat ik u zende tot
Isai den Bethlesemiter, want ik hebbe
my voorzien van eenen Koning uyt zyne
zonen. Ende Samuel zepte: Hoe

zal ik gaen? Want Saul zal dit hooren
en my dooden. Ende den Heer zez-
de: Er zult een Kalf van het groot
vee brengen met uwe hand, ende gy zult
zeggen: Ik ben gekomen om den Heer
eene slagofferande te dooden. En gy
zult Isai tot de slagofferande noo-
den, en ik zal u loonen wat gy doen zult,
ende gy zult zalven den welken ik u loos-
nen zal. Aldus heeft Samuel ges-
daen gelyk hem den Heer bevolen had.
Ende hy is gekomen te Bethlesem,
en de Ouders van de stad hebben hun
verwondert, hem te ontmoet gaende, ende
hebben gezept: Ja uwe inkomste ook
bredzaemig? Ende hy zepte: Ja is bred-
zaemig, want ik ben gekomen om den
Heer eene slagofferande te doen:
herlygt u, en komt met my, dat ik
de offerande doen mag. Aldus zoo
heeft hy Isai ende zyne zonen gelygt
en die tot dit Sacrificie genood. Ende
als zy binnen gekomen waren, zoo zag
hy Eliab: en zepte: Ja voor den Heer
zynen gezalfden? Ende den Heer zepte
tot Samuel: en aenziet zyn aenzigt

MJ. DERNED.
LETTERKUNDE
TE LEIDEN.

DE HISTORIE VAN DAVID.

niet, cogte de hoogheid zender lengde,
want ik hebbe hem verworpen, ende ik en
oordeele niet na het gezigt der mens-
schen; want den mensch ziet de dingen,
die van bukten schynen, maer den
Heer dooziet het herte. Ende Isai
riep Abinadab, en hy bracht dien voor
Samuel, ende hy zepte: Sezen en
heeft den Heer ook niet verkoren. Maer
Isai heeft Samma by hem gebragt,
van den welken hy zepte: Sezen en
heeft den Heer ook niet verkoren. Al-
dus zoo heeft Isai zyne zeven zonen
voor Samuel gebragt, en Samuel
heeft tot Isai gezept: Den Heer en
heeft geene van deze verkoren. En Sa-
muel heeft gezept tot Isai: Zyn alle
uwe zonen nu hier gebragt? Ende Isai
antwoorde: Saer is nog een kleyn
knechtjen agtergebleven, ende dit bood
de schaepjen. Ende Samuel zepte tot
Isai: Zend ende doet hem herwaerts
brengen, want wy en zullen ter maectyd
niet gaen zitten voor dat dien hier geko-
men is. Aldus zoo heeft hy uytge-
zonden ende hem ghaect. Ende hy was
rosagtig, schoon van opzien, en wezes-
lyk van aenzigt. Ende den Heer heeft
gezept; Staet op ende zalft hem,
want hy is het. Hierom zoo heeft Sa-
muel den hooren met de olie genomen, en-
de heeft hem gezalfd in het midden van
zyne Broeders, en den geest des

Heere is geschied in David van dien
dag ende voortaan. Ende Samuel is
opgestaen ende weggegaen nae Ramas
tha. Maer den geest des Heere is
van Saul geschept, en eenen kwaeden
geest van den Heer kwelde hem. En
Sauls dienaeren zeyden tot hem: Dient
den kwaeden geest Gods kwelt u, onzen
Heer gebiede, en uwe knechten die voor
u zyn, zullen eenen man zoeken, die op
eene Harpe kan spelen, op dat hy, als
u den kwaeden geest des Heere overs-
komt, met zyne hand spele, en dat gy
dan te sigter mogt verdraegen. En
Saul zepte tot zyne Dienaers: Bes-
zorgt my dan imand, die wel spelen kan
en brengt dien by my. En eenen der
knechten antwoordende, heeft gezept: Dient
ik hebbe den zoon van Isai den Bethle-
semiter gezien, die wel spelen kan, en is
zeer sterk van magt, ende eenen sterf-
baeren man, en voorzienig van woorden,
en eenen schoonen man, ende den Heer
is met hem. Saerom zoo heeft Saul
boden tot Isai gezonden, zeggende: Zend
tot my David uwen zoon, die in de weps-
de is. Aldus zoo nam Isai eenen ezel
met brood gelaeden, en eene flessche
met wyne, ende eenen bok uyt de geiten,
ende heeft dat door de hand van David
zinen zoon tot Saul gezonden. En-
de David is by Saul gekomen, en hy
heeft voor hem gestaan, ende hy heeft

hem bobenmaeten zeer lief gehad, ende ic zenen Wapendraeger geworden. En Saul heeft tot Ifai gezonden, zeggende: Laet Savid voor myn aenzigt staen, want hy heeft gratie in myne vogten gebonden. Aldus zoo wanneer den kwarden geest des Heere Saul aensrandte, zoo nam Savid zyne Harpe, en sloeg die met zyne hand, ende Saul wierd daer door barmhertich ende berouwt, want den kwaeden geest ging dan van hem.

Het xvij. Kapittel.

Mer de Philistijnen bergaderende hunne heeren ten slyde, zyn te saemen gekomen te Socho Juda, ende zy hebben hun leger gemacht tusschen Socho en Azeca, aen de uiterste paeslen van Bonim. Maer Saul en de kinderen van Ifai te saemen bergaderende, kwamen in de halve Cherubintyn ende zy hebben hunlieden heere geschickt om te slyden tegen de Philistijnen. Ende de Philistijnen stonden op den berg op deze zede, en Ifrael stond op den berg op d'andere zede, ende daer was eene balslege tusschen hun beyden. Ende daer is eenen bastaedman upt het Philistijnsch leger gekomen, genaemt Goliath van Geth, zec cubitum en eene palm hoog, en eenen metaelen helm was op zyn hoofd, en hy was gekleed met een panisier met haeken gemacht, en zyn panisier weegde

byf duyzend sicken metael, en hy had een metaelen harnac aen zyne beenen en eenen metaelen schild bedekte zyne schouderen, maer den stok van zyne lancie was gelyk eenen weberz-boom, ende het yzer van zyne lancie had zec honderd sicken yzer, ende zynen Wapendraeger ging voor hem, en staende riep hy tegen de Heerschaeren van Ifrael en zeyde tot hunlieden: Waerom zyt ge gekomen, bereyd om te slyden? En ben ik niet een Philistijnschen man, en ge Sauls knechten? Liefst yst u. eenen man, ende laet dien tot eenen bezonden slyd neerwaerts komen. Ja 't zaeske, dat hy tegen my kan slyden, ende dat hy my verstaet, zoo zullen wy uwe dienacere zyn: maer ic 't zaeske, dat ik hem berwinne ende verstaet, zoo zult ge slaeben worden ende ons dieney. Ende den Philistijnschen man zeyde: Ik hebbe de heerschaere van Ifrael heden beschimpt: Geeft my eenen man, ende laet dien alleen tegen my den slyd aenbeirdey. Als Saul ende alle die van Ifrael hoorden alle dusdanige woorden van dien Philistyn, zoo waeren ze besebaest en zeer verbaert, maer Savid was den zoon van eenen Ephraateschen man, daer te voeren af gezeyd is, van Bersehem Juda, die Ifai genaemt was, den welken had acht zonen, en ten tede van Saul was dezen

eenen ouden man, die lang geleef had onder de manney. En zyne dry oudste zonen waeren nae Saul ten oorlog gegaen: ende de naemen van zyne dry zonen, die ten oorlog getrokken waeren, zyn deze: Zynen eersten geboren zoon was Eliab, en den tweeden Abinadab, en den derden Samma. Maer Savid was den alderjongsten. Als dan de dry oudste nae Saul gegaen waeren, zoo ic Savid weg-gegaen en ic wederom gekomen van Saul, op dat hy zyn Waders kudde hoeden zoude in Bersehem. Maer dezen Philistijnschen man kwam boorda alle dagen des morgens, en des avonds, en stond tot beertig dagen toe. En Ifai zeyde tot Savid zynen zoon: Neemt hoor uwe Broeders een ephi breppap, en deze tien broeden, en loopt in het heere-leger tot uwe Broeders, en deze tien bormkene kaegen zult ge draegen tot den Apoffman, en ge zult uwe Broeders bezoeken of ze ook in goeden doen zyn, en berneemt met de welke ze geschickt zyn. Maer Saul en ze, en alle de kinderen van Ifrael in de Cherubinsche halve streden tegen de Philistijnen. Aldus zoo ic Savid des morgens vroeg opgestaen, en heeft die kudde den schaepheerder bevolen, en hy ic gesaeden weg-gegaen, gelyk hem Ifai bevolen had. En hy ic gekomen ter plaetse van Magala, en tot

dat heere, het welk uptgetrokken was ten slyde, en had geroepen in den slag, want Ifrael had zyn slagorder gestelt en de Philistijnen waeren daer tegen ook bereyd. Hierom Savid agterlaetende het gene hy mede gebragt had, onder de hand van den bewaerder der pakken, is geloopt ter plaetse des slydes, ende hy braegde of het al wel ging met zyne Broeders. En terwylen hy nog sprak tot hunlieden, zoo berouwde hem daer den bastaedman opwaerts komende, Goliath genaemt, eenen Philistyn van Geth, upt het Philistijnsch heere, en als hy deze zelve woorden sprak, zoo heeft Savid dat gehoort. Maer alle die van Ifrael als ze den man gezien hadden bloeden van zyn aenzigt, breegende hem zeer, en daer zeyde imand van Ifrael, en hebt ge dezen man niet gezien, die gekomen is, want hy ic gekomen om Ifrael te beschimpen, daerom den man, die dezen verstaet, zal den Leuning ryk maeken met groote rykdommey, en hy zal hem zyne dogter geben, en zyne badere huyt zal hy by van tribuyt maeken in Ifrael, en Savid sprak tot de manney, die by hem stonden, zeggende: Wat zal men den man geben, die dezen Philistyn verstaet, en het berouwt van Ifrael afneemt, wie is doch dezen onbesneden Philistyn, die daer het heere van den lebenden Godt bes

DE HISTORIE
schimpt heeft? Ende het volck vertelde hem die zelve reden, zeggende: Deze dingen zullen den man gegeven worden, die hem verslagen zal, het welck Eliaß Sabid oudsten Broeder gehoort had, als hy met den anderen sprak, zoo wierd hy gram tegen Sabid en zeyde: Maer toe zyt ge gekomen, en waerom hebt ge de wegnige schaepen in de woestene geslaeten? Ik kenne uwe hoorbeirdigheid en de argheid uwa herte, ge zyt mederwaerts gekomen op dat ge den steyd zoud zien. En Sabid zeyde: Wat hebbe ik gedaen, is 't anders als een woord. Ende hy is een wepnig bezeden van hem gesgaen tot eenen anderen, en hy zeyde de zelve woorden. En het volck antwoordde hem met het zelve woord als boorey. Aldus zyn Sabids woorden, die hy gesproken heeft, gehoord en verteld voor Sauls aenzigt. Tot den welken als hy gebracht was, zoo heeft hy tot hem gezeyt: Niemande hert en ontzinke in hem. Ik uwen dienaar zal gaen en streyden tegen dezen Philistey. En Saul zeyde tot Sabid: Gy en kunt dezen Philistey niet wederstaen en tegen hem streyden, want ge zyt een jongaken, maer dezen man is eenen krygeman van zyne jongheyt, en Sabid heeft tot Saul gezeyt: Uwen dienaar boedde zyn Wader kudded en daer kwam eenen Leeuw en eenen Beir, ende droeg

eenen Lam weg uyt het midden van de kudde, en ik verbolgde die en sloeg de zelve, ende trok die uyt sinnen muyl, ende ze stonden tegen my op, en ik greep sinnen muyl en versmagte en doodde die. Want ik uwen dienaar hebbe eenen Leeuw en eenen Beir dood geslagen, aldus zal dezen onbesneden Philistey wezen gelyk eenen van die. Nu zal ik gaen en dat volck van deze schande berlossen, want wie is den onbesneden Philistey, die heeft durben bemaeldeden het heyr van den lebenden Godt? Ende Sabid zeyde: Den Heer die my verlost heeft uyt den muyl van den Leeuw ende uyt den muyl van den Beir, die zal my ook berlossen uyt de hand van dezen Philistey. En Saul heeft tot Sabid gezeyt: Sact honen ende den Heer ze met u. Ende Saul heeft Sabid met zyne kleederen gekleed, en stelde eenen metaelen helm op zyn hoofd, ende hy heeft hem met een pantsier gekleed. En als Sabid aldus met zyn zweird omgord was op zyn kleed, zoo begonst hy te proeben of hy ook wel gearapent zoude konnen voordagaen, want hy en had de gewoonte niet. Ende Sabid zeyde tot Saul: Ik en kan alzoo niet gaen, want ik ben het niet gewoon, en hy heeft de wapenen afgeleyt, en hy nam zynen stok, den welken hy alsyd in zyne handen had, en hy knooe voor hem byf

VAN DAVID.

zeer gladde steenen uyt de Beke en hy leyde die in zyne schaepers-maele, die hy met zig had, en hy droeg eenen singger in zyne hand en hy is voorde gegaen tegen den Philistey: en den Philistey ging al voordagende, ende aankomende tegen Sabid, ende zynen Wapendraeger ging voor hem, en als den Philistey opziende ende Sabid zag, zoo heeft hy hem versmaed, want het was eenen rofsagtigen jongeling, en schoon van opzien, ende den Philistey zeyde tot Sabid: wat dunkt u, dat ik eenen hond ben, dat ge tot my met eenen stok komt, en den Philistey bemaeldede Sabid door zyne Goden, en hy zeyde tot Sabid: komt tot my en ik zal uw bleesch de bogelen der locht, en de beesten der aerde geven. Maer Sabid heeft tot den Philistey gezeyt: Gy komt tot my met een zweird ende lancie en met eenen schild, maer ik come tot u in den naem van den Heer der Heerschaeren, die den Godt is van dat heyr van Israel, den welken ge heden beschimpt hebt, en den Heer zal u in myne hand geven, ende ik zal u slaen en uw hoofd van u nemen, en ik zal de doode lichaemen van de Heeren der Philisteynen heden geven de bogelen ende de beesten der aerde, op dat gantsch het Aerdrck weten mag, dat er eenen Godt in Israel is, en dat geheel deze bergaderinge mag weten, dat

den Heer niet verlost met dat zweird ofie met de lancie, want zyne is den steyd en hy zal u in onze handen leberen. Als dan den Philistey ongeslaen was, en voorts naeder kwam tegen Sabid, zoo heeft hem Sabid gehaest en ten steyde geloopt tegen den Philistey en stak zyne hand in de maele, nam eenen steen en wierp dien met den singer, vms draegende rackie hy het voorhoofd van den Philistey, en den steen is diep in het zelve bast blyben steken, en hy viel met zyn aenzigt op de aerde, ende Sabid heeft tegen den Philistey de oberhand gekregen met den singer en met eenen steen, ende hy heeft den Philistey geslagen ende gedood. Ende gelyk Sabid geen zweird in zyne hand en had, zoo liep hy en stond op den Philistey, nam zyn zweird en trok dat uyt zyne scheede en sloeg hem dood, en hy kaptie hem het hoofd af; maer als de Philisteynen nu zagen, dat den aldersterksten van hun heden dood was, zoo blugten ze. Ende de mannen van Israel en Juda opstaende hebben een gekryt gemaakt, en hebben de Philisteynen verbolgt, tot dat ze gekomen waeren in de kallege, en tot de poorten Accaren, en sommige van de Philisteynen hielien gekweyft op den weg van Jarraim, tot Beth en Accaren toe, en de kinderen van Israel wederkeerende, naer dat ze de Philisteynen verbolgt hadden,

hebben hunlieden legera besloopen, ende Sabid nemende het hoofd van den *Phisistyn*, bragt dat in Jeruzalem, maer zyne wapenen stelde hy in zyn Tabernakel. Op dien tyd als Saul Sabid zag uytgaen tegen den *Phisistynschen* man, zoo zegde hy tot Abner den Over-Weid-Sceer: Wan wat geslacht is dezen jongeling gekomen? En Abner zegde: Alsoo waeragtig als uwe ziele leeft, Koning, ik en weite het niet. En den Koning zegde: Onderbraegt ge wiens zoon dit kind is. En als Sabid wederom gekomen was, naer dat hy den *Phisistyn* verslaegen had, zoo nam hem Abner ende fragt hem voor Saul, houdende het *Phisistynsch* hoofd in zyne hand, en Saul zegde tot hem: Wan wat geslacht zyt ge, o jongeling? En Sabid zegde: Ik ben eenen zoon van uwen dienace *Isai* den *Bethlemier*.

Het xviii. Kapittel.

Ende het is geschied, als Sabid zyn woord tot Saul volzegt had, dat Jonathas ziele met Sabids ziele bereenigt wierd, ende Jonathas heeft hem bemint gelijk zyn eigene ziele. En Saul heeft hem op dien dag aengenomen, en hy heeft hem geenen oorlof gegeven, dat hy wederom in zyne Wadere

huyz zoude gaen: Dan hebben Sabid en Jonathas een verbond gemaakt, en Jonathas beminde hem gelijk zyne ziele. Want Jonathas trok zyn kleed uyt daer hy mede gekleed was, en gaf dat Sabid, en boorde alle zyne andere kleeren tot zyn zwerd, ende zynen bogen en tot zynen gordel toe, ende Sabid reysde uyt tot alle dingen daer hem Saul toe zond, droeg hem zeer wazelyk, ende Saul stelde hem over de mannen van Oorlog, ende hy was zeer behaegelyk voor al des volks vogen, besonderlyk voor het aenzigt van Sauls dienaers. Maer als Sabid den *Phisistyn* verslaegen had ende wederom kwam, en zyn hoofd bragt in Jeruzalem, zoo gingen de vrouwen uyt alle de steden van *Israël* zingende ende te saemen dansende den Koning Saul te ontmoet, met tambouren der blydenschappen en met kromme hoornen: Ende de vrouwen zongen voorspelende en zeggende: Saul heeft'er duzzend verslaegen, ende Sabid tien duzzend. En Saul is boben maeten zeer gram geworden: ende dit woord mishaegde hem in zyne voren, ende hy zegde: zy hebben Sabid tien duzzend gegeven, ende my hebben zy duzzend gegeven, wat gebreect hem meer als het geheel Koningryk? Hierom zoo heeft Saul van dien dag en voortaan Sas

bid met stilme vogen aenzien. Maer naer den anderen dag zoo heeft den kwaes den geest Gods Saul overballen, en hy propheteerde in het midden van zyn huyz, maer Sabid speelde het snaerspel met zyne hand gelijk hy alle dagen plagt te doen. Ende Saul hield eene lancie ende schoot die, meynende, dat ze Sabid zoude konnen aen den wand speten, en Sabid wakte de tweede rege uyt zyn aenzien. Ende Saul breesie Sabid, om dat den Sceer met Sabid was, ende van hem gescheyden was: daerom heeft hem Saul van hem gedaen, en hy heeft hem gemaakt eenen Hoofman over duzzend mannen, en hy ging uyt ende in, voor des volks aenzigt. Ende in alle zyne wegen zoo dede Sabid zeer wazelyk, en den Sceer was met hem. Als dus heeft Saul gezien, dat hy boben maeten zeer voorzienig was, en hy heeft zig begonst te wagten van Sabid. Maer geheel *Israël* en *Juda* beminde Sabid, want hy ging uyt ende in voor hunlieden. En Saul sprak tot Sabid: Ziet, daer is myne oudste dogter Merob, deze zal ik u tot eene huyz-brouwe geven, allene-lyk weest eenen bremen man, en stryd de sterden des Sceerey. Maer Saul dagte by zig zelven zeggende: Myne hand en zy op hem niet, maer laet de hand der *Phisistynen* op hem zyn. Maer

Sabid heeft tot Saul gezezt: Wie ben ik, ofte hoedaenig is myn leven, ofte myne Wadere geslacht in *Israël*, dat ik des Konings behouwdem zoon zoude worden. Ende den tyd is gekomen, dat men Merob Sauls dogter zoude heb- ben moeten Sabid geven, zoo is ze Hasdriel den *Mofahtier* tot eene huyz-brouwe gegeven, maer Sabid beminde *Mischol* Sauls tweede dogter, ende dit is Saul te kennen gegeven, ende het heeft hem wel behaegt. Ende Saul zegde: ik zal hem die geven, op dat ze hem tot een strycksel ze om te vallen, ende dat de hand der *Phisistynen*, op hem komen mag, en Saul zegde tot Sabid: Door twee dingen zult ge heden mynen behouwdem zoon zyn. Ende Saul geboud zyne knechten, spreekt met Sabid daer ik het niet en hoore, zeggende: ziet ge behaegt den Koning wel, ende alle zyne knechten hebben u lief. Aldus dan zoo weest des Konings behouwdem zoon. En Sauls knechten hebben gesproken alle deze woorden in Sabids voren. En Sabid zegde: dunkt u een kleyn ding te wezen des Konings behouwdem zoon te zyn, aengezien dat ik eenen armen man ben, die niet veel heeft? En de knechten hebben Saul dit wederom te kennen gegeven, zeggende: Alzulke woorden heeft Sabid gezezt: dan zegde Saul:

Het xix. Kapittel.

Aldus zult ge tot Savid spreken: Den Koning en behoeft geen bruyloft goed, anders als honderd voorlooffkens der mannelijckheid van de Philistijnen, dat er bracke mag gedaen worden van des Konings branden. Maer Saul die daert Savid te leveren in de handen der Philistijnen. Als nu zyne dienaren Savid wederom gebodschapt hadden de woorden, die Saul gesproken had, zoo behaegde dit woord in Savid voren, dat hy des Konings behouwen zoon zoude worden, en naer weynige dagen is Savid opstaende weg-gedaen met de mannen, die onder hem waeren, ende hy verstoeg twee honderd mannen van de Philistijnen, ende bracht de voorlooffkens van hunlieden mannelijckheid, en hy leerde die den Koning by getal, op dat hy zynen behouwen zoon zoude worden. Saul heeft hem dan Michol zyne dochter tot hurebrouwe gegeven. En Saul merkte en verstond wel dat den Speer met Savid was, maer Michol Sauls dochter had hem zeer lief. En Saul begonst lange om meer Savid te ontzien, en is Savid brand ges worden tot allen dag, ende de Keincen der Philistijnen zyn weder uptgetrokken, en van het begin hunderd upkomst zoo droeg hem Savid voorzienelijck als alle Sauls knechten, en zynen naem is hoben maeten beuwerd geworden.

Saul heeft gesproken tot Jonathas zynen zoon, ende tot alle zyne knechten, dat ze Savid dooden zouden, maer Jonathas Sauls zoon had Savid zeer lief, en Jonathas gaf het Savid te kennen, zeggende: Mynen Vader Saul segt daer op toe, om u te dooden. Sacrom bidde ik u wilt u morgen broeg wagten en houd u in het heymelijck en blyft verborgen, en ik zal uptgaende staen by mynen Vader op het veld zoo waer hy zyn zal, en ik zal van u mynen Vader spreken, en al wat ik zien zal, dat zal ik u bodschappen. Alsoo heeft Jonathas van Savid in het besse gesproken tot Saul zynen Vader ende hy heeft tot hem gezeyt: O Koning en zondigt niet tegen uwen knecht Savid, want hy en heeft u niet misdaen, ende zyne werken zyn u zeer goed. Ende hy heeft zyne ziele in zyne hand gestekt, en den Philistyn verlagen. Ende den Speer heeft eene groote zaligheid ge brocht voor geheel Israell, ge hebt het gezien, ende u daer af bebled. Maerom zondigt ge dan aen dit onschuldig bloed, doodende Savid, die zonder schuld is? Als Saul dit gehooert had, zoo wierd hy te brede gestelt door Jonathas stemme, ende zwoer alsoo waeragtelijck als den Speer heeft, hy en zal niet gedood

worden. Aldus zoo heeft Jonathas Savid geroepen, en hem alle deze woorden te kennen gegeven, en Jonathas heeft Savid binnen by Saul gebragt, en hy is voor hem geweest, gelyck hy daer gisteren en eergisteren was. Maer derom is er nog eenen vorlog opgestaen, ende Savid is uptgetrokken ende heeft tegen de Philistijnen gestreden, ende heeft die geslagen met eenen zeer grooten slag, ende ze vloeden van zyn aenszigt: ende den kwaeden geest des Speere is in Saul gekomen, en hy zat in zyn hure, en hy had eene lancie in zyne hand. Maer Savid die speelde op het snaerenspel met zyne hand ende Saul leyde er op toe, om Savid met de lancie aen den muer te speten, maer Savid wakte van Sauls aenszigt, maer de lancie zonder wonde te maken vloog in den muer ende Savid blugte, ende wierd dien nacht behouwen. Zoo heeft dan Saul zyne dienaren in Savid hure gezonden, dat ze hem bewaeren zouden ende dat men hem des morgens broeg dooden zoude: ende als Michol zyne hurebrouwe dit Savid had te kennen gegeven, zeggende: 't en ze dat ge u zelven degen nacht verlost zoo zult ge morgen sterben, zoo heeft ze hem wedergeleeten door eene venster, en hy is weggegaen ende gebloeden, ende behouwen. Van nam Michol een staende beeld en leyde dat

op het bedde, en een sparen gepten-beeld heeft ze gelept aen het hoofd van het zelbe, en ze dekte dat beeld met kleesdery. En Saul zond zyne dienaren, die Savid zouden met magt bangen: en daer is geantwoord, dat hy ziek was. En Saul heeft wederom boden gezonden, dat ze Savid bezien zouden, zeggende: Brenge hem tot my op het bedde, dat men hem doode. En als de boden daer gekomen waeren zoo is er een beeld op het bedde gebonden, en gepten-bellen aen het hoofd van het zelbe, en Saul zegde tot Michol: waerom hebt ge my aldus bedrogen, en hebt mynen brand laeten gaen, dat hy zoude weg-blieden? Ende Michol antwoordde tot Saul: Om dat hy my zegde: Laet my gaen of ic anders zal ik u dooden. Maer Savid bliedende is behouwen, en hy is by Samuel gekomen te Ramatha, en heeft hem gebodschapt al het gene hem Saul gedaen had, en hy en Samuel zyn weg-gaen ende hebben gewoont in Majoth, en het is Saul gebodschapt van sommige die zeyden: Ziet Savid is te Majoth in Ramatha. Hierom heeft Saul dienaren uptgezonden, dat ze Savid met magt zouden bangen; de welke als ze zagen den hoop der Propheeten die propheeterden, en Samuel ober hunlieden staende, zyn is den geest des Speere ook in hunlieden.

geworden, en ze begonnen ook te propheeterey. En als dit Saul gebodschapt wiert, zoo heeft hy nog andere boden uitgezonden, maer die propheeterden, en Saul heeft nog de derde boden uitgezonden, de welke ook gepropheetert hebben, ende Saul zeer gestoord zende, is zelf nae Ramatha gegaen, en hy is gekomen tot den grooven Hux die daer is te Socho. Ende hy heeft gebrægt ende gezeyd: Op wat plaetse zyn Samuel en Dabid? Ende hem is gezeyd. Dier ze zyn te Najoth in Ramatha, en den geest Gods is ook geworden op hem, ende hy wandelde voortgaende, en hy propheeterde tot dat hy kwam te Najoth in Ramatha: ende hy heeft ook zig zelven ontsloot van kleederen, en propheeterde met de andere voor Samuel, en hy heeft al naekt gezongen geheel dien dag en nacht, waer upt dat dit gemeyn zegwoord gekomen is: Is Saul ook onder de Propheeten?

Het xx. Kapittel.

Dabid is geblugt van Najoth het welk in Ramatha is, en komende, heeft hy tot Jonathas gezezt: Wat hebbe ik gedaen? Wat boosheyt en wat zonde hebbe ik tegen uwen Vader gedaen, dat hy myne Ziele zoekt. En Jonathas zeyde tot hem: Werre moet dit wezen, ge en zult niet sterben, want

mynen Vader en zal niet doen 't ze groot ofre kleyn, 't en ze hy my dat eerst te kennen heeft gegeven. Zoude dan mynen Vader dit woord alleen voor my verborgen hebben? Dit en zal geenzing zyn: En hy heeft Dabid wederom gezworen, en Dabid zeyde: Wven Vader weet voorwaer wel, dat ik gratie in uwe voegen gebonden hebbe, ende hy zal zegen: En laet Jonathas dit niet weten, op dat hy by gebat niet droef en ze, want ik weid zeker wel alzo waeragtelik als den Speer leeft, ende uwe ziele leeft, dat ik ende de dood, op dat ik zoo zegen mag, maer eene schrede van mats kandoren verscheyden en zey. Ende Jonathas heeft tot Dabid gezezt: Al wat uwe Ziele my zeggen zal, dat zal ik u doen: ende Dabid zeyde tot Jonathas: Het het is morgen het feest van de nieuwe maend, en ik plege dan gewoonelik by den Koning ter machep te zitten. Aldus laet my nu gaen, dat ik my berogen mag in het beld tot den avond van den derden dag. Is 't zaack dat uwen Vader omme-ziede nae my braeg, zoo zult ge hem antwoorden: Dabid heeft my gebeden, dat hy haestelik mozt gaen in zyne stad te Bethlesem: want daer feestelike slagofferanden te doen zyn voor geheel zyn gestacht. Is 't zaack dat hy zegt: Het is goed; zoo zal uwen Dienaer in brede zey.

Maer is 't zaack dat hy gram word, zoo weet zekerlik, dat zyne kwaedheyt verbost is. Hierom zoo doet bermherstighheyt met uwen Dienaer, want ge hebt my uwen Dienaer een verbond des Speere met u doen macken. Maer is 't eenige onrechtbeidighheyt in my, zoo slaet my dood, ende en brengt my tot uwen Vader niet. Ende Jonathas zeyde: Werre ze dat van u, want 't en is niet mogelik dat ik u dat niet zoude te kennen geben, is 't zaack dat ik zekerlik behinde dat myne Vaders argheyt tegen u volkomen is. Ende Dabid antwoorde tot Jonathas: Wie zal my de bodschap brengen, is 't zaack dat uwen Vader by gebat u iet straffelik van my geantwoord heeft? En Jonathas zeyde tot Dabid: komt ende laet ons daer sypen op het beld gaen. Ende als ze beyde sypen op het beld waeren, zoo zeyde Jonathas tot Dabid: Speer Godt van Israel is 't zaack dat ik myn Vaders zin onderzoeken morgen ofre overs morgen, en dat er iets goets over Dabid is, en dat ik terstond tot u niet en zende en u dat niet te kennen en gebe, zoo moet den Speer Jonathas dit doen, en dat daer toe doen: maer is 't zaack dat myne Vaders kwaedheyt tegen u geduerig blyft, zoo zal ik u in uwe ooren laeten weten, ende u laeten gaen, dat ge mozt met brede weg-gaen en dan moet

den Speer met u zyn, gelyk hy met mynen Vader geweest is. Ende is 't dat ik het lebe, zoo zult ge my de bermherstighheyt des Speere doen; maer is 't dat ik zal gestorben zyn, zoo en zult ge uwe bermherstighheyt niet afkeeren van myn hux tot in der eeuwigheyt. Als den Speer alle Dabid branden uitroeyen zal een igelik van de aerde, zoo moet den Speer Jonathas van zyn hux weghaeten ende den Speer moet dat berzoeken upt de handen van Dabid branden. Aldus zoo heeft Jonathas een verbond gemackt met Dabid's hux ende den Speer heeft het berzagt upt de hand van Dabid branden, ende Jonathas heeft daer toe Dabid nog berzoren, om dat hy hem lief had, want hy beminde hem gelyk zyne eigene ziele: Ende de Jonathas zeyde tot hem: morgen zal het feest van de nieuwe maend zyn, men zal u dan zoeken, want men zal begeiren, dat ge zoud komen zitten tot overmogen toe. Aldus zoo zult ge haestelik nederwaerts gaen en komen ter plaetse daer ge zult verborgen worden op eenigen dag als men werken mag. Ende ge zult zitten by den steen, die ezel genaemt is, ik zal dry pelen op dien schietten, en ik zal schieten recht of ik my oeffende nae een teeken, en ik zal ook een knegtjen zenden, hem zeggende: Laet henen en haest my de pelen, en is 't

Dat ik den knecht zegge: Ziet de ppen
zen herwaerts agter u, brengt die: zoo
komt ge dan by my, want dan is 't met
u peys ende niet kwaeds, alzo waers
agtelijk als den Speer leeft: maer is 't
zacke, dat ik aldus tot den knecht
zeggen zal: Ziet de ppen liggen boords
voor u, zoo gaet in brede, want den
Speer heeft u laeten gaen. Maer van
het woord het gene wy gesproken hebben
ik en ge, ze den Speer tusschen u ende
my tot in der eeuwigheid. Aldus zoo
is Sabid op het bed verborghen geweest,
en het feest van de nieuwe maend is
gekomen, ende den Koning is gezeten
ter maectyd om brood te eten, ende als
den Koning op zynen stoel gezeten was,
na de gewoonte, den welken aen den muer
was, zoo stond Jonathas op, ende
Abner zat ter zyden by Saul, en
Sabids plaetse wierd daer ledig gezien.
Ende Saul en heeft op dien dag niet
gezeet: want hy docht dat hem iet by ge
hal misballen was, dat hy niet zuyver
was nogte gereynigt. Ende als den an
deren dag naer het feest van de nieuwe
maend gekomen was, zoo zag men
Sabids plaetse nog ydel. En Saul
zepte tot Jonathas zynen zoon: waers
om en is den zoon van Isai niet ter
maectyd gekomen, nogte gisteren nog
te heden? En Jonathas antwoordde
Saul: Hy heeft my zeer hertelyk ge

beden, dat hy zoude mogen gaen nae
Bethlehem, en hy zepte: Heeft my
oorlof, want daer is een zeer feestelyk
Sacrificie in myne stad, eenen van myn
ne broeders heeft my geroepen. Hierom
hebbe ik gratie voor uwe oogen gebonden,
laet my haestelyk gaen, dat ik myne
broeders mag zien, om deze zacke is
hy tot der Koningz tafel niet gekomen.
Van wierd Saul gram tegen Jonathas,
ende zepte tot hem: Gy zoon van
eene vrouwe, die eenen man zonder
verzoek zelf aenhaect, meent ge dat ik
niet en wete, dat ge den zoon van
Isai lief hebt tot uwe schande, ende
ter schande van uwe schandelyke Moes
der. Want alle de dagen dat den zoon
van Isai op de aerde leeft, zoo en zult
ge ende uw Ryk niet gevestigd worden.
Aldus dan zoo zend nu ende doet hem
by my brengen, want hy is een kind des
doods. Ende Jonathas heeft Saul
zynen Wader geantwoord, zeggens
de: Maerom zal hy sterben, wat heeft
hy gedaen? En Saul greep eene lancie,
waer mede hy hem staen zoude. Ende
Jonathas heeft dan gemerkt, dat zyn
nen Wader vast opzet gemacht had van
Sabid te dooen. Hierom is Jonathas
van de tafel opgestaen met groote
gestoordheid zonder gramschap, ende hy
en at op den tweeden dag van de nieuwe
maend geen brood, want hy was bedroefd

om Sabid, dat hem zynen Wader als
zoo beschaemt had. Ende als het 't moes
gens dag geworden was, zoo is Jonathas
op dat bed gegaen, alzo hy Sabid
gesteld had, ende een kleyn jongaken
met zig, ende hy zepte tot zynen jongen:
Laet henen ende haect my de ppen, die
ik schiete, ende als den jongen derwaerts
gehoopen was, zoo schoot hy nog eenen
anderen pyl voor-by den jongen. Als dan
den jongen gekomen was ter plaetse
van den pyl, den welken Jonathas ge
schoten had, zoo riep Jonathas den jons
gen agter zynen rug, en zepte: Ziet daer
is eenen pyl verre voor-by u. Ende Jonathas
riep nog eens den jongen agter
rug nae, zeggende: haect u schietyk,
wilt niet stil staen. Van raepie Jonathas
jongen alle de ppen te saemen, en
hy bracht die zynen Speer. Maer hy wist
niet van alles wat men daer dede, want
Jonathas en Sabid hadden alleen ken
nisse van de zacken. Hierom zoo heeft
Jonathas zyne gereedschap den jongen
gegeven, ende zepte tot hem: Gaet weg
ende draagt die in de stad. En als
den jongen weg-gaen was, zoo is
Sabid opgestaen van de plaetse die zurde
waerts staet, ende vallende op zyn aens
zigt neder ter aerde, heeft hy vermaect
aenbeden, ende ze kusten malkanderen
ende weenden beyde tesaemen, maer Sabid
aldernieest. Aldus zoo heeft Jonathas

tot Sabid gezeet: Laet henen
in brede. Al wat wy beyde gezworen
hebben in den naem des Speers, zeggens
de: Den Speer ze tusschen my ende u,
ende tusschen uw zaed ende myn zaed tot
in der eeuwigheid. Ende Sabid is opges
staen ende weg-gaen, ende Jonathas
is ook in de stad gegasy.

Het xxj. Kapittel.

DAn kwam Sabid te Mose tot
Achimelech den Priester, en
Achimelech verwonderde zig zeer om
dat Sabid daer gekomen was. En
hy zepte tot hem: Maerom zyt ge
alleen, en niemand met u? En Sabid zepte
de tot Achimelech den Priester: Den
Koning heeft my een woord bevolen en
gezeet: En laet niemand deze zacke we
ten, waerom ge van my gezonden zyt,
en wat geboden dat ik u bevolen hebbe,
want ik hebbe de knechten besteld te zyn
tot die en die plaetse: Hierom hebt ge
nu iet by de hand, 't ze by brooden, geef
my die, ofre iet het gene ge bind. En
den Priester antwoordende, zepte tot
Sabid: ik en hebbe geen brood voor
gemeene menschen by de hand, maer
alleen heylig brood, is 't zacke dat de
knechten zuyver zyn bezonder van vrou
wen. Ende Sabid antwoordde den Pries
ter ende zepte tot hem: Denzende de
vrouwen, is 't dat men daer op set, wy

hebben ons daer af onthouden van giften
zen ende eergiften als wy uptgingen,
ende de baten der kinderen waeren heylig,
Doch dezen weg is besmet, maer die
zal ook heden geheyligt worden door de
baten. Aldus heeft hem den Priester
geheyligt brood gegeven, want daer en
was geen brood, als alleen de brooden
van voorleggingen, die van het aen-
schyn der Speere afgedragen waeren,
op dat men daer waerne brooden voor zoude
seggen. Ende daer was eenen van Sauls
knechten op dien dag binnen het Taber-
nakel der Speere, ende zynen naem
was Soeg, eenen Edumiter, den al-
dermagnigsten van Sauls Speerders.
En David zegde tot Achimelech: hebt
ge hier by de hand eenige lancie of re-
zweird, want ik hebbe myn zweird en
myn wapenen niet mede gebracht, want
der Konings woord was haestig. En
den Priester zegde: Dient dat zweird van
Sohath den Philisten, den welken ge
verslagen hebt in de halleghe der Chere-
binten, het is gedeckt met eenen mantel-
agter den Ephod, wilt ge dat met u
dragen, zoo neemt dat weg, want hier
en is geen ander zonder dit. Ende David
zegde: Daer en is geen ander die ges-
yk, geeft my dat. Aldus is David ops-
gestaen en geblugt upt Sauls aenzigt
op dien dag, en hy is gekomen tot Achis
den Koning van Geth, en de knechten

van Achis zeyden tot hem als ze David
zagen: En is dit niet David den Kon-
ing des lands? En zongen ze niet
door de dansen, zeggende: Saul heeft er
duzzend verslagen; maer David tien
duzzend? Maer David stelde deze
woorden in zyn hert, en hy breefde zeer
voor het aenschyn van Achis, Koning
van Geth. En hy veranderde zynen mond
voor hunkieden, en hy viel onder synne
handen en hy stotte aen de deure van de
poorte, en zyn zeeber vloegde hem neder op
zynen baerd. Ende Achis zegde tot zyne
knechten: Gy hebt gezien dezen man
raezende, waerom hebt ge dien tot my
gebracht, gebreken ons raezende mens-
schen? dat ge dezen man hier binnen ges-
bragt hebt, om dat hy voor my zoude raes-
zen, zal dezen dan in myn huyt komen.

Het xxij. Kapittel.

Hierom is David van daer gereest
en gebloden in de spelonke van
Dollam, het welk als zyne broeders
ende gesel zyne Waders huyt gevouwt
hadden, zoo zyn ze daer tot hem neders-
waerts gekomen. En daer zyn tot hem
bergaderd alle die benawd waeren en
met schuld beladen, en die bitter van
herten waeren, en is hunkieden Hoofds-
man geworden, en daer zyn ontrent hier
honderd mannen by hem geweest. En Sa-
vid is van daer getrokken te Maspha,

het welk is in Moab, en hy zegde tot den
Koning van Moab: Ik bidde u laet
doch myne Ouders by u wonen, tot
dat ik weten mag wat Godt my doen
zal, en hy heeft hun gesacten hoor den
Koning der Moabiten. En ze bleeben
by hem al den tyd dat David in die sterke
te was. En Gad den Propheet zegde
tot hem: En wilt in die beslinge niet
klyben, reest voort en gaet in het
Land van Juda, en David is wegs-
gereest en is gekomen in den Bosch Spa-
ren. En Saul heeft gehoort, dat
David gezien is geweest, en de mannen
die met hem waeren. Maer als Saul
te Gabaa woonde, en in den bosch was,
het welke te Ramma is, hebbende eene
lancie in zyne hand, ende alle zyne knech-
ten rondom hem, zoo zegde hy tot de
zelve: Hoort my nu, ge kinderen van
Jemini, meent ge dat den zoon van Isai
u allegader zal akkerlanden en wyngacrs-
den geben, en dat hy u allegader zal
Hoofdmannen maken ober duzzend
mannen? Aengezien dat ge alle tegen
my gezworen hebt, alsoo dat'er niemand
en is, die my niet te kennen geeft: Doors-
naementlyk dewyl mynen zoon een verbond
gemaakt heeft met den zoon van Isai.
Daer en is niemand van uleden, die
medeselden heeft met my, ofre die het
my te kennen gaf, om dat mynen zoon

mynen knecht tegen my opgerokt heeft,
den welken my laegen segt tot op dezen
dag toe. Van antwoordde Soeg eenen
man van Edon, die by hem stond, en
was den eersten onder Sauls knechten:
Ik hebbe, zegde hy, den zoon van
Isai gezien te Moab by Achimelech
Achitob's zoon den Priester, den wel-
ken broer hem van den Speer raed braeg-
de en gaf hem speze: en het zweird
van Sohath den Philisten gaf hy hem
ook. Aldus zoo heeft Saul u ges-
zonden om Achimelech den Priester
Achitob's zoon te doen haeken, en gesel
zyne Waders huyt alle Priesters
woonende te Moab, de welke allegader
zyn by den Koning gekomen, en Saul
zegde tot Achimelech: Hoort ge zoon
van Achitob, en hy antwoordde: Hier
ken ik Speer, en Saul zegde tot hem:
Maerom hebt ge tegen my gezworen,
ge en den zoon van Isai, ende hebt hem
brooden en een zweird gegeven, ende
den Speer voor hem raed gebraegt, dat
hy tegen my opstaen zoude, en herycht
zoude laegen seggen tot dezen dag toe,
ende Achimelech antwoordde den Kon-
ing en zegde: wie is'er doch onder
alle uwe knechten zoo getrouw als Sa-
vid ende der Konings behoudenden zoon,
rezzende na uw gebod, ende glorieus in
uw huyt? hebbe ik heden eerst begonst
voor hem van den Speer raed te braegen?

Verre ze dat van my, den Koning en wille zulke dingen niet vermoeden tegen zenen dienaar in geheel myn Waders huyt, want uwen dienaar en heeft niets geweten van deze zaak, 't ze groot of te klein, en den Koning zegde: Ge zult de dood sserben Achimelech, ge en geheel uw Waders huyt: En den Koning zegde tot de Archiers, die rondom hem stonden: Leert u om en staet de Priesters des Heere dood, want hun heden hand is met Savid, wetende dat hy blugte, en ze en hebben my dat niet te kennen gegeven. Maer des Koning knechten en wilden hun heden hand niet ufstreken aen de Priesters des Heere, dan zegde den Koning tot Soeg: keert ge om en valt op de Priesters, en Soeg den Edumiter zig omkeerende, overviel de Priesters en versloeg op dien dag vyf-en-tachtig mannen gekleed met synen Ephode kleederen, en hy versloeg met het zwaard, Wabe, de stad der Priesters, mannen en vrouwen, kleine kinderen en zupelingen, ossen, ezels en schaepen vernietde hy al met het scharp van zyn zwaard, maer eenen zoon van Achimelech Achiobe zoon, wiens naem was Abiathar, ontkomende, blugte tot Savid, en hy gaf hem te kennen, hoe dat Saul de Priesters des Heere gedood had, en Savid zegde tot Abiathar: Ik wist wel op dien dag als den Edu

miter Soeg daer was, dat hy 't zons der twessel zeggen zoude. Ik en schuldig van alle de zielen uw Waders. Blyft by my en wilt niet breezen, is 't dat imand myne ziele zoekt, die zal uwe ziele ook zoeken, en ge zult met my behouden worden.

Het xxij. Kapittel.

En ze hebben Savid gebodschapt zeggende: Ziet de Philistynen besnyden Ceila, en ze berooben de dorpschloeren. Hierom heeft Savid den Heer te raede gezaen, zeggende: Zal ik gaen en slaen de Philistynen, en den Heer heeft tot Savid gezegt: Gaet hen, en ge zult de Philistynen verslaen en Ceila behouden, en de mannen die met Savid waeren zeyden tot hem: Ziet wy breezen hier, zynde in het land van Juda, hoe veel te meer, is 't zaeken dat wy gaen te Ceila tegen de Heerschaeren der Philistynen: Aldus zoo heeft Savid nog van den Heer raed gebragt, den welken antwoordende heeft gezegt tot hem: Staet op en gaet tot Ceila, want ik zal de Philistynen in uwe handen leberen: Hierom is Savid en zyne mannen gereysd nae Ceila, en hy heeft tegen de Philistynen gestreden, en heeft hun heden bee weg-gedreven, en die met eenen grooten slag geslagen, en Savid heeft de ingezetene van Ceila bou

soff. Woorde ten tyde als Abiathar Achimelechs zoon blugte tot Savid in Ceila, zoo was hy afgekomen, hebbende met zig eenen Ephod. En het is Saul gebodschapt, dat Savid te Ceila gekomen was. Ende Saul zegde: Den Heer heeft hem in myne handen gelebert, en hy is, gebangen zynde, in eene stad gezaen daer poorten ende sloten zyn. Ende Saul heeft al het volk bevolen, dat ze nederwaert ten striede zouden trekken in Ceila, ende dat ze Savid met zyne mannen omleggen zouden, het welk, als Savid vernomen had, dat Saul al heymelyk op handen had hem kwaed te doen, zoo yde hy tot Abiathar den Priester, doet den Ephod aen. En Savid zegde: Heer Godt van Israel uwen dienaar heeft eene tdinge gehooft, dat Saul opstelt te komen in Ceila, om de stad te herderben om mynen 't wil: zullen de mannen van Ceila my in zyne handen leberen, en zal Saul ook nederwaert komen alzoo uwen dienaar gehooft heeft, Heer Godt van Israel geeft het uwen dienaar te kennen; ende den Heer heeft gezegt: Hy zal nederwaert komen, ende Savid zegde: zullen de mannen van Ceila my en de mannen die by my zyn ook in Sauls handen leberen? En den Heer heeft gezegt: Ze zullen u leberen. Daerom is Savid opgestaen en zyne manne

ontrent zecshonderd, en upt Ceila getrokken zynde, ze hebben ongestadiglyk gezaen herwaert ende derwaert onzeker: En het is Saul gebodschapt, dat Savid van daer geblugt was en behouden, waerom dat hy niet en heeft willen vertrukken. Maer Savid woonde in de woestynen in de sterkste plaetsen, en hy bleef op het gebergte der woestynen van Siph op eenen donkeren berg. Nogtanzogt hem Saul 't allen dagen, ende den Heer en heeft hem niet gelebert in zyne handen, en Savid heeft gezien, dat Saul uptgegaen was, om zyne ziele te zoeken. Maer Savid was in de woestynen Siph in den bosch, en Jonathas Sauls zoon is opgestaen, en hy is by Savid in den bosch gezaen, en hy heeft zyne handen gesterkt in Godt, en heeft hem gezegt: en wilt niet breezen, want de hand van mynen Wader Saul en zal u niet binden: ende ge zult heerschen over Israel, ende ik zal naest u den tweeden zyn: Maer Saul mynen Wader, die weet het ook wel. Hierom zoo hebben ze beyde een befont gemaakt voor den Heer, ende Savid is in de boschagie gebleben, maer Jonathas is wederom gekeert in zyn huyt. Hierom zoo zyn die van Siph opgetrokken tot Saul te Gabaon, zeggende: Ziet, en is Savid by ons niet verborgen in de alderbestste plaetsen

Der boffehagien op den heubel Achis-
la, het wefk ligt ter yden van de woef-
tne? Saerom zoo komt nu neders
waerta gesyk uwe ziele begeirt heeft,
dat ge nederwaerta komen zoud, en het
zal ont behooren hem te leveren in des
Koninga handen; ende Saul heeft ge-
zeft: Gebenedyd zyt ge van den Heer,
dat ge medeliden met my gehad hebt.
Aldus zoo bidde ik u gaet henen weg
ende doet neirsichlyk, ende houd u schat-
selyk, ende staet gaede de plaetsen daer
zonen boet is, ofte wie hem daer ge-
zien heeft: want hy peyst van my, dat
ik hem sifelyke laegen legge, aenmerkt
en beziet alle de hemelyke plaetsen daer
hy verborgen is, en komt dan wederom
by my met eene zekere bodschap, dat
ik mag niet ugheden gaen. Ende al had
hy hem ook onder de aerde verborgen, zoo
zal ik hem doorzoeken in alle de dugzende
van Juda: Ende ze opstaende, zyn te
Jeph gegaen voor Saul. Maer Sas-
bid en zyne mannen waeren in de woef-
tne Maon op het plat land ter rechte
yde van Jesunoy. Hierom is Saul
met zyne gezellen gegaen om hem te
zoeken, en het is Sabid gebodschapt, en
hy is terstond nederwaerta gegaen nae
de sickenroise, en hy berkeerde in de
woefstne Maon, het welk Saul ge-
hoort hebbende, heeft hem vervolgt in de
woefstne Maon. En Saul ging ter

yden van den berg op de eene, en Sas-
bid met zyne mannen waeren op de an-
dere yde van den berg: maer Sabid
nichopte, dat hy zoude kunnen ontgaen
van Sauls aenzigt. Aldus zoo heb-
ben Saul en zyne mannen, Sabid met
zyne mannen omringeld in de ronde als
eene krovne, op dat ze die bangen zou-
den. Ende daer is eene rode tot Saul
gekomen, zeggende: Laest u en komt,
want de Philistynen zyn met groote me-
nigte op het land gevallen. Aldus zoo
is Saul wederom gegaen, ophoudende
van Sabid te verbolgen, en hy is ge-
reyst tegen de Philistynen. Saerom heb-
ben ze die plaetsen genoemt de scheidende
sickenroise.

Het xxiv. Kapittel.

David is van daer opwaerta ges-
creysd en heeft gewoont in de als
derbebreysie plaetsen van Engadi. En
als Saul wederom gekomen was, naer
dat hy de Philistynen vervolgt had, zoo
hebben ze hem gebodschapt, zeggende:
Diet, Sabid is in de woefstne Engadi.
Aldus heeft Saul met zig genomen
dry dugzende uytgelezene mannen van ges-
hecl Israell, hy is uytgereyst om Sabid
en zyne mannen te zoeken, ook op de
aldersterkste sickenroisen, die alleen de
wilde bokken gangbaer waeren, en hy is
gekomen by de schaepstrallen, die onder

weg lagen, en daer was eene spelonke
in de welke Saul gegaen is om zyn ge-
boeg te doen, maer Sabid met zyne
mannen waeren in het binnenste van de
spelonke verborgen. En Sabid kneeg-
ten zeyden tot hem, ziet dit is den dag
waer af den Heer tot u gesproken heeft:
Ik zal uwen brand leveren, op dat ge
hem doen zoudt alzo het behoven zal in
uwe ooghen. Hierom zoo stond Sabid op,
en sneed den boord af van Sauls man-
tel al zwygende. Saer naer sloeg Sas-
bid zyn hert, om dat hy den boord van
Sauls mantel afgesneden had, ende
hy zeyde tot zyne mannen: Den Heer
wille my genadig wezen, dat ik die dinc-
gen niet en doe mynen Heer den gezalf-
den des Heere, dat ik myne hand
zoude aen hem steken, want hy is eenen
gezalfden des Heere: Alzo waer-
agielyk als den Heer leeft, 't en ze
hem den Heer staen, ofte zynen
sterfodag komt, dat hy sterft, ofte dat
hy ten sterfde trekkende daer berlagen
wordt, zoo moet my den Heer genadig
zyn, dat ik myne hand niet en steke aen
den gezalfden des Heere: en Sabid
heeft zyne mannen gestelt met woer-
den, en hy en heeft hunheden niet toe-
gelaeten, dat ze tegen Saul zouden
opstaen. Maer Saul opstaende uyt
de spelonke ging boorda zynen eersten
weg. En David is naer hem opge-

staen, en uyt de spelonke gegaen zonde,
heeft hy agter Saul geroepen, zega-
gende: Myn Heer Koning. En
Saul zag agter hem om, en Sabid
zig nederbuiggende met het aenzigt ter-
aerde heeft aenbeden, en gezegt tot
Saul: Maerom hoort ge de woer-
den des menschen die zeggen: Sabid
zoekt arg tegen u. Diet heden hebben uwe
oogen gezien, dat den Heer u in myne
hand geleverd heeft in de spelonke, en ik
docht, dat ik u dooden zoude, maer
myne ooge heeft u gespaert, want ik
zeyde: Ik en zal myne hand niet uyt-
steken aen mynen Heer, want hy is den
gezalfden des Heere. Saer toe nog
meer mynen Vader, beziet ende kent
hier den boord van uwen mantel in myne
hand, want als ik dat uiterste van uwen
mantel afsneed, zoo wilde ik myne hand
aen u niet steken. Aenmerkt en ziet,
dat'er geen kwaed in myne hand en is,
nugte geene onrechtbeirdigheyt, nugte
ik en hebbe tegen u niet gezondigt, maer
ge legt lagen aen myne ziele, op dat ge
die wegnemen zoudt. Den Heer vora-
deele tusschen u en my, en den Heer
breke my van u: Maer myne hand en
ze op u niet. Selyk men in het gemeyn
oud zegwoord zegt: Wan den boozen
zal boosheyt uytkomen. Saerom zoo
en moet myne hand op u niet wezen.
Wie vervolgt ge doch, ge Koning van

Israël: Wie vervolgt ge? **E**r vers
volgt eenen dooden hond en eene blop,
den **S**peer, die ze regter en vordere
tuffchen my en u, en hy aenzie en vordere
deele myne zacke, en hy moet my uyt
uwe hand verlossen. Maer als **S**abid
spreekende tot **S**aul, alle deze woorden
volgeert had, zoo zeyde hy: en is dit
uwe stemme niet mynen zoon **S**abid?
en **S**aul gief zyne stemme op en weens
de: ende hy zeyde tot **S**abid: **E**r zyt
rechtbeerdiger als ik, want ge hebt my
recht gedaen, en ik hebbe u met kwaed
gevoont, en ge hebt heden getoont wat
goed dat ge my gedaen hebt, hoe dat den
Speer my in uwe hand gelevert heeft,
en dat ge my niet gedood en hebt, want
wie is'er die zynen byand zal laeten gaen
in eenen goeden weg, als hy hem gevond
den heeft, maer den **S**peer wille u van
deze weldaed loonen voor het gene ge
aen my heden gedaen hebt, en nu aens
gezien dat is wel weet, dat ge zekerlyk
Leoning zult zyn, en dat ge het **S**pek van
Israël in uwe hand zult hebben, daers
om zwerft my by den **S**peer, dat ge myn
zaed naer my niet zult te niet doen, en
dat ge mynen naem van myne **V**adere
huyt niet en zult wegnemen, en **S**abid
heeft **S**aul dat gezworen. **A**ldus is
Saul weg-gedaen in zyn huyt, en **S**abid
en zyne mannen zyn ook opwaerts
getrokken nae de bebruytste plaetse.

Maer **S**amuel is gestorven, en
ze hebben hem beschreyt ende begraven
in zyn huyt te **R**amatha, ende **S**abid
opstaende is nederwaerts gegaen in de
woestene **R**haray. Ende daer was
eenen man in de woestene **M**aon, en
zyne bezittinge was op den **B**erg **C**ar
melus, en dien man was boven maeten
zeer groot, en hy had dry duysend schaep
pen, en duysend geley. Ende het is
geschied, dat men zyne schaepen schoer op
den **B**erg **C**armelus, ende den naem
van dien man was **N**abal, ende den
naem van zyne huytbroute was **A**big
gail, en ze was eene zeer bestandige
en schoone broute, maer haeren man
was straf en alderkwaedst en vol boosa
heden, en hy was van **C**aleb gestagt.
Aldus als **S**abid gehooft had in de
woestene dat **N**abal zyne schaepen
scheide, zoo heeft hy tien jongelingen
gezonden, en hy zeyde tot huy: **S**aet
opwaerts tot den **B**erg **C**armelus, en
ge zult komen tot **N**abal en hem van
mynen i'wege bredeyk groeten, en ge
zult zeggen mynen **B**roeder u ze brede,
en aen uw huyt ze brede, en aen al
het gene u toebehoort ze brede. **I**k bea
fchermte vele jaeren lang de uwe, en al
wat het uwe is. **I**k hebbe gehooft dat

uwe schaepherdere scheiven, de welke
met ons waeren in de woestene, wy
en hebben hunkieden noyt lastig geweest,
mogte hunkieden gekrak noyt ict van
de kudde binnen al dien tyd dat ze met
ons waeren op den **B**erg **C**armelus,
braegt het aen uwe knechten, ze zult
len u dat zeggen. **A**ldus zoo laet
uwe dienaeren gracie verberben voor
uwe oogen, want wy zyn op eenen
goeden dag gekomen, zoo uwe hand
wat bind, geeft dat uwe knechten en
uwen zoon **S**abid. En als de knechten
van **S**abid daer gekomen waeren, zoo
hebben ze tot **N**abal alle deze woorden
gezeert van **S**abids wege, en ze zwee
gen: **M**aer **N**abal de knechten van
Sabid antwoordende, heeft gezeert:
Wie is **S**abid? en wie is den zoon van
Isai? heden zyn'er knechten veel gewor
den die hunnen **S**peer ontloopen: **Z**al ik
daerom myne brooden, en myn water,
en het bleesch van myne beesten, die ik
geslagen hebbe voor myne scheiders,
nemen en geben aen vrende mans, die
ik niet en kenne van waer ze zyn? **A**l
dus zoo zyn **S**abids knechten wederom
gegaen door hunnen weg: en weder
keerende zyn ze gekomen en hebben
hem alle deze woorden te kennen ge
geben, die ze gesproken hadden. **D**an
zeyde **S**abid tot zyne knechten. **E**en
ijelk omgordt zig met zyn zwerd: en
ze hebben hun allegader met hunne
zweiden omgord, en **S**abid omgordde
zig ook met zyn zwerd, en **S**abid zyn
gevolgt ontrent vier honderd mannen,
maer twee honderd zyn'er gebleven
aen de bagage. En eenen van **N**abals
knechten heeft dit **A**bigail zyne huyt
broute te kennen gegeven, zeggende:
Ziet, **S**abid heeft boden gezonden uyt
de woestene, op dat ze onzen **S**peer
zouden gebenedyden, en hy heeft hun
besmaed. **D**eze menschen hebben ons
goedertierig gevoeg geweest, en niet
lastig, en daer is noyt ict befoeren
gegaen van al den tyd, dat wy by huns
heden verkeerden in de woestene: voor
eenen muet waeren ze ons zoo wel de
nagte als de dag, al den tyd dat
wy onze kudden weyden by hunkieden.
Daerom aenmerkt en bedenkt wat ge
doet, want de kwaedheid is volkomen
tegen uwen man en tegen uw huyt,
en hy is eenen zoon van **B**ehal, als
zoo dat hem niemand mag aenspreken.
Aldus zoo heeft haer **A**bigail ge
haest, en heeft gehaest twee honderd
brooden en twee kerene baltjen met
wyn, by gekokte haemelken, by maen
ten breppap, honderd korben rozynen,
en twee honderd klonten bygen, en ze
seydde dat op ezels, en ze zeyde tot
haer knechten: **S**aet voor my weg, ziet
ik zal u agter rugge volgen. **M**aer

ze heeft dit Nabal haeren man niet te kennen gegeven. Als ze dan op eenen ezel gezeten en gekomen was beneden aen het onderste van den berg, zoo kwam Sabid met zyne mannen nederwaerts haer te ontmoet, den welken ze ook te ontmoet gekomen is. Ende Sabid zeyde: Inder waerheid het is te vergeefs dat ik bewaert hebbe al het gene deszen man toebehoorde in de woestijne, en dat er niet en is verloren gegaen van al het gene hem toebehoorde, en hy heeft my kwaed voor goed geleont. Dit moet Godt Sabida branden doen, en dat daer toe doen, is 't dat ik van al het gene hem aengaet, tot morgen toe imand oberlaete pissende aen den muur. Maer als Abigail Sabid gezien had, zoo haestlic ze haer en ging van den ezel en ze viel voor Sabid neder op haer aenzigt, aenbad hem op de aerde en viel hem te voet en zeyde: Laet deze miadaed (Mynheer) in my zyn: Ik bidde u laet doch uwe dienstbrouwe in uwe ooren spreken, en hoort de woorden van uwe dienaeresse, ik bidde u Mynheer den Koning en stelde zyn heet niet tegen dezen soogen man Nabal, want na zynen naem is hy eenen dwaegen, en de dwaechheid is met hem: maer ik uwe dienaeresse (Mynheer) en hebbe uwe knechten niet gezien, die ge gezonden hebt. Daerom nu

Mynheer, alzoo waeragtelijk als den Speer leeft, en dat uwe ziele leeft, de welke u belet heeft, dat ge tot de bloedstorting niet komen en zoud, en die uwe hand heeft by u behouden. En nu moeten uwe branden worden gelijk Nabal ende alle die mynen Speer kwaed begeiren. Hierom ontfangt doch dit geschenk het welk uwe dienaeresse u mynen Speer gebragt heeft, en geeft het de knechten, die u, mynen Speer volgen: Neemt af de onregtbeirdigheid van uwe dienaeresse, want den Speer zal u, mynen Speer mackende, macken een getrouw huy, want ge (Mynheer) slyd de slyden des Speere: Daerom zoo en laet geene voochheid in u gebonden worden alle de dagen uwe lebens, want is 't zacke daer op eenen tyd eenigen mensch opstaet, u vervolgende en uwe ziele zoekende, zoo zal de ziele van mynen Speer bewaerd zyn als in een bondesken der lebende by den Speer uwen Godt, maer de ziele van uwen brand zal omgedraept worden als met den zwong, en den omloop van den sling. Alsdan den Speer, u mynen Speer, zal gedaen hebben alle de goede dingen, die hy van u gesproken heeft, en hy u zal gemaekt hebben eenen obersten legdeman ober Iffrael, zoo en zal u dit niet wezen tot een verzugten en tot een broegen

des herten mynen Speer, dat ge onnoozel bloed gestort hebt, is 't dat ge u zelven gebroken hebt. En als den Speer mynen Speer zal wel gedaen hebben, zoo zult ge uwe dienstbrouwe gedagtig zyn. Ende Sabid zeyde tot Abigail: Gesbenedyd moet zyn den Speer den Godt van Iffrael, die u heden te ontmoet gezonden heeft, ende gebenedyd is uwe uitsprake, ende gebenedyd moet ge ook zyn, die my heden hebt belet, dat ik tot de bloedstorting niet gaen zoude, en my met myne hand breken. Anders zoo waeragtelijk als den Speer Godt van Iffrael leeft, welken my belet heeft, dat ik u geen kwaed zoude doen, en had ge my terstond niet te ontmoet gekomen, daer en zoude van Nabal niet eenen gebleven hebben tot den dag van morgen pissende aen den muur. Hierom heeft Sabid van haere hand genomen al het gene ze gebragt had en hy heeft haer gezept: Laet heden brodeslyk in uw huy: Ziet ik hebbe uwe stemme gehoort, en uw aenzigt eere beweegen. Aldus zoo is Abigail weder gekomen tot Nabal, en ziet hy had eene maektyd in zyn huy getyk een Koning. maektyd, en Nabals hert was brotyk, want hy was boben maete zeer dronke, en ze en zeyde hem niet een woord kleyn nogte groot tot 't morgens toe, maer dat morgens broeg als Nabal den

wyn bereid had, zoo heeft hem zyne huyabrouwe deze woorden te kennen gegeven, ende zyn hert is van binnen verstorben en hy is geworden als eenen steen. En als het tien dagen geleden was, zoo heeft den Speer Nabal geslagen en hy is gestorben. Het welk als Sabid gehoort had, dat Nabal dood was, zoo zeyde hy: Gebenedyd moet den Speer zyn, die recht gedaen heeft van de zacke mynder lasteringen van Nabals hand, en zynen dienaar bewaerd van het kwaed, en den Speer heeft Nabal zyne voochheid wederom op zyn hoofd bergolden. Hierom heeft Sabid uytgezonden, en Abigail aengesproken om tot eene huyabrouwe te nemen. En Sabida knechten zyn gekomen tot Abigail op den Berg Carmelus, en ze hebben tot haer gesproken, zeggende: Sabid heeft ons tot u gezonden, dat hy u zoude nemen tot eene huyabrouwe; de welke opstaende heeft neder op de aerde aenbeden en gezept: Ziet uwe dienstbrouwe ze tot eene dienaeresse, dat ze mag de voeten wasschen van de dienaer. myne Speere, ende Abigail heeft haer gehaest ende is opgestaen, ende heeft gaen zitten op eenen ezel, en byf jonge dogters zyn met haer gegaen, haer kamenieren, en ze is Sabida boden gesolgt, en is zyne huyabrouwe geworden. Maer Sabid had ook getrouwt Achia

noam van Jerael, en ze waeren beyde zyne huyf-brouwen. Maer Saul gaf Michol zyne dogter, Sabida huyf-brouwe, nen Phaki, Laie zoon, die van Sakkim was.

Het xxvj. Kapittel.

En die van Jiph kwamen tot Saul in Sabaa, zeggende: Ziet Dabid is verborgen op den heubel van Achila, den welken is gelegen tegen ober de woestijne. En Saul is opgestaen en nederwaert gegaen in de woestijne Jiph en met hem dry duzzend mannen van de gekorene yst Jfrael, om Dabid te zoeken in de woestijne Jiph, en Saul heeft zyn Heerleger gemaakt in Sabaa Achila, het welk was tegen ober de woestijne in den weg: maer Sabid woonde in de woestijne, en ziende: dat Saul hem nackwam in de woestijne, zo zond hy bespieders yst en heeft vernomen, dat hy waeragtelijk daer gekomen was. En Sabid stond heymeljk op, ende hy is gekomen ter plaetse daer Saul was, en als hy de plaetse gezien had daer Saul siep, ende Abner, Merz zoon den Opperbevelhebber van zyn Heer, ende Saul slaepende in zyne tente en al het ander gemeyn volk rondom hem, zo zeyde Sabid tot Achimelech den Heerhuyf, ende tot Abisai den zoon

van Serbie, Joaba broeder, zeggende: Wie zal met my beneden gaen tot Saul in het leger? Ende Abisai zeyde: Ik zal met u nederwaert gaen. Aldus zo zyn Sabid en Abisai des nagts tot het volk gekomen, en ze hebben Saul gebonden liggen slaepende in zyne tente, en een lancie in de aerde basta gesteken aen zyn hoofd, maer Abner en het volk slaepende al rondom hem. En Abisai zeyde tot Sabid: den Heer heeft heden uwen brand besloten in uwe handen: hierom zo zal ik hem nu met de lancie een tegen daer doorsteken, en zo zal het de tweede mael niet meer noodig wezen. En Sabid zeyde tot Abisai: En dood hem niet, want wie zal zyne hand steken aen den gezalfden des Heere, en onnoozel wesen? en Sabid zeyde: Alsoo waeragtelyk als den Heer leeft: 't en ze hem den Heer verstaet, ofte dat zynen dag komt dat hy sterbe, ofte dat hy ten oorlog trekke en daer sterbe, zo moet my den Heer genadig wezen, dat ik myne hand niet steke aen den gezalfden des Heere. Daerom zo neemt nu de lancie, die aen zyn hoofd is en den beker met het water, ende laet ons weg-gaen. Aldus zo heeft Sabid de lancie en den beker met water genomen, die aen Snuks hoofd was, ende ze zyn weg-gaen, ende daer en was

niemand. Die dat zag of ic merke, ofte wakker wierd, maer ze stiepen alle-gader: want den slaep des Heere had deze oberballey. En als Sabid weg-gaen was tegen ober, en stond op het hoogste des bergs van berre, en daer een groote ruymte was tusschen huns lieden zo riep Sabid tot het volk en tot Abners zoon: zeggende: En zult ge niet antwoorden Abner? En Abner antwoordende, zeyde: Wie zyt ge, die daer roept en doet den Koning onruste aen? en Sabid zeyde: Abner en zyt ge niet eenen man, en wie anders is uw gelyk in Jfrael? waerom en hebt ge dan uwen Heer en Koning niet bewaert: want daer is eenen van de schaeken ingegaen op dat hy uwen Heer den Koning doodslaen zoude, het en is niet goed het gene geschieden gedaer hebt, alsoo waeragtelyk als den Heer leeft, ge zyt alle kinderen des doods, die uwen Heer den gezalfden des Heere niet bewaert en hebt. Daerom zo beziet nu waer dat zynen beker is met het water het welk aen zyn hoofd was. Van kende Saul Sabida stemme, en zeyde: En is dit niet uwe stemme mynen zoon Sabid? en Sabid zeyde: het is myne stemme mynen Heer en Koning: en hy zeyde: Om wat zaak bevolgt mynen Heer zynen knogt? Wat hebbe ik gedaen, wat kwaed is in myne handen? Daerom

zo bidde ik u myn Heer en Koning, wilt doch nog hooren de woorden van uwen dienaar. Ja 't dat den Heer u bevolkt tegen my, zo laet een welriekende sacrificie ontficken: maer ic 't dat de kinderen der menschen u oprokken, zo zyn ze bevmaleyd voor het aenschyn des Heere, die my heden verdreben hebben, op dat ik in het erfdeel des Heere niet woonen en zoude, zeggende: Sact henen, en dient breedende vanden, en nu zo en laet myn bloed niet uytgestort worden op de aerde voor den Heer, want den Koning van Jfrael is uytgetrokken om eene bloet te zoeken, gelyk men een beidschoen bevolgt op het gebergte: En Saul zeyde: Ik hebbe gezondigt, gaet wederom mynen zoon Dabid, want ik zal u voortaan geen kwaed meer doen, om dat myne ziele heden kostelyk geweest is in uwe vogen. Want het is openbaer dat ik dwaerzelyk gedaen hebbe, en dat ik bobenmaeten onweide gewest hebbe. En Sabid antwoordde: zeggende: Ziet daer is des Konings lancie, laet eenen van des Konings knegten overkomen, die de zelve haelt. Maer den Heer wille een igelyk loon geben na zyne rechtbeirdigheid en getrouwigheid, want den Heer heeft u heden in myne hand geleverd, en ik en hebbe myne hand niet willen ysteken aen den gezalfden des Heere. En

geest uwe ziele heden is groot geagt geweest in myne oogen, alzo moet myne ziele groot geagt worden in de oogen der Heere, en hy wisse my verlossen van alle benauwdheden. Hierom zoo heeft Saul tot Savid gezegd: Gebenedyd zyt ge mynen zoon Savid, en voortwaer ge zult doende doen, en ge zult magtig worden, en magtig blybey. Aldus zoo is Savid zenen weg henen gegaen, en Saul is wederom gekeert in zyne plaetse.

Het xxvij Kapittel.

En Savid zeyde in zyn hert: Ik zal nogtans op eenen dag in Sauls handen vallen, en is 't niet beter dat ik vliede en dat ik behouden worde in het land der Philistynen, op dat Saul misshope, en dat hy my voortaan niet meer en zoek in alle de paelen van Israell? Aldus zoo zal ik zyne handen vlieden. En Savid is opgestaen en hy is weg-gegaen, en zec honderd mannen met hem tot Achis Noabs zoon den Leoning van Geth, en Savid heeft by Achis te Geth gewoont, zyne mannen en zyn huysgeziny: en herde zyne huysvrouwen Achinoam van Jezrael, en Abigail de huysvrouwe van Nabal den Carmeliter. En het is Saul te kennen gegeven dat Savid te Geth gebloden was, en hy en heeft voortaan niet meer daerom geacht, om hem te zoe-

ken. Van zeyde Savid tot Achis: Ik 't zacken dat ik gratie in uwe oogen gesonden hebbe, zoo geeft my plaetse in een van deze landen, dat ik daer woonen mag, want waerom woont uwen Dienaer in de Leoningstad met u? Hierom zoo heeft hem Achis op dien dag gegeven Siceleg, om welke zacke dat Siceleg aen de Koningen van Juda geworden is tot den dag van heden. En het getal der dagen, dat Savid in het Philistynsch land woonde is geweest vier maanden. En Savid en zyne mannen zyn opgetrokken, en ze hebben beelroofte gehackt van Gessuri en Gerzi, en van de Amaleciten, want deze dorpen wierden bewoond van ouds, in het land als men gaet nae Sur tot in het land van Egypten, en Savid versloeg gantsch dat land, en hy en liet daer niet eenen lebenden man ofre vrouwe. Ende nemende de schaepen, ossen en ezelen, kemelen en kleederen, keerde hy wederom en kwam tot Achis: Van zeyde Achis tot hem: Tegen wie hebt ge heden opgelopen? En Savid antwoorde: Tegen de zuydzede van Juda, en tegen de zuydzede van Jemas, en tegen de zuydzede van Geth. Een man ofre vrouwe en liet Savid leven, mogte hy en fragt die niet te Geth, zeggende: Dat ze by gebal tegen ons niet en spreken: Dit dede Sas-

vid, ende het was zyn boornemen alle de dagen, dat hy in het Philistynsch land woonde, daerom zoo heeft Achis Savid betrouwt, zeggende: Hy heeft beel kwaede gedaen tegen zyn volk van Israell, daerom zal hy mynen eeuwig knegt zyn.

Het xxviii Kapittel.

Ende het is geschied in die dagen, de Philistynen hebben hunne Heeren vergaderd, om dat ze hun bereyden zouden ten strijde tegen Israell. Ende Achis zeyde tot Savid: Gy zult nu weten, dat ge met my in het heer zult gaen, ge en uwe mannen. En Savid zeyde tot Achis: Nu zult ge weten wat uwen Dienaer doen zal. En Achis zeyde tot Savid: Ik zal u maken eenen Beschoeder van myn Volk voor altyd. Maer Samuel is gestorben, en geheel Israell heeft een groot jammerlik geschrey over hem gehouden, en ze hebben hem begraeven te Ramatha in zyne stad. En Saul heeft alle de tooveraers ende waerzeggers uit het land verdreven, ende hy doodde de gene, die vooge waerzeggers de geesten in hunnen burk hadden. Ende de Philistynen zyn vergaderd ende geskomen en hebben hun Heersleger gemaakt in Sunam. En Saul heeft ook geheel Israell vergaderd, en is te Geth gekomen. En Saul heeft het Heer-

leger van de Philistynen gezien, en heeft gebreeft, en zyn hert is bobenmaeren zeer verscheikt geweest, ende hy heeft van den Heer raed gebragt, maer hy en heeft hem niet geantwoord, nogte door droomen, mogte door Priesteren, mogte door Propheeten, en Saul heeft tot zyne knegten gezegt: Zoekt my een vrouwe die eenen waerzeggenden geest heeft, op dat ik mag tot haer gaen, ende door haer vernemen de waerheid: ende zyne knegten hebben tot hem gezegt: Daer is een vrouwe, die eenen waerzeggenden geest heeft tot Endor. Zoo heeft hy dan zyn kleed veranderd ende de zig met andere kleederen gekleed, ende hy is weg-gegaen en twee mannen met hem, ende ze zyn tot de vrouwe des nachts gekomen, ende hy zeyde tot haer: Waerzegt het my door den waerzeggenden geest, en verwekt my van der doden genen, die ik u zeggen zal, ende de vrouwe zeyde hem: Zien, ge weet wel hoe groote dingen dat Saul gedaen heeft, ende hoe dat hy alle de waerzeggers en tooveraers uytgeroeyt heeft uyt de landen. Maerom legt ge myne ziel laegen, dat ik zoude gedood worden. En Saul heeft haer gezworen by den Heer, zeggende: Alzo waeragtig als den Heer leeft, u en zal geen kwaed geschieden om die dingey; De vrouwe zeyde: Wie zal ik verwekken? En hy

zepte, berwekt my Samuel. Ende als de vrouwe Samuel gezien had, zo riep ze met luyder stemme en zepte tot Saul: Maerom hebt ge my bedrogen, want ge zyt zeff Saul. En den Koning zepte haer. En wils niet breezen, wat hebt ge gezien? En de vrouwe heeft gezept tot Saul: Ik hebbe de Goden zien opklimmen uut de aerde. En hy sprak tot haer: Hoedaenig is zyne gedaente? En ze zepte: Daer is eenen ouden man opgeklimmen, en is gekleed met eenen mantel, en Saul verstond dat het Samuel was, en hy boog hem neder met het aenzigt op de aerde en aensad: Dan sprak Samuel tot Saul: Maerom hebt ge my onruste aengedaen dat ik berwekt zoude worden, en Saul zepte: Ik ben vobben maecten benauid, want de Philistijnen streyden tegen my, en Godt is van my gegaen en hy heeft my niet willen verhooren, nogte door de hand der Propheten, nogte door droomen, Darrom hebbe ik u geroepen, dat ge my toonen zoud wat ik doen moet, En Samuel zepte: Wat braegt ge my als den Heer van u gescheyden is, en tot uwen brand gegaen, want den Heer zal u doen gesyk hy gesproken heeft in myne hand, en hy zal uw Syk van uwe hand affsnyen, en dat geben uwen naefsen Sabid, om dat ge de stemme der

Heere niet gehoorzaem en zyt geweest nogte en hebt de gramfchap van zynen toorn niet beldragt tegen Amalec. Daerom het gene ge syt, dat heeft den Heer heden gedaen, en den Heer zal heden Israet ook met u in de handen van de Philistijnen sekeren: Maer morgen zult ge en uwen zoon met my zyn. En den Heer zal het heyr van Israet ook sekeren in de handen der Philistijnen: En terstond viel Saul langa uptges trekt neder ter aerde, want hy was zeer berfchrikt van Samuels woorden en daer en was geene kragt in hem, want hy en had van gescheel dien dag geen brood ge-eten. Aldus zoo is die vrouwe hy Saul gekomen (want hy was zeer onsteld) en ze zepte tot hem: Set uwe dienstbrouwe heeft uwe stemme gehoorzaem geweest, en ik hebbe myne ziele in uwe handen gesstelt, en ik hebbe uwe woorden gehoort die ge tot my gesproken hebt. Daerom zoo wils ge nu ook nae de stemme uwer dienstbrouwe hooren, en ik zal u een weynig brood boorzetten, dat ge etende mogt versterkt worden, en als zoo mogt boorda ober weg gaen. Maer hy wegerde het, en hy zepte: Ik en zal niet eten, maer zyne knechten en de vrouwe dwongen hem, en ten laesten verhoorende hunkeden stemme, stond hy op van de aerde en zal op het bedde,

en die vrouwe had in haer hupz een gemest kalf, en ze heeft haer geslaest on heeft het dood geslagen, en nemende meel besloeg ze dat, en bakte onges deessende kocken, en ze zette dat voor Saul, en voor zyne knechten. De welke als ze ge-eten hadden zoo stonden ze op, en gingen den gescheel nazyn.

Het xxix. Kapittel.

Aldus zyn alle de Heeren der Philistijnen te Apher vergaederd, en Israet heeft ook zyn leger gemackt op de fonteyne die te Jezrael is, en de Dorsten der Philistijnen trokken boorda met hoopen van honderd en van duyzend. maer Sabid en zyne mannen waeren in den laesten hoop met Achis: De Princen der Philistijnen zeyden tot Achis: wat willen hunkeden deze Heereuwse? En Achis zepte tot de Princen der Philistijnen: En kent ge Sabid niet, die den knegt van den Koning van Israet geweest is, en dat hy by me is vele dagen ende jaeren? en ik en hebbe in hem niet gebonden van den dag af, dat hy tot my gesloden is, tot op dezen dag toe. Maer de Princen der Philistijnen wierden gram tegen hem, en zeyden: Laet dezen man wederom gaen, en in zyne stad slyben daer ge hem gestelt hebt, en laet hem met ons in den strey niet trekken,

op dat hy onze wederpartye niet en worde, als wy begonst hebben te streyden. Want hoe zoude hy andera zynen Heer konnen verzoenen, als met onze Hoofden. En is dit niet Sabid, voor den welchen ge zongen en dansten? zeggende, Saul heeft er duyzend verslagen, maer Sabid tien duyzend. Hierom heeft Achis Sabid geroepen en tot hem gezept: Aldus waeragtes syk als den Heer leeft, zoo zyt ge oprecht en goed voor myne vogen, ende uwen uytgang en ingang is by me altyd in het heyr, en ik en hebbe niet kwaeds in u gebonden van dien dag, dat ge tot my gekomen zyt tot op dezen dag toe, maer de Dorsten en behaegt ge niet. Aldus zoo gaet wederom in brede, ende en verstoort de vogen niet van de Dorsten der Philistijnen. Ende Sabid zepte tot Achis: Wat hebbe ik gedaen? en wat hebt ge in my uwen dienaar gebonden van den eersten dag dat ik voor uw aenschen geweest hebbe tot op dezen dag toe, dat ik niet en mag komen streyden tegen de branden van mynen Heer en Koning: Maer Achis heeft geantwoord en gezept tot Sabid: Ik wete wel dat ge goed zyt in myne vogen gesyk eenen Engel Gods, maer de Princen der Philistijnen hebben gezept: hy en zal niet ons ten streyde niet ops trekken. Hierom zoo staet op morgen

broeg, ge ende de dienaers van uwen Heer, die met u gekomen zyn, en als ge in den nacht opgestaen zult zyn en dat het begint klare dag te worden, zoo gaet weg. Aldus zoo is Sabid des nachts opgestaen met zyne mannen, op dat ze broeg zouden wegtrekken en wederom gaen nae het land der Philistijnen. Maer de Philistijnen zyn opwaerds getrokken tot Israe.

Het xxx. Kapittel.

Ende als nu Sabid ende zyne mans nen te Siceleg gekomen waeren op den derden dag, zoo hadden de Amaleciten eenen oploop gedaen op Siceleg aen de zuydzyde, ende ze hadden Siceleg geslagen, en het selve met het buer verbrand, en ze hadden de vrouwen daer uyt gebangen weg-geleyd van de minste tot de meeste toe, en ze en hadden niemand doodgeslagen, maer ze hadden die met hantsieden geleyd en versten alzo wederom nae hunnen weg. Als Sabid en zyne mannen nu gekomen waer tot de stad, en bindende die met het buer ontfleken, en dat hantsieden huyabrouwen met hunne zonen en dogters waeren gebangen en weg-geleyd, zoo hebben Sabid en het volk het gene by hem waer hunne stemme opgesheben en jammerlyk gewent tot dat hantsieden de waeren begaben, want

beide Sabid huyabrouwen waeren ook gebangen en weg-geleyd, Achinoam de Israeëlinne en Abigail wylent de huyabrouwe van Nabal den Carmeliter. En Sabid is zeer bedroefd geweest, want het volk wilde hem steenigen, want ider eens ziele waer bitterlyk bedrukt om hunne zonen en dogters wil. Maer Sabid wierd versterkt in den Heer zynen Godt, en zeyde tot den Priester Abiathar Achimelech sooy: Brenge tot my hoort den Ephod, en Abiathar bracht den Ephod tot Sabid, en Sabid braegde raed van den Heer, zeggende: zal ik deze voren beren verholgen en die agterhaelen ofre niet? ende den Heer zeyde tot hem: Verbolgt hun, want ge zult hun zonder twyffel vangen en hantsieden den buyt onnemen. Aldus zoo is Sabid weg getrokken en zee honderd mannen die met hem waeren, en ze zyn gekomen tot de Beke Besor, en die vermoeyd waeren bleeben daer staen, maer Sabid heeft hun verbolgt met vier honderd mannen, want daer waer twee honderd agtergebleeben, die vermoeyd zynde niet en konden oer de Beke Besor gaer. En ze hebben eenen Egyptischen man op het veld gebonden, en ze bragten hem tot Sabid, en gaben hem brood om te eten en water om te drinken, en ook een stuk van eenen klont bogen, en

twee bouffkens met rozen, en als hy geeten had, zoo is zynen geest wederom gekomen en hy is vermaekt geweest, want hy en had geen brood geeten nogte water gedronken in dry dagen ende dry nagten. Aldus zoo zeyde Sabid tot hem: Wie zyt ge, en van waer henen gaet ge? Den welken zeyde: Ik ben eenen Jongeling uyt Egypten, den knecht van eenen Amaleciter, maer mynen Heer heeft my agtergelacien, om dat ik eergisteren begonst ziek te worden, want wy zyn uytgeloupen aen de zuydzyde van Ceresithi, en tegen Juda, en tegen de zuydzyde van Caleb, en wy hebben Siceleg met het buer verbrand. En Sabid zeyde tot hem: zoud ge my kunnen leyden tot aen dezen hoop? Sweert my by Godt dat ge my niet dooden en zult, en dat ge my in de handen van mynen Heer niet leberen en zult, en ik zal u tot aen dezen hoop leyden. Sabid heeft het gezworen, en als hy hem geleyd had, ziet zoo waeren die alle nedergezetten op de aerde, etende en drinkende, en als eenen grooten feestdag houdende, om al den buyt en roof, die ze genoten hadden uyt het Philistijnsch land, en uyt het land van Juda. En Sabid sloeg hun van den avond aen tot des anderdags avond, en daer is niemand van hantsieden ontgaen als vier honderd Jong-

mans, die op Lemels geklommen waeren en geblodey. Aldus zoo heeft Sabid wederom genomen als het gene de Amaleciten genomen hadden, en hy ontnam ook beide zyne huyabrouwen, ende daer en gedrak niemand van den minsten tot den meesten, zoo wel van de zonen als van de dogters, ende van al den buyt, en al het gene ze gerooft hadden, heeft Sabid wedergebragt. Ende hy nam alle de kudden van het kleyn Wee, en de runderen, en hy dreef die voor zyn aenzigt, en ze zeyden: Dit is Sabids roof. Van kwam Sabid tot de twee honderd mannen, die van hem vermoeyd agter gebleeben waeren, en Sabid niet en hadden komen volgen, en die hy bebofen had, dat ze zouden bleeben zitten aen de Beke van Besor, en ze kwamen Sabid te gemoet en het volk het welk met hem waer. En Sabid komende tot dat volk, heeft hun breedelyk gegroet, en al de kwaedste en onrechtbeirdigste van de mannen, die met Sabid gegaen waeren, hebben gesantwoord en gezeyt: Aengezien dat ze niet ons niet gekomen en zyn, zoo en zullen wy hantsieden niet geben van den roof, die wy ontnomen hebben, maer ze zullen hun laeten genoeven elk met zyne huyabrouwe en met zyne kinderen, en als-ze die zullen ontfangen hebben zoo laet hun weg-gaen. Van zeyde Sabid: Ge

zult alzoo niet doen myne broeders van deze dingen, die ons den Heer geleverd heeft, hy, die ons ook bewaert heeft, heeft de roovers, die tegen ons eenen oploop gedaen hadden, geleverd in onze handen, en niemand en zal u hooren in deze woorden, want ze zullen geslyk deel hebben, die ten stryde trecken, en die by de bagagie slyben, ende ze zullen geslykelyk deeljen. En dit is geschied van dien dag ende voortaan alzoo geordonneerd ende gestelt, en geslyk een wet in Israel tot op dezen dag toe. Aldus is David gekomen te Siceleg, en heeft giften van den roof gezonden tot de Ouderlingen van Juda zyne naeste, zeggende: omfangt de giften uyt den roof van de branden des Heere, de gene die te Bethel woonden en te Ramoth aen de ruyde, en die te Jerer en die te Nezer woonden, en die in Sephamoth, en die in Estama, en die in Kachael, en de gene, die daer woonden in de steden van Jezrameel, en die daer in de steden van Ceni, en die in Harama en aen den poel van Ason woonden, en die in Achach en die in Hebron woonden, en de andere, die daer woonden op de plaetsen daer David verkeerdt had en zyne mannen.

Het xxxj. Kapittel.

Mer de Philistijnen streeden tegen Israel, ende de mannen van Israel zyn gevlugt voor het aensien der Philistijnen, en ze vielen verslagen op het Gebergte van Gelboe, en de Philistijnen hebben sterk geballen op Saul en op zyne zonen, en ze hebben verslagen Jonathan, Abinadab en Melchisua Sauls zonen, en geheel de kragt van den stryd is op Saul gekeerd, en de schulters hebben hem achterhaelt, en hy is zeer zwaerlyk van de schulters gewond. Dan zeyde Saul tot zynen Wapendraeger: Trekt uw zwaard uyt de scheede en slaet op my, op dat deze onbesnedene by geval niet en komen en my doodslaen, hunnen spot met my mackende, en zynen Wapendraeger en wilde zulke niet doen, want hy was met eenen grooten rouw verbaerd. Aldus zyn heeft Saul zyn zwaard getrokken en heeft daer in geballeij. En als zynen Wapendraeger dat gezien had, te weten, dat Saul dood was, zoo is hy ook in zyn zwaard geballen en is met hem gestorben. Aldus is Saul gestorben, zyne drey zonen, zynen Wapendraeger en alle zyne mannen te saemen op dien dag. En de kinderen van Israel, die ober de Wallege en ober de Jordane waeren, ziende, dat de mannen van

II. Boek der Koningen.
Het j. Kapittel.

Israel gebloden waeren, en dat Saul met zyne kinderen dood was, hebben hunne steden verlaeten en zyn gevlugt, en de Philistijnen zyn gekomen en hebben daer gewoon. Een anderdage zyn de Philistijnen gekomen, om de berstas gene te plunderen, en ze vonden Saul en zyne drey zonen, liggende in het gebergte van Gelboe. En ze hebben Sauls hoofd afgeslagen en ze deden hem zyn harnas uyt, en ze hebben het zelf in het Philistynsch land gezonden rondom, op dat men het verkondigen zoude in de tempels der afgoden, en onder de lieden. En ze stelden zyne wapenen in den tempel van Astarot, maer zyn lichaem hebben ze gehangen op den muer van Bethsay: het welk als die van Jabea Salaad gehoort hadden al het gene zoo zyn alle de sterkste mannen opgestaen, en hebben het dood lichaem van Saul, en de lichaemen van zyne zonen van den muer van Bethsan gehaelt, en zyn te Jabea Salaad gekomen, en hebben die met het buer verbrand, en ze namen hunlieden gebeenten en begraven die in den bosch van Jabea, en ze basten zeven dagen lang. Hier volgend den eersten Boek der Koningen.

Nader dat Saul dood was, zoo is het geschied, dat David weserom kwam van den slag der Amalekiers, en bleef twee dagen te Siceleg, en op den derden dag is daer gezien eenen mensch, komende uyt het heer van Saul met gescheurde kleeden en met stof der aerde op zyn hoofd besproeyd, en als hy by David gekomen was, zoo viel hy op zyn aenzigt neder ende aensad, ende David zeyde tot hem: Van waer komt ge? Den welken tot hem zeyde: Ik ben gevlugt uyt het heer van Israel, en David zeyde tot hem: Welk is het woord het gene'ee geschied is, wilst my alle te kennen geben. Den welken zeyde: het volk is uyt den stryd gevlugt, en vele van het volk zyn daer geballen en gestorben. Ook zoo is Saul en zynen zoon Jonathan gestorben. En David zeyde tot den jongeling, die het hem bodschaps te: Maer uyt weet ge, dat Saul en zynen zoon Jonathan dood zyn en den jongeling zeyde: Ik kwam by geval op den berg Gelboe, en Saul die leunde op zyne lancie, en de wagen en het peirdevolk kwam hem nae by: en zig omkeerende en my ziende, heeft hy getoepen, en als ik hem geantwoord

had, ik ben hier, zoo zegde hy my: Wie zet ge, en ik zegde tot hem: ik ben eenen Amaleciet; en hy zegde tot my: Staet op my en slaet my dood, want ik ben behangen met benauwdheden, en myne ziele is nog geheel in my. En op hem staende, sloeg ik hem dood: want ik wist wel, dat hy niet langer en konde leben naer zynen val. En ik nam de Kroone, die op zyn hoofd was ende dat erm-cieraed van zynen erm, en ik hebbe het hier tot u mynen Heer gebragt. Dan greep Savid zyne kleedes en scheurde die, en alle de mannen die met hem waeren, en ze hebben besklaegt, geweest en gebast tot den avond toe over Saul en over Jonathas zynen zoon, over het volk der Heere, en over het huyt van Israel, om dat ze door het zweird geballen waeren. En Savid zegde tot den jongeling, die hem deze bodschap gebragt had: Wan waer zet ge? en hy antwoordde: Ik ben den zoon van eenen bremdering, die eenen Amaleciter was. En Savid zegde tot hem: Maerom en hebt ge niet gebreeft uwe hand uyt te steken en te dooden den gezalfden der Heere? en Savid roepende eenen van zyne knechten, zegde: Gaet toe, ende slaet op hem. En hy heeft hem geslagen en is gestorben; en Savid zegde tot hem, uw bloed ze op uw hoofd, want uwen

mond heeft tegen u gesproken, zeggende: Ik hebbe den gezalfden der Heere dood geslagen, en Savid heeft geklaegt over Saul, en over Jonathas zynen zoon, ook duadanige klagten, en hy heeft bevolen, dat men de kinderen van Juda zoude den vogel leeren, gesek dat geschreven is in den Boek der Fechtieren. En hy zegde: Denkt Israel op de gene, die gestorben zynde op uwe hoogte gewond: De Heerlyke van Israel zyn op uwe bergen dood geslagen. Hoe zyn de magtige nedergeballen? en wist dit niet bodschappen te Eijh, mogte en zegt het niet hoorde op de bergades ringe der stracien van Ascalon, dat de dogtere der Philistynen hunkieden by gebal niet en verbleven, dat de dogtere van de onbesnedene hunkieden niet en verheugen: O ge bergen van Sels hoe! mogte regen, mogte dauw come op u, mogte geene Akkeren van de eerste brugten en moeten op u zyn, want daer is den schild van den sterken besworpen, den schild van Saul regt of hy niet met olie gezalfd had geweest. Wan dat bloed der verslagene, en kan die bette der sterke kwam den pyl van Jonathas noyt agterwaert, en het zweird van Saul en is noyt ydel wederom gekomen. Saul en Jonathas, zoo minnelyk en schoon in hun leben, ze en zyn in de dood ook niet verscheert

den; suetder als Arenden, en stercken als Leeuwen: O ge dogtere van Israel, weent over Saul, die u kleedde met roode zede in wellustigheden, die goude juweelen gaf tot uw cieraed, hoe zyn de magtige in den sleep geballen? Jonathas is op uwe hoogte verslagen: ik ben bedroeft over mynen broeder Jonathas, bobenmaeten schoon boben de liefde der vrouwen. Gelyk eene moeder haeren eenigen zoon bemin, alzo lief hadde ik u. Hoe zyn de broers me geballen, hoe zyn de wapenen der oorlogen verniet?

Het ij Kapittel.

David heeft hier naer den Heer gebragt, zeggende: zal ik ops waert trekken in eene stad van Juda, en den Heer zegde tot hem: Trekt ops waert. En David zegde: Maer zal ik henen trekken? en hy antwoordde hem, te Hebron. Aldus zoo is David opwaert getrokken en beede zyne huyt vrouwen, te weten Achinoam de Jezraelitinne, en Abigail de huyt vrouwe van Nabal den Carmeliter: ook heeft David de mannen met zig gesepd, die by hem waeren elk met zyn huyt gezin, ende ze woonden in de steden van Hebron. Ende de mannen van Juda zyn gekomen en hebben David daer gezalfd; op dat hy heerschen zoude over het

huyt van Juda. En het is Savid te kennen gegeven, hoe dat de mannen van Jabes Galaad Saul begraven hadden, daerom zoo heeft Savid hem uitgezonden tot de mannen van Jabes Galaad en hunkieden gezegd: gebenedyd moet ge banden Heer zyn, die deze barmhertigheyt gedaen hebt met uwen Heer Saul te begraven, en nu zal den Heer wedrom barmhertigheyt en waeragtigheyt geven. Ook zal ik u dankbaerlyk loben, om dat ge dit woord gedaen hebt, dat uwe handen versterkt worden, en weest kinderen der barmhertigheyt, want al is Saul uwen Heer dood, mogtan heeft het huyt van Juda my gezalfd voor mynen Koning. Maer Abner den zoon van Ner, den opper-beldheer van het heyt van Saul, heeft Jhoseth Sauls zoon genomen en hem omgesepd door het heyt, en hy heeft hem Koning gemaakt over Sela laad en Eessuri, over Jezrael en over Ephraim, over Benjamin en over geheel Israel. Weertig jaeren ond was Jhoseth den zoon van Saul als hy begonst over Israel te heerschen, en hy heeft twee jaeren geregeert. Maer geheel het huyt van Juda heeft Savid gevolgt. En het getal der dagen dat David gewoont heeft te Hebron, heerschende over het huyt van Juda, is geweest zeven jaeren en zes maanden

ley. Abner den zoon van Ner, en Jsboseth Sauls zoon knechten zyn upt het leger gegaen te Gabaon. Woordt zoo zyn Joab den zoon van Garbi en Abide knechten, en zy kwamen hunlieden te ontmoet by de Wiscine te Gabaon. En als zy daer te saemen gekomen waeren, zoo zyn zy tegen malkanderen overgezet, te weten deze op d'eere zyde van de Wiscine, en de andere op d'andere zyde, en Abner zegde tot Joab: Laet de Jongelingen opstaen en voer ons spelen: En Joab antwoordde: Laet hun opstaen. Aldus zoo zyn'er epgesstaen en over gegaen twaelf Benjaminiters van Jsboseth Sauls zoon zyn, en twaelf van Abide knechten. En een igelk greppende het hoofd van zynen medegezel, stak zyn zwaard in de zyde van zyne wederpartijzen, en aldus zyn zy alle te saemen nedergeballen, en de plaetse word genaemt den Akker van de brome te Hebron. En daer is dien dag eenen stryd opgestaen hard gevoeg, en Abner met de mannen van Jsacl is verjaegt geweest van Abide knechten, en daer waeren dry zonen van Garbi, Joab, Abisai en Asael, maer Asael waer eenen zeer vaalvoopenden, gelik eene wilde geite, die in de bosschen woont, en Asael versholgde Abner, en hy en wakte nogte ter regte nogte ter slinke hand af

laetende van Abner te verholgen. Aker om zag Abner achter zynen rug om, en zegde: En zet ge niet Asael? en hy antwoordde: Ik ken het, en Abner zegde tot hem: Gaet ter regte of ter slinke hand af en aenbeid eenen van de jongelingen, en neemt zynen roef voor u weg. Maer Asael en wilde niet aflaeten van hem woerd te druyen. Ende Abner heeft wederom gezegt tot Asael: Gaet weg nogte en wikt my niet volgen, dat ik niet gedwongen en ten u te doerficken tegen d'aerde ende dat ik dan niet en zoude durken myn aensicht opheffen tot Joab uwen broeder. Asael daer naer niet supferende, en wilde ter zeden niet afkeeren. Aldus zoo heeft hem Abner in zyne liesschen geraekt met omgekeerde lancie, ende heeft hem doerficken, en is gestorben op de zelve plaetse, en alle die voor-by de plaetse gingen daer Asael geballen waer en gestorben, bleben staen. En terwyl dat Joab en Abisai den blugtenden Abner verholgden, zoo is de zonne onder gegaen en zy zyn gekomen tot den heubel des waterloops, den welken geslegen is tegen over de ballers en den weg der woestijne van Gabaon, en de kinderen van Benjamin zyn gekomen by Abner, en vergadert in eenen forp stonden zy op het opperste van eene hoogte, en Abner riep tot Joab, en zegde: Dat

Het iij. Kapittel.

het zwaard al breedelyk vershinden tot den laefften man toe, en weet ge niet dat het mischopen zeer zorgelyk is? hoe lang zult ge het volk niet zeggen, dat zy ophouden van hunne broeders te verholgen? en Joab zegde, zoo waerags telyk als den speer leeft, had ge gesproken zoo zoude het volk breeg weg gegaen hebben, en epgeshouden van hunnen broeder te verholgen. Aldus zoo heeft Joab een trompet gesteken en het heze is blyben staen. En zy en hebben Jsacl niet meer verholgt, en geen stryd meer aengegaen. Maer Abner en zyne mannen zyn weg-getrokken gantsch den nacht door de platte velden en zyn over de Jordane gezaen, en als zy geheel Bethoron doorwandelt hadden, zoo zyn zy in het leger gekomen: maer wederom gekomen zynde, achterlastende Abner, heeft al het volk vergadert, en dan ontbraken daer van Abide knechten negentien mannen, uptgenomen Asael, maer Abide knechten hadden verslagen Benjamin, en van de mannen, die met Abner waeren dry honderd en zestig mannen, de welke ook gestorben zyn. Zy namen Asael en hebben hem begraven in zyne vaders graf te Bethlehem, en Joab en de mannen die met hem waeren, hebben geheel den nacht gereyft, en in den dazend zoo kwamen zy te Hebron.

HJerom zoo is'er eenen langen stryd gerezen tusschen Abid huzer, en tusschen het huzer van Saul. Abid waer toenemende en altyd in zig zelve lang-om magtiger: maer het huzer van Saul minderde alle dagen. En Abid wierden in Hebron kinderen geboren, en zynen eerstgeboren waer Ammon van Achinoam de Jezraelitinne, en naer hem waer geboren Chesleab van Abigail de huzer vrouwe van Abal den Carmeliter, voorda waer den derden, Absalon den zoon van Maccha, de dogter van Tholmai, Koning van Gessur, maer den vierden waer Adonis, Haggi's zoon, den vyfden Saphatia, den zoon van Abital, en den zesden waer Jechraam van Elga Abide huzer vrouwe. Deze zyn Abid geboren te Hebron. Aldus het den stryd waer tusschen het huzer van Saul en het huzer van David, zoo regeerde Abner den zoon van Ner het huzer van Saul: maer Saul had eene concubine gehad Fuspha genaemt, de dogter van Lia. Jsboseth zegte tot Abner: Maerom hebt ge u vergaemt met myne vaders concubine? En welken zeer gram wazende om de woorden van Jsboseth, zegde: Wat dunkt u, ben ik heden een hondt hoofd te zyn

Juda: Die barmhertigheid gedaen heeft ober Saul uwe Waders hure, en ober zyne broeders en zyne naeste, en ik en hebbe u in Sabide handen niet gelebert, en ge hebt tegen my gezogt, dat ge my heden zoud straffen, om eene vrouwe; Godt doet Abner dit en dat nog daer toe, is 't dat ik Sabide hure niet en doen, gelijk den Heer tot hem gezworen heeft, dat het Koninkrijk zoude afgenomen worden van het hure van Saul, en dat den Troon van Sabid zoude verheben worden ober Israel en ober Juda, van San tot Bera sabee toe. En Jisoseph en konde hem niet antwoerden want hy ontzag hem. Aldus zoo heeft Abner boden aen Sabid gezonden hoor zig zelven, zeggende: Aen wie is het land? En dat ge zegen zoudt, maect vriendschap met my en myne hand zal met u zyn, en ik zal geheel Israel wederom tot u brengen, en Sabid heeft gezejd: Oec wel, ik zal vriendschap met u maeken: maer ik begeire van u eene zaak, zeggende: Ge en zult myn aenschyn niet zien hoor dat ge Michol de dogter van Saul gebragt hebt, en alzoo zult ge komen en my zien. San zond Sabid boden tot Jisoseph den zoon van Saul, zeggende: Heeft myne hurevrouwe Michol wederom, de welke ik tot eene hurevrouwe gekregen hebbe, om hon-

derd overschoffken der mannelijkheid van de Philistney. Hierom heeft Jisoseph boden gezonden en heeft haer doen haeken van haeren man Phalatiel den zoon van Laib. En haeren man volgde haer al weenende tot Bahurim toe, en Abner zeyde tot hem: Gaet henen en keert wederom. En hy is wederom gegaen. Ook zoo heeft Abner tot de Ouders van Israel eene reden gesproken, zeggende: Zoo wel gisteren als eens gisteren zogt gelieden Sabid, dat hy ober uheden zoude heerschen. Aldus dan zoo doet dat nu, want den Heer heeft tot Sabid gesproken, zeggende: Voor de handen van Sabid mynen dienaar zal ik myn volk van Israel beraeffen uyt de handen der Philistney, en alle hunne byanden. Ende Abner heeft het zelve ook gesproken tot die van Benjamiij. En hy is weg-gegaen om in Hebron Sabid te zeggen al het gene Israel en geheel Benjamin beaecht had. En hy is tot Sabid te Hebron gekomen met twintig mannen, en Sabid heeft hem en zyne mannen, die met hem gekomen waeren, eene maechde gegeven; en Abner zeyde tot Sabid: Ik zal opstaen om geheel Israel tot u mynen Heer en Leoning te vergaderen, en dat ik een verbond met u maeken mag, alzoo dat ge mogt ober-al heerschappie hebben, gelijk uwe ziele begeirt. Als

nu Sabid Abner had upgekeert gedaen en hy met brede weg-gegaen was, zoo kwamen terstond Sabide knechten en Joab, de welke de Foobers verslagen hadden, brengende eenen zeer groten bur. Maer Abner en was dan by Sabid te Hebron niet, want hy had hem nu laeten gaen, en hy was met brede weg-gegaen. Joab, en geheel het heer, het gene met hem was, is agter-naer geskomen. Aldus zoo is het Joab te kenen gegeven van sommige, die zeyden: Abner den zoon van Ner is by den Leoning gekomen en hy heeft hem laeten gaen: en hy is met brede weg-gegaen. Ende Joab is tot den Leoning ingegaen, en heeft hem gezejd: Wat hebt ge gedaen? Ziet Abner is tot u gekomen, waerom hebt ge hem laeten gaen, is hy weg-gegaen en berre gereest, en kent ge Abner den zoon van Ner niet, weet ge niet, dat hy tot u gekomen is, om u te bedriegen, om uwen uyt en ingang te beemenen, en om te weten al wat ge doet? Aldus Joab van Sabid uyt-gegaen zende heeft boden gezonden nae Abner, en heeft hem wederom doen komen van de Citerne Sira, zonder Sabide wete. En als Abner weder te Hebron gekomen was, zoo heeft hem Joab bezeden gelejd tot in het midden van de poorte, op dat hy hem spreken zoude met bedrog, en hy stak hem in

zyne siesschen, en hy is gestorben tot braeke ober de dood van Asael zynen broeder. En als Sabid hoorde het gene nu geschied was, zoo zeyde hy: Supberben ik in myn Koninkrijk hoor Godt tot in der eeuwigheid van Abners bloed den zoon van Ner, en het moet komen op het hoofd van Joab, en op geheel het hure zyns Waders, alzoo dat'er van Joabs hure nimmermeer man en gebreke den loop der zaede spende, en melactsch en de spille houdende, en door het zweird vallende en brood gebrek hebbende. Aldus zoo hebben Joab en Abisai zynen broeder Abner verslagen, om dat hy hunnen broeder Asael verslagen had te Sabaon in den stred: Dan zeyde Sabid tot Joab en tot al het volk het gene met hem was: scheurt uwe kleederen, en omgord u met zakken, en beklaget met rouwe hoor de upbaerd van Abner. En den Leoning Sabid volgde de baere. En als ge Abner te Hebron begraven hadden, zoo heeft den Leoning Sabid zyne stemme opgeheben, en geweent op Abners graf, ende al het volk heeft ook geweent. En den Leoning, Abner beklagende en weenende, zeyde: Abner en is geenzins gestorben gelijk de onbrome plegen de sterben, uwe handen en zyn niet gesonden, en uwe voeten en zyn niet gesonden. Maer gelijk zulke

plegen te vallen voor de booze kinderey, zoo zet ge geballey. En al het volk hernemende, heeft wederom oer hem geweent. Ende als alle de menigte gesamen, als het klaer dag was, zoo heeft Sabid gezworen, zeggende: Sit moet my Godt doen, ende dat nog daer toe doen, is 't dat ik voor den zennens ondergang brood of ie iet andere probe. Ende al dit volk heeft het gehoort, ende het gevoegde hun wel al het gene den Koning gedaen had voor het volk. Ende al het gemeyn volk en geheel Israell heeft gekent op dien dag dat het van den Koning niet geschied en was, dat Abner den zoon van Ner dood geslagen was. Ende den Koning zede ook tot zyne knechtey: En weet ghieden niet, dat'er heden eenen Prince, ende eenen der aldermeeste van Israell gebalven is? ende ik ben nog eenen teeren en gezalfden Koning. Maer deze mannen, de zonen van Garbi, zyn my zeer haer. Den Heer wille de kwaedvoenderen loon geben na hunnen kwaedheyt.

Het iv. Kapittel.

Dan hoorde Ihsoseth den zoon van Saul, dat Abner gedood was te Hebron, en zyne handen zyn magtelove geworden, en geheel Israell wierd verbaest. Den zoon van Saul

had twee hoofdmannen der roovers, den eenen was genaemt Baana, den anderen Fechas, zonen van Kemmon den Berotfiter upt het geslacht van Benjamin, want Berotf is ook onder Benjamin gereken. En de Berotfiter waeren geblyt te Bethain en ze waeren aldaer bremdelingen tot dien tyd toe. En Jonathas den zoon van Saul had eenen zoon die krank van voeten was, want hy was by jaeren oud als den bode kwam van Saul en Jonathas upt Israell, aldus zyne voestler hem nemende, vlygte. En gelck ze zeer haestig was, om te blieden, zoo viel het kind, en het is kreupel geworden, en het was genaemt Miphioseth. Fechas en Baana, de zonen van Kemmon den Berotfiter, henen trekkende in de hitte van den dag, zyn gegaen in het huz van Ihsoseth, den welken op zyn bedde te middag stiep, en de deurewagterste des huz tarwe zupberende, was ontslaepen. En ze zyn geheel bedektesyk in huz gekomen nemende hairen van tarwe, en ze hebben hem in zyne lieschen gesicken, te weien Fechas en Baana zynen broeder, en ze blooden, maer als ze in huz kwamen zoo lag hy in zyne slaepkamer op zyn bedde, en stiep, en slaende hebben ze hem gedood, ende zyn hoofd wegnemende, zyn ze geresst gantsch den nacht door den weg der

Het v. Kapittel.

woestene, en ze hebben het hoofd van Ihsoseth tot Sabid gebracht te Hebron, en hebben tot den Koning gezeyt: Ziet daer is het hoofd van Ihsoseth den zoon van Saul uwen brand, die uwe ziele zog. Ende den Heer heeft ynen Heer den Koning heden braeke bercent van Saul en van zyn zaed. Ende Sabid antwoordende Fechas en Baana zynen broeder, de kinderen van Kemmon den Berotfiter, zede tot hunheden: Zoo waeragtelck als den Heer leeft, die myne ziele van alle benauwdheyt berest heeft. Aengesien dat ik dien greep en doodde te Sices leg, die my vodschapte en zede: Saul is dood, meynende dat hy een gelukkige vodschap bragt, den welken ik behoorde te geben loon voor zyne vodschap, hoe veel meer als nu de booze menschen eenen onschuldigen man dood geslagen hebben in zyn huz op zyn bedde, en zoude ik zyn bloed upt uwe handen niet berzoeken, en u van d'aerde wegnemen? Hierom zoo heeft Sabid zyne knechten bevelen en ze hebben die dood geslagen, en hunheden handen en voeten afflaende, hebben die gehangen oer de piscine te Hebron, maer het hoofd van Ihsoseth hebben ze genomen en begraven in het graf van Abner te Hebron.

En alle de geslachten van Israell zyn gekomen tot Sabid te Hebron, zeggende: Ziet wy zyn uw gebede en uw vleesch. Daarom ook gisteren en eergisteren als Saul Koning over ons was, zoo leyde ge Israell upt en in, en den Heer heeft tot u gezeyt: Ezult myn volk van Israell hoeden en ezult eenen Prince zyn over Israell: ook zoo zyn de Duder van Israell by den Koning in Hebron gekomen, en den Koning Sabid heeft met hunheden een verbond gemacht te Hebron voor den Heer: en ze hebben Sabid tot eenen Koning gezalfd over Israell. Een zoon van dertig jaeren was Sabid als hy begonst te heerschen, en veertig jaeren heeft hy geheerscht te Hebron: hy heerschte oer Juda zeven jaeren en zes maenden, maer in Jeruzalem heerschte hy dry-en-dertig jaeren over geheel Israell en Juda. En den Koning is uptgetrokken en alle de mannen, die met hem waeren naar Jeruzalem tegen de Jebusiers, de Landbewoonders, en ze zeden tot Sabid: ge en zult hier binnen niet komen, 't en ze ge berdreben zult hebben de kinde en de kreupelen, zeggende: Sabid en zal hier binnen niet komen. Aldus heeft Sabid het Kasteel van Sion ingenomen, en

Dit is Sabida stad: Want Sabid had op dien dag eenen prece daer op gestelt voor den genen die de Jebusiters zoude verstaen, en aen de goten van de dakken zoude komen en verdriften de blinde en de kreupelse, die de ziele van Sabid haetey. Daerom zegt men het gemeyn spreekwoord: De blinde en kreupelse zullen in den tempel niet krompen. Dan woonde Sabid in het kasteel en hy heeft het genoeemt Sabida stad, en hy heeft getimmeret in de ronde van Melko af, en van innewaerts, en hy ging alid voord, toenemende en grooter wassende, den Heer en Godt der heeren waer met hem. Ook heeft Leis van den Koning van Tiren boden aen Sabid gezonden met Cedarhout, en konstige werklieden in hout en in steenen om de mueren, en ze hebben het huys van Sabid getimmeret: En Sabid heeft gekent, dat den Heer hem tot eenen Koning ober Israet vast gemaakt had, en dat hy zen Koningryk verheben had ober zen volk van Israet. Aldus zoo heeft Sabid nog concubinen en huysvrouwen genomen van Jeruzalem, maer dat hy van Hebron gekomen waer. En Sabid wierden nog andere zonen en dogters geboren, en deze zen de naemen van de gene, die hem te Jeruzalem geboren zen, Gamma, Sabab, Matan, en Salomon: Jebahal, Ehsua en Woppeg, Japhia, Ehsama, Ehsoda,

ende Eshphale. Aldus zoo hebben de Philistynen geschoort, dat men Sabid gezakt had tot eenen Koning ober Israet, en ze zen allegader opgetrokken, om Sabid te zoeken, en als Sabid dit hoorde, zoo ging hy nederwaerts in de sterkte. Maer de Philistynen komende, zen breed nedergeflagt in de valleij Hazephaim. Ende Sabid braegde den Heer, zeggende: Zal ik opwaerts trekken tot de Philistynen? en zult ge die in myne hand leberen? en den Heer heeft tot Sabid gezeert: Trekt opwaerts, want ik zal de Philistynen leberende, geben in uwe hand. Aldus zoo is Sabid gekomen te Baal Pharasim, en heeft de Philistynen daer geslagen en gezeert: Den Heer heeft myne brantsden voor my geveert gelyc de wateren worden geschejden. Daerom is de plaetse genaemt Baal Pharasim. En de Philistynen hebben hunne gesnedene Afgoden daer gelaeten, de welke Sabid en zyne mannen weg-gedraegen hebben, en de Philistynen bestonden wederom op trekken, en ze zen breed verspreet in de valleij van Hazephaim: en Sabid braegde den Heer: zal ik tegen de Philistynen optrekken, en zult ge die in myne handen leberen? den welken antwoorde: En trekt niet opwaerts tegen hunheden, maer draept om agter hunnen rug, en ge zult hunheden aenkomen tegen ober de

peirboomen, en als ge zult hooren het gedruet van eenen gaende op de toppen van de peirboomen, dan zult ge den slyd beginnen, want dan zal den Heer voor uw aenzigt uytgaen, om de heeren der Philistynen te verstaen. Aldus zoo heeft Sabid gedaen gelyc hem den Heer bevolen had, en heeft de Philistynen geslagen van Sabaa tot dat men komt in Gezer.

Het vj. Kapittel.

Dan heeft Sabid wederom bevestigert alle de uytgezeene mansnen van Israet tot 30 duysent, ende Sabid is opgestaen en weg-gegaen, en al het volk het gene met hem waer van de mannen van Juda, op dat ze brengen zouden de Arke van Godt, waer ober den naem des Heere der Heerschaeren aengeroeven is, zittende daer boden tuschen de Cherubinen: En ze hebben de Arke op eenen nieuwen wagen gestelt en die weg-gevoert uyt het huys van Aminadab, die te Sabaa woonde. Maer Oza en Achio, de zonen van Aminadab, mendden den nieuwen wagen, en als ze dien ghaect hadden uyt het huys van Aminadab, die te Sabaa woonde, waerende de Arke Gods, zoo ging Achio voor de Arke, maer Sabid en gesceel Israet speelden voor den Heer op alderhande instrumenten van hout,

kostelyc gemaakt, en op harpen, lieren, bommen, met hoornen en met timballeij. Maer als ze gekomen waeren tot den Dorfschloer van Nachon, zoo stak Oza zyne hand uyt aen de Arke, en hy heeft die gehouden, want de ossen sloegen agter uyt, en hebben de Arke doen hellen, en den Heer is met onweirdigheden gram geworden tegen Oza, en hy verstoeg hem om de vermerendheid, den welken gestorven is by de Arke van Godt. Dan wierd Sabid bedroeft, om dat den Heer Oza verstaen had, en de plaetse word genoeemt het verstaen van Oza, tot op dezen dag toe. En Sabid heeft den Heer zeer ontzien op dien dag, zeggende: Heer, zal de Arke des Heere binnen tot my komen? En hy en heeft de Arke niet willen laeten ter herberge komen tot hem in Sabida stad, maer hy heeft die doen herbergen in het huys van Obedom den Heersijner dry maenden lang, en den Heer heeft Obedom en gesceel zen huys gebenedyd. En het is Sabid den Koning geverscapt, dat den Heer Obedom en gesceel zen huys gebenedyd had, om Gods Arke, en Sabid zegde: Ik zal gaen en haelen de Arke wederom met de gebenedydinge in myn huys. Aldus zoo is Sabid uytgegaen en heeft de Arke uyt het huys van Obedom weg-ghaect tot in

zonne stad met blydſchap, en daer waeren met Dabid zeben danſers, en eene ſlachtofferende van een kalf. En als ze zes ſchreden boerde gegaen waeren, die de Arke des Heere droegen, zoo offerde Dabid eenen oer, een ſchaep en eenen ram, en Dabid ſpeelde op Oerſelen aen de ſchouderen hangende, ende hy ſpeong met alle zyne magt voor den Heere, en Dabid was met eenen lynen Ephod omgord. En Dabid en geheel het huys van Iſrael leyde de Arke van het Verkond des Heere met jolyt en met geklyd van trompetten. En als de Arke des Heere in Dabids stad gekomen was, zoo heeft Michol de dogter van Saul, nederwaerts ziende uyt de venſters, den Koning Dabid gezien, opspringende en danſende voor den Heere, en ze heeft hem in haer hert verſmaed en ze hebben de Arke des Heere ingebracht, en die op haere plaats geſtelt in het midden van het Tabernakel, het welk Dabid voor haer uytgeſpannen had, en Dabid heeft vele brand- en brede-offeranden geoffert aen den Heere. Ende als hy offerende, vele brand- en brede-offeranden gedaen had, dan gebenedyde hy het volk in den naem van den Heere der Heeren. Ende hy heeft gedykt aen geheel die menigte van Iſrael, zoo wel aen de manen als aen de vrouwen, elk in het bezonder eenen broodkoek en een ſtuk

gebraeden offenbleesch, en blomme van meel met olie gerooft, en al het volk is weg gegaen, een igelk in zyn huys. En Dabid is wederom gekomen om zyn huys te gebenedyden, en Michol de dogter van Saul uytgaende komt Dabid te gemoot, en heeft gezeyt: Hoe glorieus heeft den Koning van Iſrael heden geweest, ontdekkende zig zelven voor de dienſtbroeven van zyne knechten, en hy is ontdekt geweest gelk of eenen van de ſchudden ontdekt wierd. En Dabid zeyde tot Michol: Atzoo waeragtelk als den Heere leeft, zal ik voor den Heere ſpelen, die my verkoren heeft, meer als uwen vader en geheel zyn huys, en die my beſolen heeft, dat ik zoude eenen Prinz wezen ober het volk des Heere in Iſrael: En ik zal ſpelen en nog verworpende worden als ik geweest hebbe; en ik zal volnuedig wezen in myne voegen en met de dienſtbroeven daer ge af geſproken hebt, zal ik glorieuſer ſchynen. Hierom zoo en heeft Michol geene zonen gekregen tot het eynde van haer leuen.

Het vij. Kapittel.

Ende het is geſchied als den Koning in zyn huys gezeten was, ende den Heere hem ruſte gegeven had van alle zyne vanden van alle zyden, zoo

zeyde hy tot Nathan den Propheet: En ziet ge niet, dat ik in een huys, van Cedarhout gemaakt, woone, ende dat de Arke Gods geſtelt is in het midden der belden? En Nathan heeft tot den Koning gezezt: Gaet hiene en doet al wat ge in uw hert hebt, want den Heere is met u. Maer het gebeurde op dien cragt, en ziet het woord des Heere is tot Nathan geſchied, zeggende: Gaet hiene en zegt tot mynen knecht Dabid, dit zegt den Heere: Meent ge, dat ge my zult een huys maeken, om te wonen: want ik en hebbe in geen huys gewoont van dien dag, dat ik de kinderen van Iſrael uyt het land van Egypten leyde, tot dezen dag, maer ik wandelde in een Tabernakel en in eene tente ober alle de plaatsen daer ik door gegaen ben met alle de kinderen van Iſrael, hebbe ik ſprekende gezezt tot eenige van het geſlacht van Iſrael, de welke ik beſolen hebbe, dat ze myn volk Iſrael zouden hoeden, zeggende: Maerom en hebt ge my geen huys van Cedar gemaakt? ende nu dit zult ge mynen knecht Dabid zeggen: Dit zegt den Heere der heerſchaeren: Ik hebbe u uyt de weyde gehaelt als ge de ſchaepen volgte, op dat ge zoud eenen Vorſt zyn ober myn volk van Iſrael, en ik hebbe met u geweest in alle plaatsen daer ge gewandelt hebt, ende ik hebbe alle uwe

vanden dood geſlagen voor uw aenzigt, ende ik hebbe u eenen groeten naem gemaakt, als den naem van de groote, die op de aerde wooney. En ik zal myn volk van Iſrael eene plaats ſtellen, en ik zal hunkeden daer baſt planten, en het zal daer onder wooney, en niet meer verſtoort worden, en de kinderen der boetheyd en zullen hun niet meer verdrucken gelk te voeren, van dien dag aen, dat ik hechters ober myn volk van Iſrael geſtelt hebbe en ik zal u ruſte geben van alle uwe vanden. En den Heere zeyde u te voeren, dat hy u een huys maeken zal. En als uwe dagen zulk volgend zyn en dat ge met uwe vaderen zult ontſlaepen zyn, dan zal ik uw zaed naer u verwekken, het welk uyt uw lichaem zal komen, en ik zal hun Erk baſt maeken. Zezen zal een huys maeken in mynen naem en ik zal zynen Troon baſt maeken tot in der eeuwigheyd. Ik zal hem tot eenen vader wezen, en hy zal my tot eenen zoon zyn, en is t zaken dat hy iet onrechtbeideyk doet, zoo zal ik hem ſtraffen met de roeden der manen en met de plaegen van de kinderen der menſchen, maer myne barmhertigheyd en zal ik van hem niet wegnemen gelk ik die van Saul genomen hebbe, den welken ik van myn aenzigt weg-gedaen hebbe, en uw huys

en uw *Heik* zal getrouw zyn tot in der eeuwigheid voor uw aenzigt, en uw *Troon* zal altijd vast wezen. Naer alle deze woorden, en naer geheel dit bisioen heeft *Nathan* tot *Sabid* gesproken. Aldus zoo is den *Koning Sabid* gegaen en zat voor den *Heer*, en zeyde: *Mie* ben ik doch, o *Heer God!* en wat is myn hups, dat ge my hier toe hebt gebragt? maer dit heeft u nog weynig gedagt voor uw aenzigt. O *Heer God!* 't en waer dat ge nog van het hups van uw *knegt* gesproken had van *berre naerkomende* dingen; dit is die wet van *Adam Heer God*. Daerom wat zal *Sabid* hier toe meer mogen doen, om met u te spreken, want ge kent uw *knegt*. O *Heer God!* om uw woerde wil en na uw hert hebt ge alle deze grootdaedige dingen gedaen, alzoo om dat ge die uw *dienaer* zoud te kennen geben. Daerom zet ge ook groot geagt, o *Heer God!* want daer en is uw gesyk, nocht daer en is geenen *Godt* huyten u in al het gene wy met onze voren gehoort hebben, want wat volk is'er op de aerde gesyk uw volk van *Israel* daer *Godt* om gegaen is, dat hy dit zoude verlossen tot een volk voor zig zelven, en dat hy zig zelven eenen naem zoude maeken, en dat hy *hunsieden* groote, wons derlyke, grouwelyke dingen zoude doen

op de aerde voor het aenzigt van uw volk, het welk ge voor u verlost hebt upt *Egypten*, het volk en *hinnen Godt*, want ge hebt het volk van *Israel* met u vast verbonden tot een eeuwig volk. En ge *Heer Godt* zet *hunsieden* tot eenen *Godt* geworden. Hierom dan *Heer Godt*, het woord, het gene ge van uw *dienaer* gesproken hebt ende ober zyn hups, verwekt in der eeuwigheid, en doet gesyk ge gesproken hebt, op dat uw *naem* mag geprezen worden tot in der eeuwigheid, ende dat men zegge: *Ben Heer der Heerschaeren is Godt ober Israel*. Ende het hups van *Sabid* uw *knegt* zal gebestigt worden voor den *Heer*, want ge *Heer der heerschaeren, Godt van Israel*, hebt de voren van uw *dienaer* open gedaen, zeggende: *Ik* zal u een hups timmeren: daerom heeft uw *dienaer* in zyn hert gebonden, dat hy u met deze bedingen zoude bidden. Nu dan, o *Heer God!* ge zet *Godt*, ende uw *woorden* zullen waeragtig zyn, want ge hebt tot uw *dienaer* gezeyt deze goede dingen, daerom begint doch ende gebenedyd het hups van uw *dienaer*, op dat het in der eeuwigheid mag blyven voor u, wan ge, o *Heer God!* hebt het gesproken, met uw gebenedydinge zal het hups van uw *dienaer* gebenedyd worden in der eeuwigheid.

Het viij. Kapittel.

Daer naer is het geschied, dat *Sabid* de *Philistynen* geslagen heeft, en die benedeert, en *Sabid* nam den *tribuyt-breydel* upt de hand der *Philistynen*. En hy heeft de *Moabit* ten geslagen, en hy heeft hun met een koordeken gemeten, mackende die effen gesyk de aerde. En hy heeft hun met twee koordeken gemeten, het een om dood te slaen, het ander om het leven te geben: En aldus zyn de *Moabit* *Sabid* dieneude geworden onder *tribuyt*. En *Sabid* heeft verlagen *Adarezer* den zoon van *Kobab* den *Koning* van *Soba*. Als hy getrokken was, om *heers* schappe te krygen ober de *Libiere Euphrates*, en als *Sabid* van zyne zede gebangen had duyzend en zehen hond derd *Rupter* te peirde, en twintig duyzend *Doetknegten*, zoo hooft hy alle de ingespanne wagenpeirden ber minkt, maer hy heeft'er van die voor honderd wagen gelacten, en van *Syrien* upt *Damasco* zyn'er ook gekomen om *Adarezer*, den *Koning* van *Soba* te helpen. Ende *Sabid* heeft van die van *Syrien* twee-en-twintig duyzend mannen verlagen, en *Sabid* heeft een garnizoen *knegten* tot *Damasco* in *Syrien* gestelt, en *Syrien* is *Sabid* dieneude geworden onder *tribuyt*, en den

Heer heeft *Sabid* bewaert in alle werwaert; hy gereyst heeft, en *Sabid* heeft de gulde wapenen genomen, die de *knegten* van *Adarezer* hadden, en heeft die gebragt te *Jeruzalem*, van *Bete* en van *Heroth*, steden van *Adarezer*, nam *Sabid* *metael* bobens maecten veck, waer af dat *Salomon* gemackt heeft alle de *metaelene* gereedschap in den tempel, en de *metaelene* zee, de kolommen en den *Dutaer*. Naer *Thou* den *Koning* van *Emath* heeft gehoort, dat *Sabid* al de magt van *Adarezer* verlagen had. En *Thou* heeft *Joram* zynen zoon aen den *Koning Sabid* gezonden, dat hy hem zoude groeten mede verblpennende, en dat hy hem zoude danken, om dat hy *Adarezer* verlagen en geslagen had: want *Thou* was den brand van *Adarezer*, en in zyne hand waeren juweelen van goud en van zilber, en van *metael* ten; de welken den *Koning Sabid* den *Heer* geheyligt heeft met het zilber en goud, het welk hy geheyligt had van alle de *Sydenen*, die hy *ber* wonen had, als mede van *Moab*, en van de kinderen van *Ammon*, ende van de *Philistynen*, en van *Amelech*, en van den roof van *Adarezer* den zoon van *Kobab*, *Koning* van *Soba*, ook zoo heeft *Sabid* zig zelven eenen naem gemackt als hy wederkeerde, naer dat hy

Syrien ingenomen had, in de valle van der zout-groeben, hebbende verslagen achtien duyzend mannen, en in Sebessem tot dry-en-twintig duyzend, en hy heeft bewaerdere geleid in het land der Idumiten en eene sterke hoede gestelt, en geheel het Idumitsch land is David dienende geworden onder tribuut, en den Heer heeft David bewaert in alles daer hy hen gereysd is. En David heeft gheerscht over Israel, en David dede ook recht ende rechtvaardigheden aen al zyn volck. Maer Joab den zoon van Sarbi was Weltooversien over het heer, en Josaphat den zoon van Achilud was Gerecht, Sadoor den zoon van Achitob, en Achimeslech den zoon van Abiatar waeren Priesters, en Saria den Scherker. Maer Banaia den zoon van Jbias was Oorlofsman over Cerethi en Gheleti. En de zonen van David waeren Priesters.

Het ix. Kapittel.

En David heeft gezeid: Ik daer ook iemand van Sauls huys overgebleven, dat ik barmhertigheden met hem doen mag om Jonathan wil? en daer was eenen knecht van Sauls huys Siba genaemt, den welchen als den Koning had tot hem geroepen, zoo zeide hy tot hem. Zyt gy niet Siba?

En hy antwoorde: Ik ben uwen dienaar. En den Koning heeft gezeid: En is er niemand overgebleven van Sauls huys, dat ik barmhertigheden met dien doe? En Siba heeft tot den Koning gezeid: Saer leeft nog eenen zoon van Jonathan kreupel in zyne boeten. David zeide: waer is dien? en Siba zeide tot den Koning: Ziet (zeide hy) hy is te Lodabar in het huys van Machir, den zoon van Amiel. Den Koning David heeft dan gezonden en dien doen haeslen uyt het huys van Machir, den zoon van Amiel van Lodabar, en als Miphiboseth den zoon van Jonathan Sauls zoon by David gekomen was, zoo viel hy neder op zyn aenzigt en heeft hem aenbeden. En David heeft gezeid: Miphiboseth? en hy antwoorde: hier ben ik uwen dienaar. En David zeide tot hem: En breeft niet, want ik zal doende met u barmhertigheden doen om den wil van Jonathan uwen Vader, en ik zal u alle de akkers landen van uwen Vader Saul wederom geben, en gy zult altyd aen myne tafel brood eten. Den welchen hem aenbiddende: Wie ben ik uwen dienaar, dat gy op eenen dooden hond gezien hebt mensgelike? Aldus zoo heeft den Koning Siba den knecht van Saul geroepen, en hem gezeid: Al het gene Sauls

toeschoort, ende geheel zyn huys hebbe ik aen den zoon van uwen Heer gegeben. Saerom gy en uwe zonen ende uwe knechten bouwt hem het land, en gy zult den zoon van uwen Heer den kost inbrengen, dat hy onderhouden worde. Maer Miphiboseth den zoon van uwen Heer zal altyd aen myne tafel brood eten. Ende Siba had vyftien zonen en twintig knechten. En Siba zeide tot den Koning: Gelyk gy myn Heer den Koning uwen dienaar beboden hebt, alzoo zal uwen dienaar doen. En Miphiboseth zal altyd aen myne tafel brood eten als eene van de kinderen des Konings. En Miphiboseth had eenen kleynen zoon genaemt Micha, en geheel het geslacht van het huys van Siba diende Miphiboseth, en hy woonde te Jeruzalem, want hy at altyd van de tafel des Konings, en hy was kreupel aen beyde zyne boeten.

Het x. Kapittel.

En het is geschied naer dezen, dat den Koning der kinderen van Ammon stierf, en dat Hanon zynen zoon voor hem gheerscht heeft. Dan zeide David: ik zal barmhertigheden doen met Hanon den zoon van Naab, gelyk zynen Vader my barmhertigheden gedaen heeft. David heeft dan uitgezonden, hem troostende door zyne knechten over

de dood van zynen Vader. Maer als David knechten in het land der kinderen van Ammon gekomen waeren, zoo zeiden de Princen der kinderen van Ammon tot Hanon hunnen Heer: meent gy ook dat David deze troostere u gezonden heeft ter eere van uwen Vader, en meent gy niet dat David daerom zyne knechten tot u gezonden heeft, dat hy de stad onderzoeken en bespieden zoude, en die verderben? Aldus zoo heeft Hanon de knechten van David genomen en hunnen saerd half afgeschoren, en hun heden kleederen half in het midden afgesneden tot hunne billen toe, en heeft hun lacten gaey. Ziet welk als het gebodschapt was aen David, zoo heeft hy hun heden te gemoeit gezonden, want de mannen waeren zeer leelyk beschaemd; en David heeft hun heden gesoden, bleef te Jericho tot dat uwen saerd gewassen is en komt dan wederom. De kinderen van Ammon ziende dat zy hem onrecht gedaen hadden, hebben gezonden en om loon gesuert de Syriers van Zoab, en die van Soba, 20000 mannen voetvolck, van den Koning van Maacha duyzend, en van Jstob twaelf duyzend mannen; het welk als het David gehoord had, zoo heeft hy Zoab met geheel het heer der syrdacemannen gezonden. Aldus zoo zyn de kinderen van Ammon uitgevallen en

hebben hunkeden in slagorder gestelt voor den ingang der poortey, maer de Syriers van Goba ende Fohab, van Hithob en van Maacha waeren bezonder in het veld. Ziende dan Joab, dat'er eenen strijd tegen hem gereed was, zoo wel van vooren als van agter, zoo heeft hy uitgekozen uyt alle de uytgelezene van Israel en heeft zig in slagorder gestelt tegen de Syriers, en het ander deel van het Volk heeft hy Abisai zonen broeder gegeven, den welken zig heeft in slagorder gestelt tegen de kinderen van Ammon. En Joab zegde: Jk' zacken dat de Syriers mi verwinnen, zoo zult ge mi helpen, maer ic't dat de kinderen van Ammon u te magtig worden, zoo zal ik u helpen. Meest eenen bromen man, en laet ons streyden voor ons volk, en voor de stad van onszen Godt. En den Heer zal doen het gene goed ic in zyne ogen. Aldus zoo heeft Joab en het volk het gene met hem was, begonst te streyden tegen de Syriers, de welke terstond blugtten voor zyn aenzigt. En de kinderen van Ammon ziende, dat de Syriers gebloeden waeren, zyn ze ook gebloeden voor het aenzigt van Abisai, en ze zyn in de stad gezaen. En Joab ic wedere gekeert van de kinderen van Ammon, en gekomen tot Jeruzalem. De kinderen van Ammon ziende, dat de Syriers

verbaerd waeren, en dat ze voor die van Israel gebalken waeren, zoo zyn ze t'saemen vergaderd, en Darezer heeft uitgezonden en opgebracht de Syriers, die ober de riviere waeren, en hy heeft haereder heer aengebragt, en Sobach den Veldhoofdman van Darazer was hunnen Kapiteyn. Het welk als het gebodschap was aen Sabid, zoo heeft hy geheel Israel t'saemen vergaderd, en ic ober de Jordane getrokken en ic gekomen te Hebam, en de Syriers hebben hunkeden in slagorder gestelt tegen Sabid, en streeden tegen hem. Maer de Syriers zyn gebloeden voor het aenzigt van Israel. En Sabid heeft van de Syriers zeben honderd wagenen verslagen, en veertig duysend rovers volk, en Sobach den Kapiteyn van het heer heeft hy ook verslagen, den welken terstond gestorven is. En alle de Koningen, die tot hulpe van Darezer gekomen waeren, ziende dat ze van Israel verwonnen waeren, wierden verbaerd en zyn gebloeden tot acht-en-veertig duysend mannen toe voor Israel. En ze hebben met Israel brede gemaakt, en hebben hunkeden gedient, en de Syriers hebben hunkeden ontzien de kinderen van Ammon meer te helpen.

Het xj. Kapittel.

Ende het ic geschiedt als het jaer om was, ten tye als de Koningen plegen ten oorlog te trekken, dat Sabid Joab gezonden heeft, ende zyne knechten met hem en geheel Israel, en ze hebben de kinderen van Ammon verdoeben en Rabba belegt, maer Sabid bleef te Jeruzalem. En terwyl dat deze dingen gedaen wierden, zoo is het geschiedt dat Sabid opstond van zyn bedde naer den middag, en wandelde bosben op den zolder van het huys des Konings, en hy heeft eene vrouwe gezien haer zelven wasshende, regt tegen ober van zynen zolder, en het was eene zeer schoone vrouwe. Hierom heeft den Koning uitgezonden en vernomen wat vrouwe dat het was: en hem ic wederom gebodschapt, dat ze was Bethsabee, de dogter van Eliam, ende Huzabrouwe van Urias den Heethiter. Van heeft Sabid boden uitgezonden, en heeft haer doen haerley. De welke, als ze by hem gekomen was, zoo heeft hy by haer geslaepen, en terstond ic ze gereynigt van haere onzuiverheid en ic weder in haer huys gezaen, hebbende eene bruyt ontfangen: en zendende heeft ze Sabid gebodschapt ende gezeyd: Jk hebbe ontfangen. Dan zond Sabid aen Joab

zeggende: Zend mi Urias den Heethiter; en Joab heeft Urias tot Sabid gezonden, en Urias ic tot Sabid gekomen, en Sabid heeft gebragt hoe wel dat het Joab mackte en het bofk, en hoe dat den oorlog geboert wierd, ende Sabid zegde tot Urias: Gaet henen in uw huys, en wascht uwe voeten. En Urias ic uyt het huys des Konings gegaen, en de sprake van den Koning ic hem naer gedraegen, maer Urias sloop voor de poort van het huys des Konings met de andere dienaren van zynen Heer, en hy ic in zyn huys niet afgegaen, en het ic Sabid te kennen gegeven van sommige die zeyden: Urias en ic in zyn huys niet gezaen. En Sabid zegde tot Urias: En zyt ge niet van den weg gekomen? waerom en zyt ge niet afgegaen in uw huys? En Urias zegde tot Sabid: De Arke Gods, Israel en Juda wonen in tenten, en mynen Heer Joab en de knechten van mynen Heer die liggen op het aenzigt ter aerde, zal ik dan in myn huys gaen, om te eten en te drinken, en by myne Huzabrouwe te slaepen? By uwe zaligheid, en by de zaligheid van myne ziele, ik en zal dit niet doen. Aldus zoo zegde Sabid tot Urias: Weest nog heden hier: en morgen zal ik u laeten gaen: en Urias bleef te Jeruzalem nog dien

Dag en der anderdags, en Dabid heeft hem genood, dat hy by hem zoude en en drinken, ende hy heeft hem droncken gemaakt, en als hy de avondt uytgegaen was, zoo heeft hy geslaepen in zyne rust-plaetse met de knechten van zyn heer, en is niet nedergegaen in zyn huy. Aldus zoo is het dag gesproken, en Dabid heeft eenen brief aen Joab geschreeben, en dien door de hand van Urias gezonden, schreibende in den brief: Steekt Urias recht tegen den stryd, daer den stryd den aldersterksten is en valt hem dan af, dat hy verslagen zynde, sterft. Aldus als Joab de stad beleert had, zoo stelde hy Urias in de plaetse daer hy wel wist dat de sterkste mannen waeren, en de mannen uytgekomen zynde uyt de stad, hebben tegen Joab gestreden, en daerbielen sommige van het volck van Dabids knechten, en Urias den Hethiter is ook gestorben. Daerom heeft Joab aen Dabid gezonden, en hem geschickelijc geheel de geschiedenisse van den stryd, en hy heeft den koder bevolen, zeggende: Als ge alle de woorden van den stryd tot den Koning zult geseyd hebben, is 't zacken dat hy gram is en dat hy zegt: waerom zyt ge zoo nae den muer gezaen, om te sterden? en weet ge niet, dat men van boven den muer heel yelen uytshiet? wie

heeft doch Abimelech den zoon van Ierobaal verslagen? en wierp'er niet eene vrouwe op hem een stuk van eenen molstensteen van den muer, en doode hem te Thebes? Maerom zyt ge by den muer gezaen? Zoo zult ge zeggen: Ook is uwen knecht Urias den Hethiter gestorben. Den koder is dan wegegegaen en gekomen, en heeft Dabid alvertelt het gene Joab hem bevolen had. En den koder zeyde tot Dabid: De mannen hebben tegen ons de overhand gekregen, en zy zyn ons aengekomen te beide, en wy hebben eenen oploop gemaakt, en hunlieden verbolgt tot aen te stads-poorte. En de schutten hebben hunlieden geschutten op uwe dienaers gestelt van boven op den muer, en sommige van de Koninges knechten zyn gestorben, ook zoo is dood uwen dienaar Urias den Hethiter. En Dabid zeyde tot den koder: Dit zult ge Joab zeggen: En laet die dingen uwen moed niet breken, want de abanture van vortog is menigerhand, en als nu degen, en als nu dien verniet het zweird, verskerkt uwe vorloge-mannen tegen de stad, dat ge die verderben magt, en berwekt huy. En de huyabrouwe van Urias heeft gehouert, dat haeren man dood was, en ze heeft hem beweent. En als den rouw voorby was zoo heeft Dabid gezonden en heeft haer in zyn huy

doen leden, en ze is zyne huyabrouwe geworden, en ze heeft hem eenen zoon gebaert. En dit woord het gene Dabid gedaen had misgaegde voor den heer.

Het xij. Kapittel.

Den heer heeft dan Nathan aen Dabid gezonden, den welken als hy tot hem gekomen was, zoo zeyde hy hem: Twee man waeren in eene stad, den eenen was ryk en den anderen arm. Den ryken man had zeer vele schapen en runderen; maer den anderen en had niet als een kleyn schapken, het welk hy gekogt en opgebood had, en het was groot geworden t'samen met zyne kinderen, het at van zyn brood, en het dronk uyt zyn beker, en het sliep in zynen schoot, en het was hem als eene dogter; maer als tot den ryken man eenen breyden gast gekomen was, zoo heeft hy bermyd te nemen van zyne schapen en runderen, om dien breyden gast, die tot hem gekomen was, eene maelid te geby: maer hy heeft het schapken van den anderen man genomen, en daer af spreke bereyd voor den mensch, die tot hem gekomen was, en Dabid uyt'er maeten zeer gram zynde met eene verbolgentheid tegen dien man, zeyde tot Nathan: Als zoo waerachtich als den heer leeft dien man is een kind der doods, die

dat gedaen heeft. Dit schap zal hy hier-dobbel wederom geben, om dat hy dit woord volbragt, en niet bermyd en heeft. Van zeyde Nathan tot Dabid: Ge zyt dien man. Dit zeyde den heer den Godt van Israel. Ik hebbe u gesalft tot eenen Koning over Israel, en ik hebbe u uyt de hand van Saul berloft: en ik hebbe u het huy van uwen heer gegeven, en de huyabrouwe van uwen heer in uwen schoot, en ik hebbe u het huy van Israel en van Juda gegeven, en zyn dit kleyne dingen, zoo zal ik u nog veel meerdere dingen daer toe werpen. Maerom hebt ge dan het woord der heere versmaed, dat ge kwaed zoud doen voor myn aensicht? Urias den Hethiter hebt ge met het zweird verslagen, ende zyne huyabrouwe hebt ge voor u tot eene huyabrouwe genomen, ende ge hebt hem gesdood met het zweird der kinderen van Ammon, daerom zoo en zal dat zweird van uw huy niet weg-gaen tot in der eeuwigheid, om dat ge my versmaed hebt, en dat ge de huyabrouwe van Urias den Hethiter genomen hebt, op dat ge uwe huyabrouwe wezen zoude. Aldus dit zeyt den heer: Dient ik zal een kwaed op u berwekken uyt uw huy, en ik zal uwe huyabrouwe nemen voor uwe vogen ende die uwen naefien geben, ende hy zal by haer slaepen voor de

voegen van deze zonne: want ge hebt dit geheel bedekkelek gedaen, maer ik zal dat woord volbrengen voor het aensien van geheel Israel, en voor het gezigt der zonne. En Savid zegde tot Nathan: Ik hebbe tegen den Heer gezondigt. En Nathan zegde tot Savid: Den Heer heeft uwe zonde ook weg-genomen, ge zult niet sterben. Maer nogtant, aengezien ge de brantsen des Heere hebt doen blasphemieren, om dit woord zal dezer zoon, die u gesoren is de dood sterben. En Nathan is wederom in zyn huzen gegaen: en den Heer heeft dat jong kind geslagen, het welk de Huzesbrouwe van Urias Savid gebaert had, en daer en was geene hepe van zyn leuen. En Savid heeft den Heer gebeden voor dat kind, en hy heeft eenen balfen gebast, en is ingegaen als leen en lag op de aerde. En de ouder van zyn huzen zyn gekomen, hem dwingende, dat hy zoude opstaen van de aerde, maer hy en wilde zulke niet doen, mogte hy en heeft met hunsleden geene sprake ge-eten. Aldus zoo gebeurde het op den zebentsten dag, dat het kind stierf, en Savid knechten en durfden hem niet zeggen, dat het kind dood was, want zy zeyden: Diet als dat kindeken nog leefde, zoo spraken wy hem aen, en hy en hoorde onze stemme niet, hoe heel te meer, is 't zaeken dat wy zeggen,

het kind is dood, hy zal zig zelven pynigen: Als nu Savid zyne knechten hoorde hemselek bezelen, zoo heeft hy verstaen, dat het kindeken dood was, en zegde tot zyne knechten: Ja dat kind is dood? ende zy antwoerden hem: Het is dood; en Savid stond op van de aerde en heeft hem gewasschen en gezalf, en als hy zyn kleed berandert had, zoo is hy in het huzen des Heere gegaen, ende heeft aenseden en is weder in zyn huzen gekomen, en hy begeirde, dat men hem brood zoude voorleggen, en hy heeft ge-eten: Dan zeyden hem zyne knechten: Wat woord is dit, het gene ge gedaen hebt? Om het kindeken, als het nog leefde, hebt ge gewent en gebast, en nu als het kind dood is, zyt ge opgestaen en hebt brood ge-eten; Den welken zegde: Om dat kindeken als het nog leefde hebbe ik gebast en gewent, want ik zegde: wie weet of den Heer by gebal my dat geben wilde, ende dat het kind mogt leuen, maer nu, want het dood is waerom baste ik, zal ik dat wederom mogen roepen? Ik zoude eer mogen tot het kind gaen, maer dat en zal tot my niet wederom komey. En Savid heeft Bethsaboe zyne huzesbrouwe getrouwt, en tot haer ingegaen zende, heeft hy by haer geslaepen; de welke hem eenen zoon voortbragt, ende hy noemde zynen naem Salomon, en

den Heer heeft hem bemint. En hy heeft gezondend door de hand van Nathan den Herpheet, en hem genoemt den beminden des Heere, en dat den Heer hem lief had. En Joab streefde tegen Sabbath de stad der kinderen van Ammon, en hy bestormde die koninglike stad. Ende Joab heeft boden gezonden tot Savid, zeggende: Ik hebbe gestreden tegen Sabbath, en de stad der wateren zal ingenomen worden. Aldus dan zoo bergadert nu het ander deel van het volk en beslegt de stad en neemt die in, op dat, als de stad van my berderben waer, de victorie mynen naem niet toegeschreven en worde. Sier om heeft Savid al het volk bergadert, en hy is getrokken tegen Sabbath, en als hy die bestormt had, zoo heeft hy die gewonnen. En hy heeft de Kroone des Konings van het hoofd genomen, in het gewigt hebbende een talent goud, hebbende ook zeer kostelike geschenken, en die is op het hoofd van Savid gestelt. Ook heeft hy eenen zeer grooten roef van de stad weg-gedraegen, en het volk van die uytbrengende, heeft hy gezeyd, ende hy heeft over hunsleden doen omgaen eenen wagen met pzeren tanden beslagen, en hy heeft hun met messen in stukken gedeelt, en heeft hun verhoert gelijk men de hareelen doet. Aldus heeft hy gedaen met alle de

steden der kinderen van Ammon, en Savid is wederom gekomen en geheel zyn huzen in Jeruzalem.

Het xiiij. Kapittel.

DAer naer zoo is het geschied, dat Ammon den zoon van Savid verliefd is geweest op de alderschoonste zusster van Absalon ook den zoon van Savid, genaemt Thamar, en hy was zoo zeer op haer verliefd, dat hy ziek wierd om haere liefde, want aensgezien dat zy maegd was, dogt hem zwac om doen, dat hy iets onerslike met haer zoude bedrijven. Maer Ammon had eenen vriend genaemt Joramadas, eenen zoon van Samma, Savid's broeder, eenen zeer wyzen man, den welken tot hem zegde: waer af word ge zoo mager van dag tot dag, ge koning's zoon? Maerom en geeft ge me dat niet te kennen? en Ammon heeft tot hem gezeid: Ik hebbe lief Thamar de zusster van mynen broeder Absalon. En Jonadas heeft hem geantwoord: Ligt op uw bedde en gebernst of ge ziek waert: en als uwen Vader komen zal om u te bezoeken, zoo zegt hem: Ik bidde laet doch Thamar myne zusster komen, dat zy me 'eten gebe, en dat zy me een papken macke, dat ik het uyt haere hand mag eten. Aldus zoo heeft Ammon te hadde gaen liggend,

en heeft hem begonst te gelaeten als eenen zieken mensch, en als den Koning gekomen was, om hem te bezoeken, zoo zegde Ammon tot den Koning: Ik bidde u laet doch Thamar myne zuster komen, dat ze voor myne oogen twee zuppkens macke, en dat ik upt haere hand etc. Zoo heeft dan Abid aen Thamar in haer huzt gezonden, zeggende: Komt in het huzt van uwen broeder Ammon, en maect een papken, en Thamar is in het huzt van Ammon haeren broeder gekomen, daer hy lag, de welke meel nemende heeft dat gemensget, en mackende het zelve geheel. Dan voor zyne oogen, heeft ze dat gezoden tot zuppkens, en nemende het gene ze gezoden had, heeft ze dat upt gegoten en stelde het voor hem, en hy en wilde het niet eten: en Ammon zegde: jaegt hun alle van my? en als hy hun had doen uptgaen, dan zegde Ammon tot Thamar, brengt de spyze in de kamer binnen, dat ik van uwe hand etc. Hierom zoo heeft Thamar dat zupken genomen het welk ze gemackt had en dat by haeren broeder Ammon gebracht in de kamer, en als ze hem de spyze gebragt had, zoo greep hy haer en zegde: komt en slaect by my, myne zuster, de welke antwoordde: En wilt niet mynen broeder, en wilt my niet verkrachten: want dat en niet geoorloofd in Israell:

en wilt deze dwaesheid niet doen, want ik en zal myne schande niet kunnen draegen, en ge zult zyn als eenen van de dwaesze in Israell, maer spreekt liever tot den Koning en hy en zal my u niet ontzeggen. Maer hy en wilde na haere bede niet doen, maer verwinnende met de magt heeft hy haer verkracht, en heeft zig met haer verzaemt. En Ammon haette haer met eenen zeer soben-maeten grooten haet, alzou dat dien haet, daer hy haer mede haette meerder was; als de tiefde daer hy haer te voeren mede lief gehad had. En Ammon zegde tot haer: Staect op en gaet weg. Se welke antwoordde: Meerder is dit kwaed, het gene ge nu tegen my doet my uptstotende, als het gene ge te voeren gedaen hebt. En hy en wilde haer niet voeren, maer roepende den jongen, die hem diende, heeft hy gezejd: Stoot deze van my daer bukten, en sluyt de deure agter haer toe. Zy was met eenen tabbaert gekleed tot de voeten toe, want al zulk kleed droegen des Konings dogters, die nog maegden waeren. Aldus zoo heeft haer den dienaar uptgestooten, en de deure agter haer toegesloten. Zy sprengde asschen op haer hoofd, en scheurende haeren tabbaert tot de voeten, en leggende haere handen op haer hoofd ging al schreeuwende en roepende. Dan

zegde Absalon haeren broeder tot haer: heeft Ammon uwen broeder zig met u verzaemt, maer nu zuster, zwygt, het is uwen broeder, mogte en wilt u niet bedroeben, om die zacke. Aldus bleef Thamar al treurende in Absalon's huzt. Als den Koning David deze woorden gehoord had, zoo is hy zeer bedroefd geweest, en hy en wilde den geest van Ammon zenen zoon niet bedroeben, want hy had hem lief om dat hy zenen eersten geboren zoon was. En Absalon en heeft Ammon niet gezejd, mogte goed mogte kwaed, want Absalon haette Ammon, om dat hy Thamar zyne zuster gesonden had. Het is gebeurd naer den tyd van twee jaeren, dat men de schaepen van Absalon te Baalhasor scheurde, het welk is by Ephraim, en Absalon heeft alle de zonen van den Koning geroepen, en hy is by den Koning gekomen, en zegde tot hem: Diet de schaepen van uwe dienaeren zulten geschoeren worden: Ik bidde dat den Koning met zyne knechten wilt tot zenen dienaar komen. En den Koning zegde: Absalon, en wilt niet mynen zoon, en wilt niet bidden, dat wy alle zonden komen, en u oberlasten; maer als hy hem zeer kwelde en niet gaen en wilde, zoo heeft hy hem gebesnyd, en Absalon zegde: Ja ik dat ge niet komen en wilt, zoo bidde ik u.

Dat ten minsten Ammon mynen broeder niet ore mag komen. En den Koning zegde tot hem: Het en is geen nood, dat hy met u gaen. Maer Absalon dwong hem, en hy heeft Ammon met hem laeten gaen, en alle de zonen des Konings. Aldus zoo had Absalon eene machtyd bereyd geslyk eene Koninga machtyd, Absalon hadde zyne knechten bebofen, zeggende: Merkt wel aen wanneer dat Ammon dronke word van den wyne, en als ik het u zeggen zal, zoo slaect en dood hem, en wilt niet breezen, want ik den het, die het u bebofe, weest brom, en weest sterke manneg. Aldus zoo hebben de knechten van Absalon tegen Ammon gedaen geslyk hunlieden Absalon bebofen had, ende alle de zonen van den Koning opstaende, zyn elk op hunlieden muyl-egels gaen zitten, en blugten weg. En als ze nog op den weg verften, zoo is de tydinge aen David gekomen, zeggende: Absalon heeft alle de zonen des Konings verstragen, en daer en is niet zoo veel als eenen overgebleven. Hierom zoo is den Koning opgesiaen, en heeft zyne kleederen gescheurt, ende viel neder op de aerde, ende alle zyne knechten, die by hem stonden scheurden ook hunne kleederen. Maer Jonadab den zoon van Samma David's broeder antwoordende, zegde: Myn heer den Koning en laet hem niet duren.

Het xiv. Kapittel.

ken, dat alle de kinderen van den Koning dood geslagen zyn, Ammon is alleen dood, want hy was in den mond van Absalon gesneet van dien dag, dat hy Thamar zyne zuster verkragte. Daerom nu myn Heer, den Koning en siele dit woord niet op zyn hert, zeggende: Alle de zonen van den Koning zyn dood geslagen, want Ammon is alleen dood. Maer Absalon is gebloed. En den wachter hief zyne oogten op en zag toe, en ziet daer kwam een groot volk door eenen weg ter zyden van den berg. En Jonadas zeyde tot den Koning: Ziet de zonen van den Koning zyn hier nae by, na uw dienaers woord alzo is het geschied. En als hy opstond van spreken, zoo zag men de zonen van den Koning; en binnen komende zoo hieben ze hunne stemme op en weenden. Het geslyk zoo heeft den Koning en alle zyne dienaers ook geweest met een upnemende groot gescheep. En Absalon bledende is weg-gegaen tot Tholomai, den zoon van Amminadab, Koning van Gessur. Dabid die heeft dan grooten rouw gemaakt over zynen zoon vele dagen lang. Maer als Absalon gebloed was ende gekomen te Gessur, zoo is hy daer gebleven dry jaeren. Ende den Koning Dabid en verholpde Absalon niet meer, om dat hy getroust was over de dood van Amnon.

MAer Joab den zoon van Sarbi verstaende, dat het hert van den Koning tot Absalon gekeert was, heeft gezonden tot Thecua en van daer doen haelen eene wyze vrouwe en hy zeyde tot haer: Geslaet u als of ge rouw draegt en doet rouw-kleederen aen, en zalft u niet met olie, op dat ge mogt zyn geslyk eene vrouwe, die langen tyd rouw gedraegen heeft over eenen dooden, en ge zult binnen by den Koning gaen en tot hem spreken al dardanige redenen; en Joab heeft de woorden in haeren mond geset. Aldus als de vrouwe van Thecua by den Koning gekomen was, zoo viel ze voor hem neder ter aerde, en heeft aenbeden, en zeyde: Bescherm my, o Koning! en den Koning zeyde tot haer: Wat zaken hebt ge? Ze antwoorde: Eslaet ik ben eens vrouwe, die weduwe is, want mynen man is gestorben, en uwe dienstbrouwe had twee zonen, de welke tegen maskanderen hebben gestreden op het bed en daer en was niemand by, die de zelbe had mogen beslissen, en den eenen heeft den anderen geslagen, en hem gedood. En ziet nu, geheel het geslacht opstaende, tegen uwe dienstbrouwe, zeyde: Levert hem over, die zynen broeder verlagen

heeft, dat wy hem ook dooden mogen voor de ziele van zynen broeder, die hy gedood heeft, en laet ons den erfgesnaem te niet doen: ze zoeken myn bonkaken uyt te blusschen, het welk my overgebleven is, alzo dat mynen man geenen naem en geene naerkomelingen meer verbleven en zouden op het aerdeyk. En den Koning zeyde tot de vrouwe: Gaet henen in uw huys en ik zal u gebiedten tot uw voordeel. De vrouwe van Thecua zeyde tot den Koning: Myn Heer den Koning, deze onrechtvaardigheid ze op my en op het huys van mynen Vader, maer den Koning en zynen Troon, die moeten ons schuldig zyn. En den Koning zeyde: Zoo wie tegen u zegt, brengt dien tot my, en hy en zal beoortnen niet meer daer toe doen om u aen te tasten. Ze zeyde: O Koning gedenkt den Heer zynen Godt, alzo dat de naeste des bloeds niet te heel en worden om bracke te doen, en dat ze mynen zoon geenzins en dooden. Dabid zeyde: alzo waeragtelyk als den Heer leeft zoo en zal daer niet een haer van het hoofd van uwen zoon op de aerde vallen. Aldus zoo heeft de vrouwe gezeyd: Laet uwe dienstbrouwe tot Myn Heer den Koning een woord spreken. En hy zeyde: Spreekt: Ende de vrouwe zeyde: Maerom hebt ge alzulke dingen tegen Gods volk ges

dagt: ende waerom heeft den Koning dit woord gesproken, om te zondigen: en dat hy zynen baling niet wederom en haelt, wy sterben allegader, en als wateren vallen wy in de aerde, die niet wederom en komen, ende Godt en wilt niet, dat de ziele zal verlore gaen, maer hy overlegt dat, denkende, dat zulken niet geheel verlore gaen, die verwoepen is. Daerom zoo ben ik nu gekomen, dat ik dit woord zoude spreken tot mynen Heer den Koning in de tegenwoordigheid van het volk. En uwe dienstbrouwe zeyde: Ik zal tot den Koning spreken, of den Koning eenigzins het woord van zyne dienstbrouwe dede. En den Koning heeft het gehoord, dat hy zyn dienstwif zoude verlossen uyt de hand van alle de gene die my, en mynen zoon t'saemen wilden te niet doen uyt het Erfdeel van den Heer. Aldus zoo laet uwe dienstbrouwe spreken, dat het woord van mynen Heer worde geslyk een Sacrificie, want Myn Heer den Koning is geslyk eenen Engel des Heere, alzo dat hy niet beweegt en word, mogte door gebenedydinge, mogte door verblockinge: en daerom is den Heer uwen Godt met u. Ende den Koning antwoordende, zeyde tot de vrouwe. Verbergt voor my het woord niet het gene ik u braege. En de vrouwe zeyde tot hem: Spreekt:

myen Speer den Koning. En den Koning zeyde: En is de hand van Joab niet u niet in alle deze redenen? en de vrouwe antwoordde en zeyde: By de zaligheid van uwe ziele myn Speer den Koning, is en is anders niemand, mogte toer regie, mogte ter sinke zede van al dit, het welk myn Speer den Koning gesproken heeft. Want uwen dienaar Joab heeft zelf my dit bevolen, en hy heeft alle deze woorden uwe dienst vrouwe in den mond gegeven, dat ik de gelykenisse van deze redenen zoude omskeeren. Dit heeft uwen dienaar Joab my bevolen. Maer ge myn Speer den Koning, zet wy, gelyk eenen Engel Gods wrecheit heeft, om te verstaen alle zaken op de aerde: en den Koning zeyde tot Joab: Ziet ik ben te breeden gestelt, en hebbe gedaen na uw woord: Hierom zoo gaet henen, en roept den jongeling Absalon. En Joab op zyn aenzigt ter aerde vallende, aenbad en gebenedyde den Koning, en Joab heeft gezeft: Speden heeft uwen dies naer verstaen, dat ik gratie gebonden hebbe voor uwe oogen myn Speer den Koning, want ge, Koning, hebt na de woorden van uwen dienaar gedaen. Aldus is Joab opgestaen, en is weggegaen te Gessur, en heeft Absalon te Jeruzalem gebragt, en den Koning zeyde. Laet hem in zyn huys wederom

keeren, maer dat hy myn aenzigt niet en zie. Aldus is Absalon was derom in zyn huys gegaen, en hy heeft het aenzigt van den Koning niet gezien. Maer gelyk Absalon en was er geenen zoo schoonen man in geheel Israell, en soben maeten zeer wezelyk. Van het hol zonder boeten tot op den top van zyn hoofd en was aen hem geene smette. En als hy het haire van zyn hoofd scheide (want eens op een jaer wierd hy geschorren, om dat den krans van zyn haire hem bezwaerde) zoo weegde het haire van zyn hoofd twee honderd sicken na het gemeyn gewigt, en Absalon wierden geboren dry zonen en eene dogter Thamar genaemt, schoon van gedaente, en Absalon bleef te Jeruzalem twee jaeren en hy en zag des Konings aenzigt niet: Hierom heeft hy aen Joab gezonden, dat hy hem aen den Koning zoude zenden, maer hy wilde by hem niet komen, en als hy de tweede reys gezonden had en hy niet en wilde komen tot hem, zoo zeyde hy tot zyne knechten: Gy weet wel den Akker van Joab by den mynen, hebbende nu eenen Ougst Berstien. Aldus gaet derwaert en verbrand die met het buer. Zoo hebben dan de knechten van Absalon het koorn op het land aengesteken met het buer. En de knechten van Joab komende met

gescheurde kleederen, hebben gezeft: De knechten van Absalon hebben een deel van den akker met het buer verbrand. En Joab stond op en kwam tot Absalon in zyn huys en zeyde: Macrom hebben uwe knechten myn koorn met het buer verbrand? Ende Absalon antwoordende tot Joab, zeyde: Ik hebbe aen u gezonden, biddende, dat ge by my zoud komen, en dat ik u zoude zenden aen den Koning, en dat ge hem zoud zeggen: Macrom ben ik van Gessur gekomen? Het was my beter daer te zyn. Dus zoo bidde ik, dat ik mag het aenzigt van den Koning zien, maer is hy nog gedagtig mynder boosheid zoo slaet hy my dood. Aldus Joab by den Koning gegaen zynde, heeft hem deze dingen te kennen gegeven, en Absalon is geroepen en hy kwam in by den Koning, en aenbad op het aenzigt ter aerde voor hem, en den Koning heeft Absalon gekust.

Het xv. Kapittel.

Aldus naer degen zoo heeft Absalon voor zig zelven gemaakt wagenen en rezebolk, en byrig mannen, die voor hem zouden gaen. En Absalon des morgens vroeg opstaende, stond by den ingang van de poorte in den weg, en zoo wat man eenige zaak had om te komen tot des Konings reg-

ien riep Absalon by zig, en zeyde: Van welke stad zet ge? en als dien antwoordende zeyde: uyt eene van het geslacht van Israell ben ik uwen dies naer, zoo antwoordde hem Absalon: My dunkt dat uwe redenen goed en rechtbeirdig zyn, daer en is niemand van den Koning gestelt die u hooren mag. En Absalon zeyde ook: Wie mozt my eenen Regter maeken over het land, dat ge alle tot my kwamen, die eenige zaken hadden, en dat ik die mozt rechtbeirdelyk verdeelen. Ook zoo wanneer eenigen mensch by hem kwam, om hem te groeten, zoo rekte hy zyne hand uyt, en grepende kuste hy die: Ende hy dede dat aen alle, die van Israell te recht kwamen, om van den Koning gehoord te worden, en hy trok tot zig de herten der mannen van Israell. Maer naer beertig jaeren zoo zeyde Absalon tot den Koning David: Laet my gaen ende myne belofte betaelen, de welke ik den Speer te Hebron belofte hebbe: want als uwen dienaar te Gessur in Syrien was zoo belofte hy eene belofte, zeggende: Ic is zaken, dat den Speer my wederom brengt te Jeruzalem, zoo zal ik den Speer een Sacrificie doen. En den Koning zeyde tot hem: Gaet henen in brede. Ende hy is opgestaen ende weggegaen te Hebron, en Absalon heeft bespieters

uptgezonden tot alle de geslagten van **Israël**, zeggende: **Terstond** als ge het geluyd der trompetten hooren zult, zoo zegt: **Abisalon** zal heerschen te **Hebron**: voortzoo waeren met **Abisalon** twee honderd mannen gegaen van **Jeruzalem** geroepen, gaende met simele herten, en nietz wetende van de zaak. Ook zoo heeft **Abisalon** doen haelen **Achitophel** den **Siloniter**, en **Paedaman** van **Sabid** upt zyne stad van **Bilo**. En als hy slagtofferande offerde, zoo is'er een magtig verbond by eed gemaekt, ende het volk loopende d'hoopen, vermeerderde met **Abisalon**. Hierom is'er eenen bode aen **Sabid** gekomen, zeggende: **Gheheel** **Israël** volgt **Abisalon** met gantsch sijn heet; en **Sabid** zeyde tot zyne knechten, die met hem te **Jeruzalem** waeren: Staet op, laet ons blieden, want voor ons zal geen ontbieden zyn voor het aenzigt van **Abisalon**: **Spaest** u om upt te gaen, op dat hy by gebal komende, ons niet en overballe ende volorengeen over ons den dal, ende staet de stad door het schierp van het zwerd. Ende de knechten van den **Koning** zeyden tot hem: **Al** het gene onzen **Spaer** den **Koning** gebied, dat zullen wy uwe dienaere geirn vol brengen. Zoo is den **Koning** uptgegaen en gheheel zyn huysgezint te voet, ende den **Koning** liet daer tien vrouwen

van zyne concubinen om het huys te bewaeren; en den **Koning** uptgaende te voet, en alle die van **Israël**, stond verre van het huys, en alle zyne knechten wandelden nevens hem, en de hoopen **Ceretzi** en **Heleti**, ende alle de brome huyslieden der **Getziter**, en zec honderd mannen, die met hem gebolgt waeren van **Getzi**, gingen te voet voor den **Koning**. En den **Koning** zeyde tot **Ethai** den **Getziter**: **Maerom** komt ge met ons, keert wederom en woont met den **Koning**, want ge zyt eenen vromdeling, en ge zyt upt uwe stad gegaen. **Sisteren** kwamt ge, en heden word ge gedwongen met ons upt te gaen, maer ik zal gaen derwaerts dat ik gaen zal, keert wederom en leyd uwe broeders met u wederom, en den **Spaer** zal met u barmhertigheid ende waeraghtigheid doen, want ge hebt gratie en trouwe getoon. En **Ethai** antwoorde den **Koning**, zeggende: **Alzoo** waeraghtelyk als den **Spaer** leeft, en als myn **Spaer** den **Koning** leeft, op wat plaetsen dat ge zyn zult myn **Spaer** den **Koning**, 't zy in de dood of in het leuen, daer zal uwen dienaar wezen. Ende **Sabid** zeyde tot **Ethai**: komt en gaet voort. En **Ethai** den **Getziter** ging voort over, en alle de mannen, die met hem waeren en de andere menigte, en zy weenden

allegader met luyder stommen, ende al het volk ging over den weg, en den **Koning** is ook gegaen over de **Beke** van **Cedron**, en al het volk ging tegen den weg der **Olyfboom**, die tegen over de woestene is. Van kwam daer ook **Sadoc** den **Priester**, ende alle de **Leviten** met hem, draegende de **Arke** van **Gode** **Verbond**, en zy hebben de **Arke** van **Gode** **verbond** nedergelegd, ende **Abiathar** is opwaerts gegaen, tot dat al het volk voorby gegaen was, het volk upt de stad gekomen was, en den **Koning** zeyde tot **Sadoc**: **Spaegt** **Gode** **Arke** wederom in de stad, is 't zacke dat ik gratie vinde in de ogen der **Spaere**, zoo zal hy my wederom brengen, en hy zal my die toonen, en zyn **Taberrakel**. **Maer** is 't dat hy my zegt: **Hy** en behaegt my niet: **Zoo** ben ik beroyd. **Hy** doet het gene goed is voor hem, en den **Koning** zeyde tot **Sadoc** den **Priester**. O ge ziender! gaet wederom met breeze in de stad en laet uwe twee zonen, **Achimaa** uwen eggen zoon, en **Jonathas** den zoon van **Abiathar** by u zyn. **Ziet** ik zal versorgen zyn in het plat land der woestene, tot dat er eene godschap van u zal komen, my te kennen gebende. **Als** dus zoo hebben **Sadoc** en **Abiathar** de **Arke** van **Gode** wederom in **Jeruzalem** gedraegen, en zy zyn daer gebleey. **Maer** **Sabid** ging op den berg van de **Olyfboom**, ophimmende en weenende; en met blooye voeten gaende, en met bedekien hoofde, ende ook alle die met hem waeren gingen opwaerts met bedekien hoofde al weenende, ende het wierd **Sabid** gebodschapt, dat **Achitophel** ook in de gezwoorens bende was met **Abisalon**. Ende **Sabid** zeyde, ik bidde u **Spaer**, maekt dwars den raed van **Achitophel**. En als **Sabid** klimmende was op het hoogste van den berg, dat hy den **Spaer** zoude aanbieden, ziet, zoo kwam hem te gemoet **Chusai** den **Drachiter** met gescheurde kleederen, hebbende zyn hoofd geheel met aerde bedekt, ende **Sabid** zeyde tot hem: is 't dat ge met my komt, zoo zult ge my lastig wezen, maer is 't zacke dat ge wederom in de stad gaet ende dat ge zegt tot **Abisalon**, uwen dienaar ben ik, o **Koning**! laet my doch lesben, gelyk ik den dienaar van uwe ouders geweest hebbe, alzoo zal ik uwen dienaar zyn, zoo zult ge den raed van **Achitophel** te niet doen. Ende ge hebt met u **Sadoc** en **Abiathar** de **Priesters**, en van de woorden, zie ge hooren zult van het huys van den **Koning**, zult ge de **Priesters** **Sadoc** en **Abiathar** laeten weteg,

want met hun zyn hunne twee zonen, Achimaaz den zoon van Sadoc, en Jonathas den zoon van Abiathar, en met dezen zult ge aen my zenden alle de woorden die ge hooren zult. Als dus als Chusai Sabids vriend in de stad kwam, zoo is Absalon ook in Jeruzalem gekomen.

Het xvj. Kapittel.

Ende als Sabid een weynig over het hoogste van den berg gegaen was, zoo kwam Siba den knecht van Miphiboseth hem te ontmoet met twee ezels, die gelaeden waeren met twee honderd broden, en honderd bondelen roggen, en honderd klonten bygen, en twee ledere wyflessechen. En den Koning zeyde tot Siba: Wat wilt ge hier mede doen? En Siba antwoordde: So ezelen zyn voor het huysgezin van den Koning, dat ge daer op zoudt zitten, en de broden en bygen voor uwe knechten, om te eten, en den wyen dat ge dien zoudt drinken, waer't daer inmand flauw wierd in de woestene, en den Koning zeyde: Maer is den zoon van uwen Speer: En Siba antwoordde den Koning: Hy is te Jeruzalem gebleven, zeggende: heden zal het huyt van Israell my wederom geven het Koningsryk van mynen Wader: en den Koning zeyde tot Siba: Het

ge al het uw, het gene Miphiboseth pfagt toe te behooren. En Siba zeyde: Ik bidde u mynen Speer den Koning, dat ik gratie voor u mag binden. Als dus zoo is den Koning David gekomen tot Bahurim ende ziet daer kwam eenen man van daer, van Sauls maegs schap. Semei genaemt, eenen zoon van Sera, en hy kwam voort, uytgaende, en hy bemaledyde en wierp steenen tegen Sabid en tegh alle zyne knechten, en al het volk en alle de strepsaere mannen gingen ter rechte en ter sinke zyde van den Koning: en aldus sprak Semei als hy den Koning bemaledyde: Gaet uyt, gaet uyt, ge bloedgierigen man, en ge Behalsman, den Speer heeft u betaelt voor al het bloed van het huyt van Saul, om dat ge het ryk hebt ingenomen in zyne plaetsen, en nu heeft den Speer het ryk in de hand van Absalon uwen zoon gegeven, en ziet uwe kwaede werken bedrukken u, want ge zyt eenen bloedgierigen man. Dan zeyde Abisai den zoon van Garbie tot den Koning: Maerom bemaledyde dezen hond, die sterben moet, den Koning? Laet my gaen, ik zal hem het hoofd afflaey. En den Koning zeyde: Wat hebbe ik met u te doen, ge kinderen van Garbie, laet hem bemaledyden, want den Speer heeft hem bevolen, dat hy Sa-

bid zoudt bemaledyden. En wie is'er die zoudt durben zeggen waerom dat hy zoo gedaen heeft. En den Koning heeft gezeerd tot Abisai en tot alle zyne knechten: Ziet mynen zoon, die uyt myn lichaem gekomen is, zoekt myne ziele, hoe veel te meer dezen zoon van Semei: laet hem worden, dat hy bemaledyde na het gebod des Speere. Of den Speer hy gebal myn speden aenzag, en dat my den Speer goed was derom gaf voor deze bemaledydinge op dezen dag. Aldus zoo is Sabid voort over den weg gegaen en zyne gezellen met hem. Maer Semei ging over de hoogte van den berg ter zyden tegen hem, bemaledyde en met steenen werpende tegen hem in de aerde sprengende. Aldus zoo is den Koning gekomen, en al het volk met hem, geheel vermoerd, en ze zyn vermacht als daer. Maer Absalon en al zyn volk zyn te Jeruzalem binnen gekomen en Achitophel ook met hem: Maer als Chusai den Drachiter den vriend van David by Absalon gekomen was, zoo heeft hy tot hem gezeerd: Weest gegroet Koning, weest gegroet Koning. Tot den welken Absalon zeyde: Is dit uwe gratie tot uwen vriend, waerom en zyt ge met uwen vriend niet gegaen? en Chusai antwoordde tot Absalon: Geenzins, maer ik zal dien zion,

den welken den Speer erkoren heeft en al dit volk en geheel Israell, ende met dien zal ik slyden. Maer (op dat ik dat ook hebbringe) wie zal ik dienen, en zal ik den zoon van den Koning niet dienen? gelik ik uwen Wader gehoorzaam geweest hebbe, alzoo zal ik u gehoorzaam zyn. Dan zeyde Absalon tot Achitophel: Gaet te raede wat wy doen moeten; en Achitophel zeyde tot Absalon. Wergaemt u met de concubinen van uwen Wader die hy gelaeten heeft, om dat huyt te bewaeren, op dat geheel Israell handen met u mogen versterkt worden, als ze zullen gehoort hebben, dat ge uwen Wader ontzuybert hebt. Aldus zoo hebben ze Absalon een tabernakel gespannen op den zolder, en hy is ingegaen tot de concubinen van zynen Wader voor geheel Israell. En den raed van Achitophel den welken hy dien dag gaf, was recht of inand van Godt raed gebragt had, zulke was geheel den raed van Achitophel, zoo wel als hy met Sabid was, als dat hy was met Absalon.

Het xvij. Kapittel.

Aldus zoo zeyde Achitophel tot Absalon: Ik zal my kiezen kwactf duyzend mannen, en opstaende zal ik Sabid bevolgen dezen nacht, en

hem haestelyk overballeu, aengezien, dat hy nu vermoeyd is en onmagtig van handen zal ik hem slaey, en als al het volk geblugt zal zyn, het gene met hem is, dan zal ik den verlaeten Koning slaey, en ik zal al het volk wederom brengen gelijk eenen mensch pleegt wederom te komen. Want gy zoekt eenen man ende al het volk zal in brede zyn. En zyne reden behaegde Absalon wel en alle de Ouders van Israeel. Maer Absalon zeyde: Hoept Chusai den Drachiter: en laet ons hooren wat hy ook zeggen zal: en als Chusai by Absalon gekomen was, zoo zeyde Absalon tot hem, al zulke redenen heeft Achitophel gezeyd: Meeten wy dat doen of nie niet; wat raed geeft gy? en Chusai zeyde tot Absalon: Het is geen goeden raed, die Achitophel gegeven heeft deze reyse, en daer toe zeyde Chusai nog: Gy kent uwen Vader wel en de mannen, die met hem zyn, dat zy zeer sterke mannen zyn, ende bitter van moed gelijk eenen Beirinne haer in den bosch zeer breedelyk heeft, als haere jongens genomen zyn, daer toe zoo is uwen Vader eenen Dorlogeman, en hy en zal met het volk niet verloeben. Wy gebal hy is nu verborgen in de hollen, ofre op eenige plaatsen, daer het hem besleeft, en als daer imand zal in het

beginfel geballen zyn, dat zal imand hooren, die het hooren mag, en die zal zeggen: Saer is eenen slag geschied in het volk, het gene Absalon volgde. En dan zal een igelyk van de sieckste, wiens hert is als het hert van eenen Leeuw, van breeze onmagtig worden: want al het volk van Israeel weet dat uwen Vader sterk is, en dat zy alle brome mannen zyn, die by hem zyn. Maer dit dunkt my regten raed te wezen, laet geheel Israeel by u vergaderen van Chan toa Berfabee als het zand van de zee ontalkk, en gy zult in het midden van hunheden wezen. En wy zullen hem overballeu, op welke plaetse, dat hy zal gebonden worden, en wy zullen hem overdekken gelijk den dauw pleegt op de aerde te vallen, en wy zullen niet zoo veel als eenen laeten leven van alle de mannen, die met hem zyn. It 't ook dat hy in eenige stad zal gegaen zyn, zoo zullen alle die van Israeel zeelen om de stad werpen, en wy zullen die trekken in de Becke, alzo dat men daer niet zoo veel als een kleyn steenjen af binden en zal. Chan zeyde Absalon en alle de mannen van Israeel: Een raed van Chusai den Drachiter is beter als den raed van Achitophel. Alzo is door den wil des Heeren, den overbaersyken raed

van Achitophel te niet gedaen, om dat den Heer over Absalon kwaed zoude brengen. En Chusai zeyde tot Sadoe en Abiathar de Priesters: In deze ende in die maniere heeft Achitophel geraeden Absalon en de ouders van Israeel, en ik hebbe aldus en alzo geraeden, daerom zoo zend nu upt aen Savid haestelyk zeggen: En blyft des zyn nacht op de blakke velden der woestyne niet: maer zonder verloeben reysst voort over, op dat den Koning by gebal niet verflagen en worde, en al het volk, het gene met hem is, maer Josnathar en Achimaas stonden aen de fonteyne Fogel, ende de dienstbrouwe is henen gegaen en heeft hem dit te kennen gegeven. Ende zy zyn weg-gereysst, dat zy deze vodschap zouden overdragen aen den Koning Savid; want zy en mochten niet gezien zyn ofre binnen de stad komen. Maer een knechtjen heeft hun gezien, en gaf het Absalon te kennen; maer zy zyn rasselyk gegaen in het huyt van eenen man te Bahurim, den welken eenen put had in zynen boers hof, en zy daelden daer in. Chan nam de brouwe een dekselade en spreemde het over den mond van den put, als of zy gereste gedroogd had, alzo is het verborgen gebleven. En als Absalons knechten in het huyt tot de brouwe kwa-

men, zoo zeyden zy: Waer is Achimaas en Josnathar? en de brouwe antwoorde hunheden: Zy zyn haestelyk voort door gegaen, als zy een wernig water gedronken hadden. En die hun zogten, als zy de zelbe niet en bonden zyn weder gekomen te Jeruzalem. En als die weg waeren, krommen deze upt den put en gingen en vodschapten den Koning Savid en zeyden: Staet op en gaet terstond over de riviere: want Achitophel heeft zulken raed tegen u gegeven. Aldus is Savid opgestaen en al het volk het gene met hem was, en zy gingen over de Jordane tot dat het klaer dag wierd, en daer en bleef niet eenen agter, die over de Jordane niet en ging. Maer Achitophel ziende, dat zynen raed niet gedaen en was, heeft zynen ezel gezadelt, en is opgestaen en weg-gegaen in zyn huyt en in zyne stad, en als hy zyn huyt besichikt had, zoo is hy, zig zelven verhangende, gestorben, en in het graf van zynen Vader begraven. En Savid is gekomen in het leger, Absalon is over de Jordane getrokken, hy en alle de mannen van Israeel met hem; maer Absalon stelde Amasa voor Joab over het heyr. En Amasa was den zoon van Jethra, van Israeel, den welken zig verzaemt heeft met Abigail de dogter van Noa,

De zuster van Garbie, de welke moe-
der was van Joab. Ende Iſraël heeft
zjn leger gemaakt met Abſalon in het
land van Galaad, en als David in het
leger gekomen was, dan bragten hem
Sobi, zoon van Naac van Zabbari,
de stad der kinderen van Ammon, en
Machir den zoon van Amiel van Lu-
dabar, en Bersallai eenen Galaadit van
Fogelim; beddekleederen, tappten en
aerde ballen, tarwe, gerſte en meel, beep
boonen en lintſen, gerooſte ciceren, hor-
mig, boter, ſchaepen en vette kalveren,
ende ze hebben het David gegeven ende
het volk het gene met hem was om t'eten,
want ze beemoedden, dat het volk van
honger en dorſt moede was geworden in
de woefſene.

Het xvij. Kapittel.

Alduc David zjn volk oberziens
de, heeft daer ober geſtekt Lan-
pieren van duyzend mannen, en van
honderd mannen, en hy gaf het derde
deel des volks onder de hand van Joab,
ende het derde deel onder de hand van
Abſai eenen zoon van Garbie Joabs
broeder, en het derde deel onder de hand
van Eſhai die van Beth was. En den
Koning zeyde tot het volk: Ik zal ook
met uſieden uyttrekken; en het volk heeft
geantwoord: ge en zult niet uyttrekken,

want al is 't dat wy bheden, zoo en zal
hunkleden daer niet veel aen ſiggen, ofte
ook al word de helft van ons verſlagen,
daer en zullen ze niet veel naer braes-
gen, want ge alleen word voor tien duyz-
zend mannen gereken. Saerom het is
betet, dat ge in de stad bleef tot onze
bewaeringe; tot den welken den Koning
zeyde: wat u goed dunkt, dat zal ik
doen. Alduc zoo ſtond den Koning by
de poorte, en het volk ging uyt by hun-
nen hoop en by honderte en duyzende.
Ende den Koning beval Joab, Abſai
en Eſhai, zeggende: Bewaert my den
jongeling Abſalon. En al het volk hoorde
den Koning, gebiedende alle de Prin-
cen voor Abſalon. Alduc zoo is het
volk te velde uytgetrokken tegen Iſraël
en den ſtrjd is geſchied in de boſſchagie
van Ephraim. En het volk van Iſraël
is daer geſlagen van David's heer, en
daer is eene groote nederlaege geſchied
op dien dag van twintig duyzend mannen.
En den ſtrjd was daer verſtroyd ober
het aenſchyn van geheel het land, en daer
was er veel meer van het volk, die
vernield waeren van de boſſchagie, als
de gene, die op dien dag door het
zweird verſtonden waeren. En het ge-
beurde, dat Abſalon de knegten van
David te gemoet kwam, zittende op eenen
muylzezel, en als den muylzezel gegaen

was onder eenen dikken en grooten eiken
boom, zoo verhing zjn hoofd aen den eiken
boom, en dewyl dat hy hing tuſſchen
hemel en aerde, zoo is den muylzezel
daer hy op zat voort weg-gegaen. Dit
zag imand en bodſchapte dat Joab, zega-
gende: Ik hebbe Abſalon zien hangen
aen eenen eiken boom; en Joab zeyde tot
den man, die hem dat gebodſchapt had:
Hebt ge het gezien, waerom en hebt
ge hem niet doorſteken tegen de aerde, ik
zoude u tien ſielen zilber gegeven hebben
en eenen wapenriem. En hy zeyde tot
Joab, alwaer 't, dat ge my in myne
hand duyzend zilbere penningen met ge-
wigte gaf, zoo en zoude ik myne handen
geenzins willen ſlaen aen den zoon des
Konings, want daer wy dat hoorden,
zoo beval den Koning u en Abſai en
Eſhai, zeggende: bewaert my het kind
Abſalon. Maer al hadde ik dat ook
floutelyk tegen myne ziele gedaen, dat
en zoude geenzins voor den Koning ver-
borgten hebben mogen blyben; en ge zoud
daer tegen ſtaen. En Joab zeyde: Niet
als ge wilt: maer ik zal hem aengaen
voor u. Alduc nam hy dry lancien in zyne
hand en ſtak die in het hert van Abſalon,
en als hy hem nog roerde hangende aen
den eiken boom, zoo kwamen daer toes-
gehoopen tien jonge mannen, de wapen-
draegers van Joab, en ſlaende hebben

ze hem gedood. Dan blaede Joab met
een trompet, en hield het volk ſtil, op dat
ze Iſraël niet meer en zouden verſolgen,
den welken vlugtende was, willende
de menigte ſpacen. En ze namen Abſ-
alon en wierpen hem in de boſſchagie in
eenen gronten gragt, en droegen er te ſaen
men op eenen hoop ſteenen uyt er maekten
groot, en geheel Iſraël is gevlugt in
zjne tabernakelen. Maer Abſalon had
voor zig zelve eenen titel opgereggt als
hy nog leefde, welk is in des Konings
valke: Want hy had gezeid: Ik en
hebbe geenen zoon, en dit zal eene ge-
denkeniſſe wezen van mynen naem, en hy
noemde dien titel met zynen naem, en hy
wordt genoemd Abſalons hand tot op den
dag van heden toe. Dan zeyde Achis
maac den zoon van Sadoc: Laet my
loopen en den Koning de bodſchap draes-
gen, hoe dat den Heer hem recht ge-
daen heeft van de hand zjnder handen.
Tot wie Joab zeyde: Hy en zult heden
geenen bode wezen, maer op eenen ande-
ren dag zult ge de bodſchap draegen, ik
en wille niet, dat ge heden den bode zjn
zult, want den zoon des Konings is dood.
En Joab zeyde tot Chusi: Gaet heen
en bodſchapt den Koning het gene ge ge-
zien hebt. Chusi aenbad Joab en liep.
Maer Achismaac den zoon van Sadoc
zeyde wederom tot Joab: Wat mogt

lattey, dat ik ook naer Chusi liep. En Joab zeyde? Maerom wilt ge loopen, mynen zoon, komt herwaeris, ge en zult geene goede bod'schap draegen. Den welken antwoordde, wat mag het schaer den of ik loope, en hy zeyde loopt hieney. Achimaas aldus loopende door eenen korten weg ging voorby Chusi, ende Sabid zat tusschen twee poorten. En den wagtter, die op het hoogste van de poorte was op den muer, ophoeffende zyne ooggen zag eenen mensch alleen loopen, en luyde roepende heeft hy den Koning dat te kennen gegeven, en den Koning zeyde: Ja hy alleen, zoo is daer eene goede bod'schap in zynen mond. Ende als hy zeer haestelyk liep ende naeder kwam, zoo heeft den wagtter nog eenen anderen man zien loopen. En roepende in het opperste zeyde hy: Ik zie nog eenen mensch loopende alleen. En den Koning zeyde: Dit is ook eenen goeden bode. En den wagtter zeyde: Ik merke den scop van den eersten, als den scop van Achimaas den zoon van Saroc. En den Koning zeyde: Zezen is eenen goeden man, en hy komt ons eene goede bod'schap brengen. Ende Achimaas roepende zeyde tot den Koning: Meest gegroet Koning, en aensiddende den Koning voor hem neder op de aerde, zeyde hy: Gebenedyd ze den Heer uwen God, die gebangen heeft de menschen, die

hunsteden handen opgeheben hebben tegen mynen Heer den Koning: En den Koning zeyde: Heeft het kind Absalon ook brede? En Achimaas zeyde: ik hebbe een groot gerugt gezien, o Koning! als Joab uwen dienster my uwen dienster zond, anders en wete ik niet. Tot den welken den Koning zeyde: Gaet weg ende staet hier: en als hy weg gegaen was en stond, zoo zag men Chusi, en komende zeyde hy: Ik bringe eene goede bod'schap mynen Heer den Koning: want den Heer heeft heden recht gedaen voor u, van de hand van alle de gene, die tegen u opgestaen waeren; dan zeyde den Koning tot Chusi: Ja het ook brede met het kind Absalon? Chusi antwoordde: gelyk (zeyde hy) dat kind zoo moeten worden alle de branden van mynen Heer den Koning en alle de gene, die tegen hem opstaen in arg. Hierom wierd den Koning bedroefd, en ging op de eetkamer van de poorte en weende. En alzo sprak hy al gaende: Mynen zoon Absalon, Absalon mynen zoon, wie mag myn gebene, dat ik nog voor u sterbe, Absalon mynen zoon! mynen zoon Absalon!

Het xix. Kapittel.

Ende het wierd Joab gebod'schapt, dat den Koning weende ende bes

klaegde zynen zoon, ende de victorie is in eenen rouw verkeerd by al het volk op dien dag: want het volk hoorende op dien dag zeggen, den Koning is rouwig over zynen zoon, ende het volk heeft hien vermyd op dien dag in de stad te komen, gelyk het volk pleegt bezeden te gaen, het welk wederom keert, en upt den scyd vlugt. En den Koning heeft zyn hoofd bedekt en riep met luyder stemme: Mynen zoon Absalon! Absalon mynen zoon! Hierom Joab tot den Koning in hurt gaende heeft gezeid: Gy hebt heden beschaemt de aenzigten van alle uwe dienster, die behouden hebben uwe ziele, ende de ziele van uwe zonen en dogteren, en de ziele van uwe hurabrouwen, en de ziele van uwe concubinen, ge hebt hien lief, die u haeten, en ge haet hien, die u lief hebben, en ge hebt heden getront, dat ge uwe kapiteyns en uwe knechten niet en agt, en ik hebbe nu waersyk bevonden, dat waer is dat Absalon nog leefde, en dat wy alle dood geslagen waeren, dan zoude het u wel behaegen. Hierom staet nu op en gaet upt, en aensprekende volvoet uwe knechten: want ik zweire u by den Heer, is 't zacken, dat ge niet upt en komt, daer niet eenen man

by u slyben en zal degen nacht, en dat zal kwaeder zyn, als al het kwaed, het welk u overgekomen is van uwe jongheyt af, tot op degen dag toe. Den Koning is dan opgestaen, en zat in de poorte, en het is al het volk gezeid, hoe dat den Koning in de poorte zat, en geheel de menigte is gekomen voor den Koning: maer Israet was gebloden in zyne tabernakelen. En al het volk keef ondersinge in alle de geslachten van Israet, zeggende: Den Koning heeft ons berloft upt de hand van onze branden, hy heeft ons berloft upt de hand der Philistinen, en nu is hy upt het land gebloden, om den wil van Absalon: maer Absalon, den welken wy over ons gezat hadden, is in den scyd gestorben, hoe lang zult ge stil zyn en den Koning niet wederom leyden? En den raed van geheel Israet kwam tot den Koning: Maer den Koning Sabid zond tot de Priestere Sadoc en Abiathar, zeggende: Spreekt tot de onderen van Juda, zeggende: Maerom komt ge de laetste om den Koning weder te leyden in zyn hurt. Ende het woord van geheel Israet was tot den Koning gekomen in zyn hurt, het gene den Koning gezeid had. Dit zult ge

zeggen tot het volk van Juda: *Hy* zyt myne broeder, *ge* zyt myn gesente en myn bleesch, waerom komt *ge* de alderlaetste, om den *Koning* weder te leyden: zegt het ook tot *Amasa*: *En* zyt *ge* niet myn gebeente en myn bleesch; deze dingen doet my *Godt* en dit nog daer toe, alsoo verre als *ge* niet en zult zyn eenen *Opper-belds* heer voor my alied in de plaetse van *Joab*: *En* *hy* buygde het hert van alle de mannen van *Juda* als van eenen man alleen, en *ze* hebben aen den *Koning* gezonden, zeggende: *Komt* wederom, *ge* en alle uwe knechten. *En* den *Koning* is wederom gekeerd, en *hy* is tot aen de *Jordane* gekomen, en alle die van *Juda* zyn gekomen tot *Salgala*, om den *Koning* te ontmoet te gaen, dat *ze* hem ober de *Jordane* zouden brengen, maer *Semei* den zoon van *Bera*, upt het geslacht van *Jemini*, van *Bahurim*, heeft hem gehaest, en is nederwaerts gekomen met de mannen van *Juda*, den *Koning* *Sabid* te gemoot met duysend mannen van *Benjamin*, en *Siba* den knecht van het huys van *Saul* en zyne vyfrien zonen en twintig knechten waeren met hem, en met de magt doorbreekende de *Jordane*, zyn *ze* voor den *Koning* door het buer gegaen,

op dat *ze* den *Konings* huys zouden oberhaelen, en dat *ze* na zyn bevel zoud den duer. *Maer* *Semei* den zoon van *Bera* nederballende voor den *Koning* als *hy* ober de *Jordane* gekomen was, heeft hem gezeyd: *En* wilt my de boots heyd niet wipen mynen *Speer*, mogte en wilt niet gedagtig wezen alle de versmaedheden, die ik uwen knecht u aendede op den dag als *ge* mynen *Speer* den *Koning* upt *Jeruzalem* gingt, mogte en siet dat, *Koning*, op uw hert niet. *Want* ik uwen dienaar bekenne myne misdad, en daerom ben ik heden den aldereersten gekomen upt het gescheel huys van *Joseph* en neders waerts gereyft te gemoot mynen *Speer* den *Koning*. *Van* antwoordde *Abisai* den zoon van *Sarbie*, en zeyde: *En* zal *Semei* om deze woorden niet sterben, den welken den gezalfden der *Speere* vermaledyd heeft, en *Sabid* zeyde: *Wat* hebbe ik met uws den te doen, *ge* kinderen van *Sarbie*, waerom word *ge* heden als *Salay*? zal dan heden eenigen man gedood worden in *Israel*? meent *ge*, dat ik niet en wete, dat ik heden *Koning* ober *Israel* geworden ben? *En* den *Koning* zeyde tot *Semei*: *Hy* en zult niet sterben: en *hy* heeft hem gezworen: ook zoo is *Miphiboseth* *Sauls* zoon

afgekomen den *Koning* te gemoot met ongewasschene voeten, ende met ongeschoren haere, ende en had zyn kleederen niet gewasschen van dien dag dat den *Koning* uptgegaen was, tot op den dag dat *hy* met brede wederom kwam. *Ende* als *hy* te *Jeruzalem* den *Koning* te gemoot kwam, zoo zeyde den *Koning* tot hem. *Maerom* en kwamt *ge* met my niet, *Miphiboseth*? en *hy* antwoordende, zeyde: *Mynen* *Speer* den *Koning*, mynen knecht versmaedde my, want ik uwen dienaar zeyde hem, dat *hy* my eenen ezel zoude zaedelen, en dat ik daer op zits tende, zoude met den *Koning* wegstrekken, want ik uwen dienaar ben kreupel. *Saerenboren* ook zoo heeft *hy* my uwen dienaar beschuldigt voor u mynen *Speer* den *Koning*; maer *ge* mynen *Speer* den *Koning* zyt gekyk eenen *Engel* *Gods*, doet het gene u beheft, want het huys van mynen *Vader* en wat mynen *Speer* den *Koning* anders niet als de dood schuldig. *Maer* *ge* hebt my uwen dienaar gestelt onder de gene, die aen uwe tafelen. *Wat* hebbe ik dan met recht te klaegen, ofte wat mag ik meer roepen tot den *Koning*. *Saerom* heeft den *Koning* tot hem gezeyd? *Wat* zult *ge* meer spreken, het is bast, het gene ik

gesproken hebbe. *Hy* en *Siba* deekt onderlinge de bezittingen. *En* *Miphiboseth* antwoordde den *Koning*: *Laet* het hem ook aktemael nemen, maer dien mynen *Speer* den *Koning* brede *Spe* wederom in zyn huys gekomen is. *Bersallai* den *Salaaditer* ook afkomende van *Fogelim*, heeft den *Koning* ober de *Jordane* gehaest, ook besreyd zende, om hem te volgen en upt geleyd te doen beneden den bloed. *En* *Bersallai* den *Salaaditer* was zeer oud, te weten van tachtig jaeren, en *hy* gaf den *Koning* nooddrufft als *hy* in het leger was, want *hy* was upt'er maeten zeer rijk. *Aldus* zoo zeyde den *Koning* tot *Bersallai*: *Komt* met my, dat *ge* mozt brostyk rusten met my in *Jeruzalem*. *En* *Bersallai* zeyde tot den *Koning*: hoe vele dagen zyn'er van de jaeren myns lebene, dat ik met den *Koning* zoude opwaerts nae *Jeruzalem* rezyen? ik ben heden oud tachtig jaeren, zyn myne zinnen nog brom genoeg, om te onderschepden zoet ofte bitter, ofte mag uwen dienaar voortlaen genoegelike zyne spyze ofte drank nutten? ofte mag ik voordere hooren den zang van de zangere ofte zangereffen? waerom zoude dan uwen dienaar mynen *Speer* den *Koning* lastig wezen? *Laet* my

uwen Dienaer een weynig boords met u gaen van de Jordane. Ik en hebbe degen wederloof niet noodig, maer ik bidde u dat ik uwen Dienaer mag wederom gaen, en in myne stad sterben, en begraven worden in het graf van mynen Vader en Moeder. Maer daer is Chamaam uwen knecht, laet dien met u gaen mynen Heer den Koning, en doet hem wat u goed dunkt. Aldus zeyde den Koning tot hem: Laet Chamaam met my voort gaen, en ik zal hem doen al het gene u belieft, en al wat ge van my begeiren zult, dat zult ge verkrijgen. Aldus dan, als het volk en den Koning over de Jordane gekomen waeren, zoo heeft den Koning Bersalsai gekust en hem gebenedyd, ende hy is wederom gekeert in zyne plaets. Aldus zoo is den Koning voort overgetrokken tot Salgata, en Chamaam met hem, ende al het volk van Juda had den Koning overgehaelt, en daer en had maer de helft van het volk van Iffraël by geweest. Hierom alle de mannen van Iffraël is saemen tot den Koning loopende, zeyden hem: Waerom hebben onze broeders de mannen van Juda heimelyk genomen, en den Koning en geheel het heere over de Jordane gehaelt en alle de

mannen van Sabid met hem? en alle de mannen van Juda antwoorde den tot de mannen van Iffraël: Om dat den Koning ons naeder is, wat stoort ge u om deze zaak? hebben wy den Koning niet afgeteirt, ofte zyn ons eenige giften gegeven? En elken man van Iffraël antwoorde tot de mannen van Juda, en zeyde: Tien deelen ben ik meerder by den Koning, ende Sabid gaet my meer aen als ulieden, waerom hebt ge my ongelik gedaen, en waerom en is het my niet eerstmael ontboden, dat ik mynen Koning zoude wederom haelen? Maer de mannen van Juda hebben straffes sicker geantwoord als de mannen van Iffraël.

Het xx. Kapittel.

Ende het gebiel ook dat daer was een Betsalel man, genaemt Seba, den zoon van Bochri, eenen man uit het geslacht van Jemini, en hy blaefde met het trompet, en zeyde: Wy en hebben geen deel aen David, nochte geen erfdeel aen den zoon van Iffai; keert wederom in uwe tabernakelen Iffraël, en geheel Iffraël is van Sabid gescheyden, en gebolgd Seba den zoon van Bochri. Maer de

mannen van Juda zyn by hunnen Koning gebleven van de Jordane af tot Jeruzalem toe. Als nu den Koning in zyn huyt te Jeruzalem gekomen was, zoo heeft hy de tien vrouwen, wezende concubinen, genomen, die hy gelecten had, om het huyt te bewaeren, en hy sekerde die in eene bewaeringe, gevende hunlieden hunnen nooddruf, en hy en heeft die niet meer beslaepen: maer ze bleeben bestoten tot hunnen sterfdag toe, levende in den weduweliken staet. En den Koning zeyde tot Amasa: Roept my te saemen alle de mannen van Juda tegen den derden dag, en zyt ge hier ook tegenwoordig, Aldus zoo is Amasa uitgetrokken om Juda te vergaderen, en hy heeft geardeyd over den gestelden tyd, den welken hem den Koning bepaeld had. Aldus zeyde Sabid tot Abisai: Nu zal ons Seba den zoon van Bochri meer lyden aendoen als Abisalon ons gedaen heeft. Hierom neemt de knechten van uwen Heer, en vervolgt hem, dat hy by gebalgaene sterke stede en bind en ontbiede. Aldus zyn de mannen van Joab met hem gegaen. Cherethi, Jheleti en alle de brome trokken uit Jeruzalem, om Seba den zoon van Bochri te verholgen, en als ze waeren by den groeten steen, die

daer is te Sabaon, zoo kwam Amasa hem te gemoet. En Joab was gekleed met eenen enigen rok, vast gemaakt na de maete van zyn kleed, en daer over gegord met een zwaard, hangende aen zyne leden in eene schede, het welk zoo gemaakt was, dat het listelyk konde uytgaen en stary. Aldus zeyde Joab tot Amasa: Weest gegroet mynen broeder: ende hy nam Amasa by den kinne met zyne regte hand, hem alzo kussende; maer Amasa en wagtte op het zwaard niet het gene Joab had, het welk hy stak in zyne zyde, en storte zyn ingewand op de aerde, en hy en gaf de tweede wonde daer toe niet: maer Joab ende Abisai zynen broeder hebben Seba den zoon van Bochri verholgt. Hier-en-tusschen als sommige mannen van Joabs gezellen stonden by het dood lichaem van Amasa, zoo hebben ze gezeyt: Ziet hier, die voor Joab wilde Sabide medegezet zyn. Maer Amasa lag geheel vloot in het midden van den weg, dat zag eenen man, hoe dat al het volk staende bleef, om te zien, en hy dede Amasa van den weg op den akker, en dekte hem met een kleed, op dat niemand van de boers by gaender en zouden bliuen staen. Hierom als hy uit den weg was,

zoo gingen alle de mannen boords, volgende Joab, om te verholgen Gesa, den zoon van Bochei; maer hy was gepasseerd door alle de geslachten van Israeel tot Abela en Bethmaacha, en alle de upberkorene mannen waeren tot hem vergaderd. Aldus zyn ze gekomen ende hebben hem bestreden in Abela en in Bethmaacha, en hebben de stad met bols werken omringelt en de stad is belegerd: maer al het volck, het gene met Joab was, arbeeyden om de mueren neder te werpen. Dan riep daer eene wyze vrouwe upt de stad: Spoor, hoort, zegt het Joab, komt hie neder, en laet my met u spreken. En als hy by haer gekomen was, zoo zeyde ze tot hem: Zyt ge Joab? en hy antwoorde: Ik ben het: tot den welken ze aldus heeft gezeid: Spoor de woorden van uwe dienstvrouwe: Men welken antwoorde: Ik hoore: Ende ze zeyde wederom: Mon pleegt, zeyde ze, een woord te zeggen in de oude besprecke, de gene die braegen, laet hun braegen in Abela, en zoo voortden ze. En ben ik niet de gene, die in Israeel de waerheid antwoorde, ende ge wilt de stad verderben, en omwerpen eene moeder in Israeel: waerom werpt ghy neder het erfdeel der Heere.

Ende Joab antwoordende, zeyde: Dat ze verre van my, ik en werpe niet neder, mogte ik en verderben niet, het en is alzo niet; maer eenen man upt het geberg van Ephraim, Seba, den zoon van Bochei toas genaemt, heeft zyne hand opgehoben tegen den Koning Sabid, seker dien alleen, en wy zullen van de stad af trekken: ende de vrouwe zeyde tot Joab: Ziet zyn hoofd zal tot u ober den muer geworpen worden. Aldus zoo is ze binnewaerts gegaen tot al het volck, ende heeft tot hunheden wyzelik gesproken, de welke hebben het afgeslagen hoofd van Seba, den zoon van Bochei geworpen tot Joab, en hy heeft met een trompet geblaezen, en ze zyn van de stad af getrokken, een igelick in zyn Tabernakel. Ende Joab is wederom gegaen tot Jeruzalem by den Koning. Aldus zoo is Joab veldoversten geweest ober geheel het heyl van Israeel, Banaias den zoon van Joias dat ober de Cerethen en Hetheten: maer Aduram was Fentmeester ober de tribuyten: Josaphat den zoon van Achisud was Grefrier, en Sina was den Schryber, Godac en Abiathar waeren Priesters: maer Ira den Jairiter was den Priester van Sabid.

Het xxj. Kapittel.

Ende daer is eenen dieren tyd opgestaen in Sabida tyd, dry jaeren agter-een duerende. Ende Sabid braegde de raed van de antwoorde der Heere, en den Heer heeft gezeid: Om Sauls wil, en om zyn huyt des bloeds, om dat hy de Sabaoniten gedood heeft. Hierom heeft den Koning de Sabaoniten geroepen, en zeyde tot hunheden: (maer de Sabaoniten en waeren niet van de kinderen van Israeel, maer ze waeren overgeslepen van de Amoriten: want de kinderen van Israeel hadden hunheden gezworen, en Saul wilde hun verslaen als ter liefde van de kinderen van Israeel en Juda) Wat zal ik doen, ende waer mede zal ik u bezoeven, dat ge het erfdeel der Heere mogt gebenedeyen. Ende de Sabaoniten zeyden: Wy en hebben geene klagten van goud ofte van zilber, maer tegen Saul en tegen zyn huyt; mogte wy en willen niet, dat er eenen mensch van Israeel gedood worde. Tot de welke den Koning zeyde: Wat wilt ge dan dat ik u doe: de welke zeyden tot den Koning: den man, die ons vernielt en berdeukt heeft t'onrecht, moeten wy alsoo vernielen, dat er niet eenen van zyn geslacht ober en blyft in alle de paelen van Israeel; men gebe

one zeben mannen van zyne kinderen, dat wy die mogen kruyssen voor den Heer te Saba, in de stad van Saul welen den upberkorenen van den Heer. En den Koning zeyde: Ik zal u die gebey. En den Koning spaerde Miphis boseth den zoon van Jonathan Sauls zoon, om het gezworen verbond der Heere, het welk geweest was tusschen Sabid en Jonathan den zoon van Saul. Aldus zoo heeft den Koning genomen de twee zonen van Fespha de dogter van Dia, de welke ze Saul gebaert had, Armoni en Miphisboseth, en vyf zonen van Michol de dogter van Saul, de welke ze gebaert had. Patriel den zoon van Bersallai, die van Molachi was, en hy gaf die de Sabaoniten in handen, de welke deze op den berg gekruyft hebben voor den Heer, ende deze zeben zyn gestorben, te saemen gedood ten tyde van den vroegen vugst, als men begonst de gerste te maeyen. Ende Fespha de dogter van Dia nemende een hayren kleed, seyde dat onder hun op de steentorse van het beginsel der vugste, tot dat het water upt den hemel op hunheden drupte. En ze en heeft niet toegelaeten, dat de vogelen hunheden zonden verscheuren des dags, ofte de beesten des nagts. Ende het wierd Sabid gebodschapt al het gene Fespha de dogter van Dia de concubine van

Saul gedaen had, en Sabid ic wegs gegaen, ende heeft de gebederen van Saul en van Jonathas zynen zoon geslaakt van de mannen van Jabez Gasaad die deze hadden gestolen van de straciete Bethsan, in de welke de Philistynen die gehangen hadden, als ze Saul te Gethoe hadden verslagen, ende hy heeft de gebederen van Saul en van Jonathas zynen zoon van daer weg-gedraegen, en is saemen vergaderende de gebeden van de gene, die gekruyst waeren, hebben ze die is saemen met die van Saul en Jonathas zynen zoon begraven in het land van Benjamin, aen de zyde in het graf van Cis den Vader van Saul, ende ze hebben gedaen al het gene den Koning geboden had, ende Godt ic met het land weder verzoent geweest naer degen. En daer ic wederom eenen oorlog opgestaen van de Philistynen tegen Isael, en Sabid ic nederwaert getrokken ende zyne knechten met hem, en streden tegen de Philistynen, ende als Sabid vermoed was, zoo heeft Jesibienob, die van het geslacht van Drapjas was, van wiens lancie het yzer woeg dry honderd oncen, en was omgord met een nieuw zwaard, gearbeyd om Sabid te slaen. En Absai den zoon van Saebie heeft hem geholpen en den Philistyn dood geslagen. Van zwoeren de mannen van Sabid, zega-

gende: Gy en zult nu voortaan niet onse niet meer ten oorlog uytrekken, op dat ge by gebal het licht van Israël niet uyt en blaest. Den tweeden oorlog tegen de Philistynen ic geweest te Geth: Van verfloeg Sebochai van Husai, Gaph, van de afkomst van Drapja, uyt het geslacht der Geuzen. Den derden oorlog was ook te Geth tegen de Philistynen, in den welke eenen Borduerwerker en Bethlemister, Goliath den Spehiter verfloeg, van wiens lancie den stok was gelijk eenen weefboom der Webers. Den vierden oorlog was te Geth, in den welke was eenen langen man, die zeevingeren had aen elke hand, en zee teenen aen elken voet, dat is vier-en-twintig, en hy was van het geslacht van Drapja. En hy vermales dedde Isael. Maer Jonathas den zoon van Saama en broeder van Sabid verfloeg hem. Deze vier waeren geboren van Drapja te Geth, ende ze zyn gestorben door de hand van Sabid ende zyne knechten.

Het xxij. Kapittel.

Ende Sabid heeft den Heer gesproken de woorden van dien lied op dien dag, als hem den Heer versloft had uyt de handen van alle zyne

handen en uyt de hand van Saul, en hy heeft gezeid: Den Heer ic mynen steun, myne sterckheid, en mynen Zaligmaker, Godt ic myne sterkte, in hem zal ik hopen, mynen schild en den hoorn mynder zaligheid, mynen verheffer en mynen toeblygt, mynen verlosser van de onrechtbeidigheid zult ge my verslossen. Den sofflyken Heer zal ik aenroepen, en van myne branden zal ik verlost zyn. Want de benauwdheden der doode hebben my ombangey. Behalve beesten hebben my verbaerd. Se zeelen der helle hebben my ombangen, en de strikken der doode hebben my overraest. In myn lyden zal ik den Heer aenroepen, en tot mynen Godt zal ik roepen, en hy zal myne stemme verhooren van zynen heyligen Tempel, en myn roepen zal tot zyne voren komen. Se aerde ic beroerd en ze heeft gebeeft, de fondamenten van de bergen hebben geschud en is saemen gestooten, want hy ic op die gram geworden. Eenem rook ic uyt zynen mond zal verstande: Roken zyn daer af ontfeken. He heeft de hemelen nedergebogen, en ic nedergekomen, en de duysterheid ic onder zyne voeten. Ende hy ic geklommen op de Cherubim, en heeft geboden, en hy ic weg-gedreven soden de bederen der winden. He heeft de duysters

nisse omgestelt tot een verbergen zygende water van de volkeren der hemelen. Van de blinkende klaerheid in zyn aensicht zyn daer kolen der vuert ontfeken. Den Heer zal van den Hemel donderen, en den Alderhoogsten zal zyne stemme geby. He heeft pelen uytgeschoten en die verstroyt, hy zond bliksem en hy heeft hun verniet. En de uytberstingen der zee hebben hem geopenbaert, en de fundamenten der aerde zyn ondeckt van de straffen der Heere, aen dat is blaegen der geesta van zyne raegende gramshappen. He heeft van den hemel gezonden en my tot zig genomen, en hy heeft my getrokken uyt vele wateren. He heeft my verlost van mynen aldermagtigsten brand, en van de gene, die my haetten, want ze waeren magtiger als ik, hy ic my voorgekomen op den dag van myn lyden, en den Heer ic myne vastigheid geworden. En hy heeft my uytgeleid tot in de breedheid, hy heeft my verlost, want ik hem behaegt hebbe. Den Heer zal my loonen na myne rechtbeidigheid, en na de zuiverheid mynder handen zal hy my wederom geben; want ik hebbe de wegen der Heere bewaert, en ik en hebbe niet ongodelyke tegen mynen Godt gedaen. Want alle zyne verdeelen zyn voor myne oogen, en zyne geboden en hebbe ik van my niet gedaen: En ik zal

met hem volmaekt wezen, en ik zal my van myne boosheid hoeden. En den Heer zal my wederom geven na myne regibereidicheit, en na de zuchtbaarheid van myne handen in het aenschouwen van zyne ooghen. Met de geschepte zult ge heilig zyn, en met den brouwen volmaekt. Met den uytberkorenen zult ge uytberkoren wezen, en met den verkeerden zult ge verkeert worden, en het arm volk zult ge zalig maeken, en met uwe ooghen zult ge de hooze vernederen. Want ge Heer zyt myn licht, en ge Heer zult myne duseiternisse verlichten. Want door u zal ik aengepoerd loopen, door mynen Godt zal ik over de mueren springen. Godt is den genen, wiens weg onbesmet is, de uitsprake des Heere door het buer geproefd, is eenen schild voor alle die in hem hoopen. Want wie is Godt anders als den Heer. En wie is sterk anders als onzen Godt, Godt die my vast omgord met sterkheid, en die mynen volkmachten weg effen gemaakt heeft. Mackende myne voeten gelijk de herten, en stellende my op myne hoogden, kerende myne handen tot den sneed, en voegende myne armen als eenen metaelen boghen. Ge hebt my den schild uwer zaligheid gegeven en myne zagmoedicheit heeft my bremmenigbuldigt. Ge zult myne gangen onder breed maeken, en de knokelen

mynder voeten en zullen niet bezwijken. Ik zal myne branden verberghen en in stukken slaen, en ik en zal niet wederom komen voor dat ik die alle vernicht hebbe. Ik zal hun vernieten en in stukken bresken, alzoo dat ze niet weder opstaen en zullen onder myne voeten bakkende. Ge hebt my met brouweid vast omgord ten sneed, onder my hebt ge nedergetuigt alle die my verstondey. Myne branden hebt ge my doen den rugge keeren, die my haetien, en ik zal hun verderben. Ze zulten roepen (en daer en zal niemand zyn, die hunlieden zal verlossen) tot den Heer, en hy en zal hunlieden niet hooren. Ik zal hun uytwasschen als het stof der aerde, ik zal hun morgesken en in stukken breken als slyk der aerde, ge zult my verlossen van dat wederzeggen myne volke, ge zult my bewaeren tot een hoofd der Herdenen. Het volk, het welk ik niet en kenne, zal my dienen. De bremde kinderen zullen my wederstaen, in het gehoor der voren zulten ze my onderdanig wezen. De bremde kinderen zyn weg-gebloten, en ze zullen benauwd worden in hunne bangigheden. Den Heer leeft en gebenedyd moet mynen Godt zyn, en den stercken Godt myn der zaligheid zal verheben worden. Godt, die my braeke verleent en beel volk ons der myn bedwang brenge. Die my seyd

upt myne branden, en my berheft van de gene, die my wederstaen, ge zult my verlossen van den onregibereidigen may. Daarom zal ik u loben Heer onder de Herdenen en uwen naem loben, groot mackende de zaligheden van zynen Leuning, en bremmenicheit doende zynen gezalfden David en zyn zaed in der eeuwicheit.

Het xxij. Kapittel.

DEZE ZYN DE LAESTE WOORDEN, DE welke David den zoon van Isai gesproken heeft, dit heeft gezeyd eenen may, den welken gesteld is van den gezalfden Godt van Jacob, eenen heersken zangdijter in Israël, den geest des Heere heeft door my gesproken en zyn woord door myne tonge. Godt van Israël heeft my gezeyd, den stercken van Israël heeft gesproken. Eenen Heere der menschen, eenen regtberedigen Heere in de breege Gods. Gelyk het licht van den dageraad als de zonne opstaet des morgens zonder wolken blinkt, en gelyk door regen en het kruid upt de aerde groept, zo zal myn huyt en is zoo groot niet by Godt, dat hy een eeuwige verbond met my zoude maeken in alle vast en wel bewaerd, want dat is al myne zaligheid en al mynen wil, en daer en is niet van dien, het gent niet

en groept: maer de mededonders zullen allemael gelyk doornen uytgeroyt worden, die niet genomen en worden met de handey. En is 't zacken imand handelen wilt, die zal zig wapenen met yzer en met een hout der lancie, en ze zullen met het buer verbrand worden geheel te niet. Zege zyn de naemen van Davids sterke mannen. David zittende op zynen zetel, den alderwisten Prinz onder de dry is gelyk een aldersteerste houtwormken, die acht honderd mannen verlagen heeft met eenen loep. Maer dezen was Elazar, den zoon van zynen vrom, eenen Ahojiter onder de dry brome mannen, die met David waeren, als ze de Philistinen besampnen, en ze daer waeren ten sneed vergaderd. En als de mannen van Israël opgekomen waeren, zoo stond hy en sloeg de Philistinen tot dat hem zyne hand begaf en die slyf wierd met het zweird, en den Heer dede eene groote zaligheid op dien dag, en het volk, het gene geblugt was, is wederom gekomen, om de vromden af te trekken van de gene, die daer verlagen waeren. En naer dezen was Gemma den zoon van Age van Arah. En de Philistinen zyn vergaderd in het heereleger, en daer was eenen akker volk, en als dat volk gebloten was boer het aenzigt der Philistinen, zoo stond

hy in het midden van den akker ende hy heeft dien beschermt, en hy heeft de Philistijnen gestagen: en den Heer heeft eene groote zaligheid gedaen. Ook daer te booren waeren afkomende dry die Prinscen waeren onder dertig mannen, en waeren gekomen ten tyde van den vugst tot Sabid in de spelonke van Oollam: maer het leger der Philistijnen was gestelt in het Keuzendaek, en Sabid was van in eene sterke, en de schaerhoede van de Philistijnen was te Bethlehchem. En Sabid begeerde water uyt den Put, en hy zegde: Och of imand my gabe eenen dronk water uyt den Put, die te Bethlehchem is by de poorte. Hierom zoo zyn deze dry sterke mannen door het Philistijnsch heersleger met de magt gebroken, en zy hebben water gehaelt uyt den Put van Bethlehchem, die by de poorte was, en zy hebben dat tot Sabid gebracht, maer hy en wilde dat niet drinken: maer hy stortte dat uyt voor den Heer tot eene offerande, zeggende: Den Heer zy my genadig, dat ik dat niet en doe. zoude ik het bloed van deze mannen, die derwaert gegaen zyn, ende het perkkel van hunne zielen drinken? Hierom en wilde hy dit niet drinken, dit hebben de dry alderbromste gedaen. Absai, ook Joabs broeder den zoon van Garbie, was eenen Heint van de dry, hy is den

genen, die zyne splesse opheeld tegen dry honderd mannen, de welke hy dood sloeg, vermaerd onder de dry en onder de dry alderedelste, en hy was huns heden Prins, maer tot de eerste dry en was hy niet gekomen. En Banaias den zoon van Joiadas den aldersterksten man van groote daeden van Casseel, die versloeg twee Leeuwen van Moab, en hy is nedergetaeld en heeft eenen Leeuw verslagen in het midden van eenen put in den sneeuwtyd. Hy heeft ook eenen Egyptischen man verslagen, eenen man, die beziens werd was, die eene lancie in zyne hand had. Hierom als hy neder gegaen was tot hem met eene roede, zoo heeft hy met geweld de lancie van den Egyptenaer genomen, en heeft hem met zyne eigene lancie gesdood. Deze dingen heeft Banaias den zoon van Joiadas gedaen. En hy was vermaerd onder de dry brome, die d'alderedelste waeren onder de dertig, maer nochtans tot de dry en was hy niet gekomen: En Sabid heeft hem gemaakt zynen heymeliken Raed. Onder deze waeren Asael Joabs broeder, Elchanan zyns Vaders broeder den zoon van Bethlehchem, Gemma van Harodi, Elca van Harodi, Sefek van Hafa, Hira den zoon van Acca van Thicua, Abiezer van Anathoth, Masuunai

van Husati, Selmon den Ahojiter, Maharai eenen Metophtiter, Sefed zoon van Baana ook eenen Metophtiter, Jithai den zoon van Sibai van Gasaath, uyt het geslacht der kinderen van Benjamin, Banaias den Hiramiter, Sefedai van de Beeken Gaat, Abialoon den Arbaititer, Azmabeth van Beromi, Eliaba van Galaboni, de zonen Jassen, Jorathian, Semama van Orori, Diam Sarara zoon den Aroriter, Eliphelch den zoon van Kasbai, die den zoon was van Machati, Eliam Achitophelch zoon den Seloniter, Sefrai van Carmelus, Pharai van Arbi, Jqaal Nathana zoon van Goba, Bonni van Gadi, Seber van Ammoni, Maharai eenen Berofhtiter den wapen-trager van Joab den zoon van Garbie, Jraden Jethriter, Sares ook eenen Jethriter, Weias den Sefhtiter, in alles zeben-en-dertig.

Het xxiv. Kapittel.

En de gramschap des Heere is wederom verbolgen tegen Israell en Sabid heeft hem beroerd in hemlieden, zeggende: Soet henen tekst Israell en Juda. En den Koning heeft gezeerd tot Joab den Prins van zyn heer: Voorwandelt alle de geslachten van Isa-

raell, van San af tot Bersabee toe, en lest het volk, dat ik het getal van die mag weten: en Joab heeft tot den Koning gezeerd: Den Heer uwen God doet nog meer tot uw volk, zoo veel als nu is, en maekt dat nog honderdmael meerder in het aenschouwen van mynen Heer den Koning. Maer wat wilt mynen Heer den Koning in alzulke dingen? En des Konings woord heeft Joab en het woord der Prinscen verwonnen. En Joab is uitgegaen, en de Prinscen der Overlogemannen van des Konings aenzigt, op dat zy het volk van Israell zouden tellen, en als zy over de Jordane gegaen waeren, zyn zy gekomen te Droer, aen de rechte zyde van die Stad, gelegen in de valleij Gad, en door Jaser zyn zy voorts gegaen in Galaad, en in het nederland Hadsi, en zyn gekomen in de wildernisse van San. Ende omgaende ontrent Sidon zyn zy voorts gegaen ontrent de beffen van Tyrus en geheel het landschap van de Libeeren en Chananeen, en zyn gekomen aen de zuidzyde van Juda in Bersabee. En maer dat zy geheel het land onderzocht hadden, zoo zyn zy wederom naer negen maenden en twintig dagen tegenwoordig geweest in Jeruzalem. Hierom heeft Joab het getal van het beschreven des volkes den Koning gezeerd, ende daer-

zen gebonden van Iſrael acht honderd duyzend klokke mannen, die het zwaard konden uyttrekken, en van Juda vyf hondred duyzend begibaere mannen. Maer Sabid hiet heeft hem geflagen naer dat het volk geest was, en Sabid zegde tot den Heer: Ik hebbe gezondigt in dit werk, maer ik bidde u Heer, dat ge de misdad van uwen dienær wilt wegnemen: want ik hebbe uyt'ermacten zeer dwaegelyk gedaen. Aldus is Sabid des morgens opgestaen, en het woord des Heere is geschied tot Gad den Propheet, en Sabid ziende, zeggende: Saet henen en spreckt tot Sabid: Dit zegt den Heer: van drey word u keuc gegeven, kiest eene van deze, het welk u belieft, dat ik u doe: en als Gad tot Sabid gekomen was, zoo heeft hy hem gebodschapt, zeggende: Ofre zeven jaeren zal u den dieren tyd in uw land komen, ofre ge zult drey maenden lang vlieden van uwe vanden, en ge zult len u bervolgen, ofre immer zal de pestilentie drey dagen in uw land zyn; hierom beraed u nu, en beziet wat woorden ik hem zal mogen antwoorden, die my gezonden heeft. San zegde Sabid tot Gad: Ik worde benauwd: maer het is beter, dat ik in de handen des Heere valle, want zyne barmhertigheden veel zyn, als in de handen der mens-

schey. Aldus heeft den Heer gezonden eene pestilentie in Iſrael van 'a morgens tot den gezeyten tyd, en daer is'er van het volk gestorben van San tot Bersabee tot zeventig duyzend mannen. En als den Engel des Heere zyne hand uytgereykt had op Jeruzalem, om die te verderben, zoo heeft den Heer medelyden gehad over dat liden, en hy heeft gezejd tot den Engel, die het volk sloeg: Het is genoeg, houd uwe hand stille. En den Engel des Heere was by den dorfsbloer van Arcuna den Jesusiter. En Sabid zegde tot den Heer als hy gezien had den Engel, het volk slaende: Ik ben het die gezondigt hebbe, en ik hebbe voozelyk gedaen. Wat hebben deze misdaden, die schaepen zyn? Ik bidde u, laet uwe hand tegen my gekeerd worden, en tegen myn Waders Luyd. Maer Gad is tot Sabid gekomen op dien dag, en heeft hem gezejd. Saet opwaert en stelt den Heer eenen Austaer in den dorfsbloer van Arcuna den Jesusiter: en Sabid is opgestaen na de woorden van Gad, de welke hem den Heer bevolen hand, en Arcuna aenziende heeft gemaekt, dat den Koning en zyne knechten overkamen tot hem. En uytgegaen zynde, heeft hy den Koning aenbeden met het aenzigt ter aensde, en zegde: Wat zacke is 't dat myn

nen Heer den Koning tot zynen dienær komt: Aen den welken Sabid zegde: Om dat ik van u zoude koopen den dorfsbloer en daer den Heer eenen Austaer macken, en dat de sterfte mag ophouden. Die grouwelyk het volk verslaen. En Arcuna zegde tot Sabid: Mynen Heer den Koning neme en offeren alsoo het hem belieft: ge hebt offeren tot den geheelen brandoffer en eenen wagen, en de jokken der ossen tot gebruik van het hout. Alle deze dingen heeft Arcuna den Koning gegeven, ende Arcuna heeft tot den Koning gezejd: Een

Heer uwen Godt ontfange uwe besofte. Den welken den Koning antwoordende: zegde: geenzint alsoo ge wilt: maer ik zal het u om eenen pry koopen, en ik en zal den Heer mynen Godt geene brands offeranden offeren, die om niet gegeven zyn. Aldus heeft Sabid gekogt dien dorfsbloer en de ossen om vyftien siclen zilber: en Sabid heeft daer eenen Austaer getimmeret voor den Heer, en heeft daer opgeoffert geheele brands offeranden, en den Heer wierd met het land bezoyent, en de plaats ge is afgekeert van Iſrael.

E Y N D E.

DE Historie van David zal mogen herdrukt worden.
Gegeven tot Gend den 18 April 1759.

F. J. MALFROID, L. C.

ZEDELYKE LESSE.

Hoort / maer wilt zingen /
Zwijgt / en leert herstaen /
Verstaet en leert onthouden:
Onthoud / en doet'er naer.

Al wat gy ziet / oordeelt het niet.
Al wat gy hoort / geloofst het niet.
Al wat gy weet / en zegt het niet.
Al wat gy mocht / en doet het niet.

Goed verloren / let verloren.
Moed verloren / deel verloren.
Eer verloren / meer verloren.
Ziel verloren / al verloren /
Misse t'hooren / berlet niet.
Helmoes g'ben / berarmt niet.
Onrechtbedig goed / berrikt niet.
Eenen Leugenaer / bedijft niet.

Den ouden zal men eeren.
Den Jongen zal men leeren.
Den Wyzen zal men bzaegen /
En den Onwaezen herbzaegen.

Als gy let zoudt gein zeggen /
Wilt dat eerst wel overleggen.
Wat / waer / han wie / aen wie gy spzeekt /
Op dat gy u in geen lyden steekt.

compt. f

